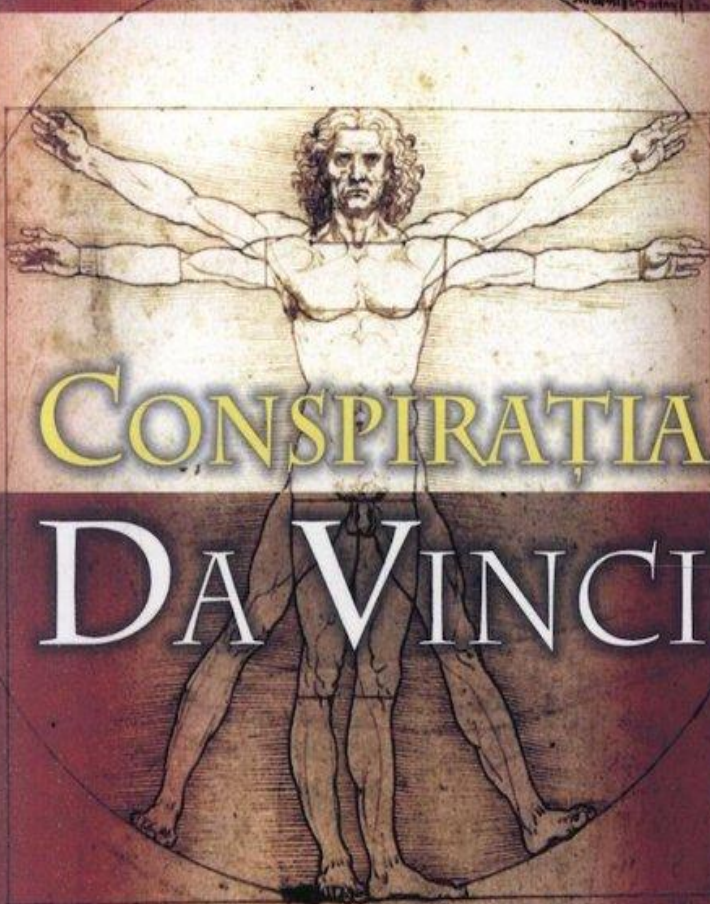


Marc Sinclair



R O M A N

METEOR PRESS

Conspirația Da Vinci

Redactor: *Mihai Dan Pavelescu*

Copertă: arh. *Daniel Munteanu*

www.meteorpress.ro

Titlul original: ***La Conspiration Da Vinci***

© **le cherche midi**, 2005

© Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate
editurii **METEOR PRESS**.

Str. Bahluiului nr. 1, 011281, sector 1, București
C.P. 41-128

Tel.: (021)222.33.12; Fax: (021)222.83.80

E-mail: editura@meteorpress.ro

Distribuție la:

Tel./Fax: (021)222.33.12; (021)222.83.80

E-mail: carte@meteorpress.ro

ISBN: 973-728-066-0

B-dul Tudor Vladimirescu, nr. 31,
sector 5, București, ROMÂNIA



fedprint
t i p o g r a f i e

Tel.: 411.00.55; 411.47.76 fed@promo.ro

MARC SINCLAIR

Conspirația Da Vinci

ROMAN

Traducere: Mihnea Columbeanu



METEOR PRESS

Notă

Toate descrierile operelor de artă, monumentelor, cărților și curenților filosofice, oculte sau spirituale din acest roman sunt reale.

Prolog

De când se știa, Georges Mureau își îndrăgise meseria de editor. Aceasta consta, conform expresiei pe care o folosea el în timpul dineurilor unde era invitat cu regularitate, în a descoperi firicelele de aur din matca unui râu. Spre deosebire de numeroșii săi colegi și concurenți, Georges nu disprețuia mîlul negru și umed cu care avea de-a face zilnic – masa închisă la culoare și în continuă creștere a manuscriselor produse de la un an la altul de noi și noi autori. De fiecare dată când reușea să scoată la lumină câte o pepită, știa că o datora acestor aluviuni răscolite neconținut de curenții vieții.

Foarte des avusese încredere în unii autori tineri care ulterior își croiseră un drum în literatură, seducând atât publicul, cât și critica. Izbucnirile lui homerice din comitetul de lectură, pentru a apăra câte un manuscris, deveniseră o tradiție acceptată de toți, inclusiv de Henri Ducange, impetuosul patron al editurii.

Adevărul era că Georges depunea o energie mereu înnoită în lupta pentru cauzele pierdute – fie politice, fie literare. Pentru a continua să trăiască, își spunea el uneori, oricine are nevoie de o anumită

doză de idealism. Și fără nici o bătaie pe care s-o poarte, doza lui ar fi rămas foarte redusă.

Apăraseră în comitetul de lectură anchete care puneau în cauză interese private, instituții sau oameni politici. Pe parcursul îndelungatei lui cariere, Georges pusese o serie de pariuri pe care le câștigase cu ajutorul unei combinații de perseverență, talent și noroc. Cărunt și trecut de cincizeci de ani, cu un fizic la fel de pătrat și bondoc ca întotdeauna, asemenea unei forțe gata să se dezlănțuie în orice clipă, Georges Mureau era încă încrezător în sine și poate doar puțin mai liniștit.

Biroul său, cu pardoseala acoperită invariabil de teancuri de pagini imprimate, se afla la etajul 35 al turnului Montparnasse. Prin ferestrele mari, permanent închise, se zărea în depărtare pădurea de zgârie-nori din cartierul Apărării – care, asemenea unor turnuri Babel moderne, înfruntau cerul într-o ordine aproximativă – iar în cealaltă parte se distingea bazilica Sacré-Coeur, izolată pe colina ei ca o santinelă solitară.

Începea toamna, dar, judecând după strălucirea zilei aceleia fără nori, te-ai fi putut crede în iulie. Numai frunzișul copacilor, pătat pe ici, pe colo, cu galben și portocaliu, și vântul slab, însă cam răcoros, indicau că vara era pe sfârșite. Era o zi minunată, parcă plină de făgăduieli nedefinite.

Așezat la biroul său din lemn de nuc închis la culoare, Georges Mureau privea un manuscris sosit în dimineața aceea. Îi fusese trimis în ajun, prin poștă, și trezise interesul asistentei sale îndeajuns

de mult pentru a ateriza pe biroul lui cu o mențiune specială: „Citiți urgent !“.

Fiecare manuscris conține un mister, reflecta el adesea. Ce avea să descopere în acesta ? Ce viață, ce evenimente inspiraseră rândurile dinăuntru ?

Își aprinse o țigară, luă în mână prima pagină și începu să citească.

Relatarea lui Seth Thévenot

Aceasta este istoria aventurilor stranii prin care am trecut în ultimele patru luni. Uneori, în momentele mele de îndoială, îmi dau seama cât de puțin credibilă poate părea această povestire, dacă nu chiar fantastică sau absurdă. Și totuși, în clipa următoare, un cuvânt sau o frază a Păstrătorilor iese iar la suprafață în spiritul meu, cu forța și limpezimea care însoțesc uneori adevărul, și-mi amintesc de misiunea și de secretul lor. Acesta este motivul pentru care, în pofida ezitărilor mele inițiale, prezint azi această relatare a evenimentelor ce au însoțit lectura *Codului lui Da Vinci*.

În spiritul clarității și al preciziei, mi-am prezentat relatarea în ordine cronologică, pornind de la însemnările făcute de-a lungul acestor peripeții. Datele corespund cel mai adesea zilelor în care mi-am scris observațiile, într-o agendă mare care-mi servește drept jurnal.

La început am dorit să consemnez faptele respective numai pentru mine însumi, ca pe un soi de memento. Dar pe măsură ce m-am adâncit în aventura aceasta, am simțit nevoia de a mă agăța

de substanța solidă a cuvântului scris pentru a-mi sprijini rațiunea – fie și numai pentru a-mi dovedie însumi că toată povestea n-a fost doar un simplu vis.

Prima consemnare începe la Florența, în ziua de 20 a lunii mai.

I Florența

Florența, 20 mai

Totul a început în primele zile ale lunii – mai precis pe data de 9 mai – pe aeroportul Charles de Gaulle din Paris. Era o dimineață noroasă și mohorâtă, care-mi inspira o plictiseală de moarte. Venisem la Paris în weekend, pentru a-mi vizita mama și pe Hugo, fratele meu mai mic. Avionul de întoarcere la Pisa întârzia mai bine de o oră și uitasem complet să-mi iau ceva de citit pentru ca timpul să treacă mai repede. În disperare de cauză, m-am îndreptat spre tezgheaua unui chioșc din aeroport unde erau etalate mai multe romane în engleză. După câteva minute de ezitare, am ales *Codul lui Da Vinci* de Dan Brown. În calitate mea de student în istoria artei la Universitatea Harvard, cu specializare în Renaștere, știam că-mi asumam riscul important de a fi decepționat. Părerile despre această carte, care în câteva săptămâni fusese propulsată în mod misterios până pe locul întâi al bestsellerurilor din Statele Unite, și apoi din Europa, nu erau deloc ditirambice, cel puțin în cercurile

universitare. Dar aveam de așteptat destule ore pentru a lua avionul care urma să mă ducă la destinație și, în adâncul sufletului, doream să-mi formez o opinie proprie.

Într-adevăr, textul lui Dan Brown s-a dovedit fidel reputației sale de a nu-l putea lăsa din mână. În două ore citisem, captivat, o sută de pagini, curios să aflu cât mai multe și despre intrigă și despre celebrul mister pe care se baza toată povestirea.

Ajungând la aeroportul din Pisa spre orele 14, am întrerupt lectura romanului lui Dan Brown și am luat mașina, pe care o lăsasem cu trei zile înainte în parcare pe termen lung. După un drum de o oră și jumătate, lipsit de incidente, prin peisajele catifelate ale Toscanei, am ajuns la Florența, care era scăldată în lumina aurie a după-amiezii târzii și nu peste mult am oprit la poalele colinei Fiesole. Acolo se găsea Vila I Tatti, sediul florentin al Universității Harvard, unde-mi aveam reședința de studii începând din luna septembrie a anului trecut.

Era o vilă renașcentistă magnifică, cuibărită în mijlocul unei dumbrăvi de chiparoși și stejari cu coroanele înverzite. O atmosferă de liniște și pace învăluia clădirea ca o vrajă. În scurta mea viață – nu am decât douăzeci și cinci de ani – nu mai văzusem alt loc atât de aparte. Deși nu mă simt cu adevărat atras spre religie, de fiecare dată când revin la I Tatti am impresia că regăsesc cu bucurie un loc de reculegere și rugăciune. Petrecusem multe după-amiezi în grădina aceea, contemplând rondurile de verdeață și nudurile sculptate.

Prin relativul ei anonim, vila era protejată împotriva cohortelor de turiști ce invadează Toscana pe tot parcursul anului. În plus, zidurile înalte care înconjurau domeniul erau dotate cu camere de supraveghere și alte sisteme de securitate; nimeni n-ar fi putut intra fără a fi autorizat și legitimat.

În spatele vilei se găsea o anexă modernă care adăpostea celebra bibliotecă a lui Bernard Berenson, marele istoric de artă american, în care existau zeci de mii de volume, toate consacrate artei italiene. La parter, cu deschidere direct în grădină, se afla marea sală de mese unde se reuneau studenții și profesorii pentru cină sau ceai. Deși toate încăperile sunt decorate cu opere demne de cele mai mari muzee ale lumii, foarte puține persoane au avut practic ocazia să le contemple.

* * *

A doua zi după sosire, am început să lucrez la teza mea de doctorat care avea ca subiect: „Perioada florentină a lui Leonardo da Vinci“. Personalitatea acestui titanic artist al Renașterii italiene m-a fascinat dintotdeauna. Geniul lui universal, nemărginita sa curiozitate și talentul său artistic l-au adus până la frontierele cunoașterii proprii epocii sale. Leonardo reprezintă pentru mine un soi de mister pe care aș dori măcar să-l explorez, de vreme ce niciodată nu l-aș putea descifra în totalitate.

Interesul meu față de Renaștere datează din perioada adolescenței, pe care mi-am petrecut-o

la Paris, și a început la scurt timp după moartea tatălui meu într-un accident de mașină, când aveam șaptesprezece ani. Pereții apartamentului nostru erau acoperiți cu monografii ale pictorilor și cu albume mari, ilustrate cu operele lor. La scurt timp după dispariția brutală a tatei, probabil ca să fug de o realitate lipsită de atunci de prezența lui caldă, m-am cufundat în lectură. Cărțile îmi îngăduiau să am reverii îndepărtate, deschizând nenumărate perspective asupra lumilor în care moartea putea fi oricând învinsă. În biblioteca aceea fascinantă (care, trebuie să mărturisesc, nu mă interesase niciodată până atunci), am descoperit sensul propriei mele existențe.

După bacalaureat am fost admis într-un colegiu de istorie și literatură din Statele Unite. Fiind american după mamă, doream să cunosc mai bine SUA, ducându-mă să studiez acolo cel puțin câțiva ani. Am obținut note suficient de mari pentru a mă înscrie la Harvard și a urma istoria artei. Scopul meu era de a-i cerceta pe principalii pictori ai Renașterii: Leonardo da Vinci, Michelangelo și Rafael. Aceștia erau cei trei artiști pe care tatăl meu îi iubea cel mai mult. Obişnuia să-i numească „cercul sacru”. Tata avea obiceiul să spună, mai în glumă, mai în serios: „Arta este înainte de toate o privire magică și binevoitoare asupra realității”. Cred că, alături de familie, arta a fost marea fericire a vieții lui.

Mi-am petrecut o bună parte din dimineață în bibliotecă, studiind copiile unor manuscrise vechi.

Pe lângă William Keith, bibliotecarul-șef al Fundației Berenson, un bărbat taciturn de vreo patruzeci de ani, originar din Wyoming, în marea sală de lectură mai eram trei studenți – sau „*fellows*“, cum se spune la I Tatti.

După un prânz frugal, am rămas o vreme în grădina vilei, adâncit în lectura romanului lui Dan Brown. Trebuie să recunosc că intriga mă captivase, deși faptele prezentate de autor ca fiind istorice nu mi se păreau deloc credibile. Văzându-mă cu *Codul lui Da Vinci* în mână, William Keith zâmbi amuzat; cred că pentru prima oară de când îl cunoșteam. Peste o oră am reușit să las din mână romanul și să-mi reiau studiile. În bibliotecă domnea tăcerea. Nu se auzeau decât foșnetele paginilor și tăcăniturile în surdina dinspre un student care scria pe laptop. Eram absorbit de lectura unei cărți destul de rare a lui Fabricio Dini, un autor toscan din secolul al XVIII-lea, uitat de mult. În timp ce consultam la întâmplare bibliografia, am descoperit o referire la un manuscris al lui Giorgio Vasari intitulat *Leonardo e l'Alchimia (Leonardo și alchimia)*.

Ca orice student în arte, eram familiarizat cu lucrările lui Giorgio Vasari, celebrul istoric și artist al Renașterii – mai exact, primul istoric al artei. Autor al *Vite de' più eccellenti pittori, scultori e architetti*¹, Vasari fusese el însuși un pictor și arhitect de mare

¹ *Viețile celor mai de seamă pictori, sculptori și arhitecți*, Ed. Gramar 2000. (n. tr.)

renume, care proiectase Galerile Uffizi din Florența, unde se găsește astăzi cea mai mare colecție de artă italiană.

Referirea din cartea lui Fabricio Dini conținea doar câteva rânduri, dar reprezenta o descoperire inedită pentru mine. Nu auzisem niciodată vorbindu-se despre o scriere a lui Vasari despre alchimia din opera lui Leonardo. De altfel nici nu știam că Leonardo fusese un adept al Marii Lucrări, deși acest lucru nu m-a surprins deloc. Leonardo nu era omul care să lase necercetat un domeniu atât de important al cunoașterii din epoca lui.

Destul de surescitat, am citit paragraful complet al lui Dini despre *Leonardo e l'Alchimia*. Făcea referire, într-un mod destul de neclar, trebuie să mărturisesc, la o „cheie“ care ar deschide conștiința oamenilor. Poate că manuscrisul lui Vasari ar fi permis decodificarea semnificațiilor alchimice ale picturilor lui Leonardo da Vinci ? Sau făcea trimitere la codexurile creatorului Giocondei, astăzi dispărute ? Imposibil de stabilit; adnotările lui Fabricio Dini erau extrem de succinte. Am fost amuzat de descoperirea acestei situații care părea să stabilească o paralelă surprinzătoare cu *Codul lui Da Vinci* pe care tocmai îl citeam.

Conform explicațiilor lui Dini, Giorgio Vasari își pusese secretarul să-i copieze manuscrisul în trei exemplare, pe care le încredințase celor mai fideli prieteni ai lui. În secolul al XVIII-lea, Fabricio Dini putuse consulta unul dintre manuscrise la Biblioteca Laurenziana din Florența.

Pentru un student care-și pregătea teza de doctorat ca mine, o informație atât de prețioasă reprezenta o adevărată mană cerească. În pofida șanselor reduse, l-am întrebat pe William Keith dacă nu cumva zărise vreodată această lucrare în bibliotecă. Cultura lui în domeniul artei renascentiste era cunoscută la I Tatti și s-ar fi putut să fi văzut la un moment dat manuscrisul lui Vasari. Keith m-a privit o clipă cu ochii lui întunecoși, și-a ridicat şuvița de păr care-i acoperea fruntea bombată și mi-a răspuns că nici măcar nu avea habar de existența manuscrisului.

— În orice caz, preciză el după ce-și consultă baza de date, la noi nu figurează.

* * *

A doua zi devreme m-am dus la complexul monumental San Lorenzo din centrul Florenței, cunoscut în lumea întreagă pentru că adăpostea capela funerară a familiei de Medici, sculptată de Michelangelo. Cele două porticuri cu arcade grațioase degajau un farmec aparte. Ocolind un grup de turiști californieni, am urcat pe scara deschisă care ducea la primul etaj al naosului, unde se găsește intrarea în Biblioteca Laurenziana. Aceasta conține toate manuscrisele vechi adunate de-a lungul secolelor de familia de Medici.

Bogăția bibliotecii se explica atât prin fabuloasele mijloace financiare ale acestei familii filantropice, cât și prin hazardurile diplomației religioase și ale războiului. Cu ocazia conciliului de

la Florența din 1439, surorile creștine vrăjmașe, Biserica Orientală și cea Occidentală, se reconciliaseră în mod spectaculos, dar înțelegerea respectivă nu durase, deoarece Constantinopolul fusese cucerit de către turci. Căderea Imperiului Roman de Răsărit a determinat pribegia multor filosofi, gânditori și clerici, care s-au refugiat în mod firesc la cei cu care se aliaseră în urma conciliului de la Florența, cu câțiva ani în urmă. Astfel mii de manuscrise extrem de prețioase, datând din antichitatea greacă, au ajuns în biblioteca familiei de Medici, care a devenit sanctuarul european al literaturii antice. Pe lângă operele filosofice și teologice, se mai găseau acolo manuscrise rare despre ezoterism, ermetism, alchimie și cabală, lucrări care fuseseră dezbătute de membrii academiei neoplatonice create de Cosimo de Medici, din care făcuseră parte Leonardo, Michelangelo și, ulterior, Rafael.

Pentru conceperea clădirii destinate să protejeze aceste mii și mii de opere, familia de Medici ținuse să facă apel la nimeni altul decât Michelangelo. Artistul florentin proiectase un vestibul extraordinar de acces spre sala de lectură, folosind coloane încrustate chiar în structura pereților. Nicicând, nici chiar în Antichitate, nu se mai văzuse o asemenea inovație care transmitea senzația că pereții se aflau în mișcare. Intrarea conținea o scară vastă care dădea impresia stranie că încerci să urci în avalul unui râu montan ale cărui ape te împingeau încontinuu înapoi, în jos. Oare o făcuse pentru a

simboliza efortul permanent pe care-l presupune accesul la Cunoaștere ?

După ce am parcurs treptele numeroase ale scării, am intrat în sala de lectură cu podeaua și plafonul înfrumusețate cu marchetării de lemn magnifice, ca două oglinzi dispuse față-n față. La intrarea sanctuarului stătea de pază bibliotecarul, trecut de cincizeci de ani, cu chip ca de ceară. Cu un gest măsurat își scoase ochelarii mici, contra miopiei, și mă privi bănuitor. Era clar că mă lua drept un turist rătăcit pe teritoriul sacru al Laurenziane, ceea ce-i displăcea enorm. Pentru a-l liniști, i-am arătat legitimația de student la l Tatti, care-mi dădea posibilitatea să explorez toate bibliotecile din Italia. O examină în tăcere și-mi răspunse printr-o ușoară înclinare a capului.

– *Buon giorno, Signore*, l-am salutat. Caut un manuscris care ar trebui să se găsească în Laurenziana. M-ați putea ajuta ?

– Despre ce manuscris e vorba ? mă întrebă el cu același aer sfidător.

– Este o operă a lui Giorgio Vasari intitulată *Leonardo e l'Alchimia*.

– Trebuie să verificăm în departamentul de manuscrise. Prima etapă constă în a vedea dacă deținem într-adevăr lucrarea și sub ce cotă. Luați loc în sală. Vă voi anunța imediat ce avem un răspuns.

Eram foarte emoționat la gândul că în curând aveam să țin în mâini o scriere inedită despre opera lui Da Vinci, și cu atât mai mult scrisă de marele

Vasari. În același timp, eram destins și încrezător. Atmosfera studioasă din Laurenziana îmi plăcea și-mi luasem cu mine de lucru pentru teză, în caz că așteptarea avea să se prelungească.

A trecut astfel o oră. Bibliotecarul reveni cu un aer preocupat și mă anunță că manuscrisul figura într-adevăr în fondul bibliotecii, dar nimeni nu reușea să-l găsească. Puțin mai târziu, reieși clar că fusese furat. Vizibil bulversat de această veste, bibliotecarul chemă carabinierii – care, lucru neașteptat, s-au prezentat fără întârziere. Întrucât încă mă aflam în sala cea mare, citind (nu știu de ce, probabil că mai speram ca până la urmă manuscrisul lui Vasari să fie găsit), doi carabinieri cu centuri de piele albă și cizme lucioase veniră să-mi pună câteva întrebări.

– Sunt doar simple formalități, mă anunțară ei.

Nu vedeam nici un motiv de a nu le răspunde. Cei doi polițiști doreau să știe cum arăta lucrarea sustrasă. Le-am răspuns că, de vreme ce încă n-o consultasem, nu aveam nici cea mai vagă idee. Când au vrut să afle din ce motive mă interesa manuscrisul, am declarat că scriam o teză despre Leonardo da Vinci, însă nu credeam că așa ceva ar fi intrat sub incidența legii italiene. Bibliotecarul îmi veni în ajutor, explicându-le că nu aveam nimic de-a face cu dispariția manuscrisului, așa că mă lăsară în sfârșit în pace.

Dezamăgit de întorsătura evenimentelor, am revenit la I Tatti, reflectând la cele întâmplate. Furtul manuscrisului era probabil fapta unui colecționar

deosebit de lacom. O spargere la comandă, eventual ? Sau hoțul sustrăsese lucrarea cu gândul de a o vinde mai târziu ? Probabil că exemplarul valora zeci de mii de dolari pe piața antichităților de artă.

Din moment ce manuscrisul nu figura în baza de date a Fundației Berenson, însemna că nu fusese publicat niciodată. Nu aveam nici cea mai vagă idee unde s-ar fi putut găsi celelalte două exemplare originale. Fabricio Dini nu oferea nici o indicație asupra unor posibile destinații și, în orice caz, de-atunci trecuseră aproape trei secole.

Trei zile mai târziu, după cină, tocmai intenționeam să degust un ceai în sala mare de la parter. Ceilalți *fellows* plecaseră să-și vadă de treburile, iar eu terminasem de citit în liniște *Codul lui Da Vinci*. În sală intră o doamnă destul de vârstnică, foarte elegantă, cu o cană mare de cafea în mână. Fața ei rotundă și afabilă purta urmele vremii ca pe niște podoabe insolite; ridurile urmau comisurile buzelor și ale ochilor. Tatăl meu obișnuia să spună că, începând de la o anumită vârstă, pe față ni se citesc toate păcatele. În trăsăturile femeii acelea, iluminate de doi ochi albaștri care sclipeau de inteligență, n-am distins decât blândețe și bună dispoziție. Era americană și se numea Susan Cunningham. Numele ei nu mi-era totalmente necunoscut; îmi aminteam că-l văzusem de mai multe ori în *La Lettre de Florence*, periodicul Vilei I Tatti. Susan Cunningham era un istoric faimos de artă, care scrisese numeroase lucrări despre Renaștere.

– I Tatti părăsită de *Tattiani* ? Dar ce se întâmplă în seara asta ?

– Cred că pentru azi era programată o *fiesta* la Fiesole.

– Și dumneata nu te duci ? Aș zice că ești prea tânăr ca să te lipsești de o *fiesta* toscană.

– Cu siguranță că am să trec și eu pe-acolo, mai târziu.

– Nu întârzia, mă sfătui ea cu un surâs larg. Altfel riști să-ți petreci seara în compania unei bătrâne flecare și ți-aș dori o distracție ceva mai plăcută.

– Cătuși de puțin, sunt onorat că am ocazia să vă cunosc.

Când m-am prezentat, femeia avu o reacție surprinzătoare. Îmi repetă de două ori numele:

– Seth, Seth Thévenot... ce interesant... !

O clipă stătu pe gânduri.

– Este un prenume foarte frumos, reluă în cele din urmă. Îi cunoști sensul ?

– Nu știam că numele meu de botez ar avea un sens aparte, i-am răspuns, destul de mirat. Din câte știu l-a ales tatăl meu.

– Tatăl dumitale este american ?

– Nu, a fost francez. A decedat acum opt ani. Mama este originară din Baltimore.

– Condoleanțe pentru tată. Cred că ți-a fost greu să-l pierzi, atât de tânăr.

După privirea ei cam fixă sau poate din intensitatea deosebită a tonului, am dedus că și ea trecuse printr-o încercare similară; rămase din nou tăcută.

– Da, ne-a fost foarte greu tuturor, am recunoscut. Tatăl meu a fost un om plin de pasiune și umor. Avea o imagine foarte pozitivă despre viață și era generos. Grație lui a ajuns să mă intereseze istoria artei.

– Spuneai că tatăl dumitale ți-a ales prenumele ?

– Da. Mamei i s-a părut un nume destul de ciudat.

– Cred că tatăl dumitale a fost un om foarte erudit, fiindcă prenumele acesta are semnificații numeroase.

După care, văzând *Codul lui Da Vinci* pe care-l țineam în mână, schimbă subiectul:

– Văd că citești cărticica asta amuzantă. Știi că nu este doar un simplu roman ?

– Vreți să spuneți că cele scrise aici sunt adevărate ? Teoria conform căreia Biserica ar fi ascuns secole de-a rândul căsătoria lui Iisus cu Maria Magdalena și faptul că au avut o fiică ?

– Nu, nu la asta mă refeream. Dar *Codul lui Da Vinci* este o carte foarte misterioasă. Amestecă realitățile și ficțiunile cu multă abilitate. S-ar putea ca romanul lui Dan Brown să nu fie decât o perdea de fum...

– Drept să vă spun, nu m-am gândit niciodată la asta.

– Nu ți se pare surprinzător felul în care *Codul lui Da Vinci* a ajuns să aibă un asemenea succes ? Transformarea unui simplu *thriller* într-un fenomen social de proporții planetare...

Așezată în fața mea, Susan Cunningham îmi zâmbea calmă, jucându-se cu un creion. Avea

degete fine ca niște stilete de alabastru și în timp ce o priveam, mi-am spus că probabil fusese o femeie foarte atrăgătoare în tinerețe. Din frumusețea trecută păstra o charismă și o pasiune care i-ar fi putut atrage invidia multor tinere. Nu știam totuși ce să cred despre comentariile ei în legătură cu *Codul lui Da Vinci*. Într-adevăr, romanul lui Dan Brown avusese un succes fenomenal și inexplicabil, chiar și după părerea editorilor și a autorului. Era indiscutabil faptul că relata într-un stil captivant o serie de aventuri pasionante.

Susan era un reputat istoric de artă care frecventa Italia de zeci de ani. M-am hazardat să-i pun o întrebare:

– Credeți că ar fi posibil ca Leonardo da Vinci să fi fost alchimist ?

– Da, este foarte probabil. Mai multe surse dau de înțeles acest lucru.

Era prima persoană care-mi confirma o asemenea posibilitate. Nici unul dintre autorii pe care-i citisem nu făcuse aluzie la așa ceva. Poate că auzise deja vorbindu-se despre manuscrisul lui Giorgio Vasari ? M-am hotărât să-i povestesc tot ce știam despre existența lucrării *Leonardo e l'Alchimia* și dispariția unuia dintre manuscrisele acesteia din Laurenziana. Susan Cunningham nu păru deloc mirată de relatarea mea.

– Mulți dintre marii artiști din trecut au fost inițiați în Marea Operă și au lăsat în acest sens numeroase semne, în arhitectura catedralelor, în tablouri... Multe opere de artă sunt, de fapt, cărți de alchimie

codificate. Iar anumite persoane care se opun acestor cunoștințe n-au ezitat să le distrugă, ca să nu fie descifrate.

– Chiar credeți asta ? Sunteți de părere că un soi de sectă se străduiește să facă să dispară anumite lucrări numai pentru că ele ar conține anumite indicații ?

– Oh, însă procesul acesta încă mai continuă ! De ce crezi că Bernard Berenson a înființat chiar aici un fișier al operelor dispărute ? Li se spune „tablouri fantomă“.

Într-adevăr, știam că biblioteca din I Tatti avea o arhivă a tuturor tablourilor dispărute. Unele fișe conțineau și câte un clișeu alb-negru, o gravură străveche sau citate din monografii.

– Manuscrisul despre care îmi vorbești ar putea fi o „lucrare fantomă“, destinată să-și facă din nou apariția în mâinile persoanei demne de așa ceva, când va sosi momentul.

Dintr-o dată, se ridică și-mi făcu semn s-o urmez.

– Vino, vreau să-ți arăt ceva.

* * *

Pe perete era agățat un tablou monumental, reprezentându-l pe Sfântul Francesco d'Assisi, în picioare, cu brațele în cruce, purtând în palme stigmatetele. Era învăluit de o aureolă luminoasă și de foc, ca un soi de halo învăpăiat. În acest tablou impresionant, Sfântul Francesco călca pe trei personaje: o tânără care se privea în oglindă, un războinic în armură de aur și o călugăriță care

strângea o pungă. Deasupra capului său se distingeau trei înger. Știam că era una dintre cele mai importante piese ale colecției Berenson expuse în vilă, deși niciodată nu-i înțelesesem prea bine semnificația.

– Privește acest tablou pictat de Sasseta; conține foarte multe sensuri ascunse. De altfel, tocmai din acest motiv unii au încercat în repetate rânduri să-l distrugă. Bernard Berenson l-a cumpărat în 1902 și l-a adus aici tocmai ca să-l apere și în același timp să le ofere celor interesați posibilitatea de a-l admira.

– Dar ce semnifică aceste personaje ?

– Foarte simplu: femeia cu oglinda simbolizează desfrâul, războinicul întruchipează orgoliul. Iar călugărița... călugărița care ține strâns punga este avariția. Sfântul Francisc subjugă cele trei păcate.

– Iar deasupra are trei virtuți: supunerea, castitatea și sărăcia. Așa e ?

– Prinzi repede, tinere.

Susan contemplă îndelung tabloul lui Sasseta, apoi rosti încet, aproape în șoaptă:

– Există atâtea moduri diferite de a privi lucrurile...

Personal, aluziile ei sibilinice mă cam derutau. Presupuneam că Sasseta era un artist original, un mare admirator al Sfântului Francesco d'Assisi, care dorise să zguduie regulile epocii sale pictând un tablou deosebit.

Mă simțeam cam ca Parsifal, din capodopera lui Wagner cu același nume, în fața lui Amfortas.

Pur și simplu nu reușeam să pătrund sensurile profunde ale operei lui Sasseta. Ca să-mi risipesc stânjeneala și să schimb subiectul, am întrebat-o pe Susan dacă avea idee unde aş fi putut găsi alt exemplar al manuscrisului lui Giorgio Vasari. Bătrâna se întoarse spre mine cu o privire amuzată. Ochii ei ştrengăreşti licăreau maliţios.

– Ah, manuscrisul lui Vasari, repetă ea. Da, da... Se spune că în toată lumea ar exista doar trei exemplare și că unul dintre ele i-a aparținut cardinalului Mazarin, italianul care a devenit prim-ministru al regelui Franței și care l-a luat cu el în Franța. Dacă te interesează, fie pentru teza dumată, fie din alte motive, poate că ar fi bine să-l cauți la Paris.

Paris, 29 mai

Am decolat spre Paris cu un sentiment de bucurie și surescitare. Deși eram francez după tată și-mi petrecusem cea mai mare parte a vieții în capitala Franței, mă simțisem întotdeauna mai bine ca turist în propria mea țară. De-a lungul studiilor în Massachusetts, revenisem anual de câte două-trei ori, ca să-mi vizitez mama și fratele, și-mi dădusem seama că savuram mult mai bine vraja orașului meu natal când mă aflam doar în trecere, decât locuind acolo. De data aceasta plănuiam să rămân câteva zile și, dacă aveam noroc, poate reușeam să găsesc manuscrisul lucrării *Leonardo e l'Alchimia*. Apoi mă bucuram să petrec o vreme cu Hugo, fratele meu mai mic care-și urma studiile de inginerie la Facultatea de Mine, deși relațiile dintre noi nu erau deloc simple. În chip ciudat, și cu toate că fuseserăm foarte apropiați în copilărie, moartea tatei ne îndepărtase. Fiecare dintre noi trăise separat drama aceea și-și durase propria platoșă emoțională – erudiția pentru mine, respectiv sociabilitatea, pentru Hugo. De-atunci o rivalitate

nedeclarată ne marca relațiile complexe. Totuși, în momentele mele de maximă sinceritate, eram nevoit să recunosc că eu eram principalul vinovat.

De la aeroport am pornit spre apartamentul familial aflat în labirintul de străduțe vechi din Cartierul Latin. De când mă știu am locuit pe rue de la Montagne-Sainte-Geneviève, o stradă întortocheată care ducea de la Panthéon spre Sena, într-o clădire veche, cu lambriuri de lemn. Interiorul era surprinzător de spațios pentru o locuință atât de arhaică, cu grinzi închise la culoare sub tavan și șemineuri de marmură. Etajerele masive, pline de cărți, creau o atmosferă mai caldă. Mirosul tomurilor acelea vechi îmi evoca mereu poveștile cu cavaleri și basmele orientale pe care mi le citea tata la culcare ca să adorm. Când intram în salonul unde tronau două fotolii masive, amintirea tatei devenea și mai puternică. Din încăperea aceea lipsea acum mirosul dulceag și condimentat de Kentucky Bird, tutunul lui preferat. Mi-am lăsat jos bagajele și m-am așezat într-un fotoliu, încercând cu stângăcie să reînvii momentele petrecute cu tata. Mi-am amintit râsul lui vibrant, frazele sale pline de înțelepciune; îi simțeam prezența jovială, de dincolo de timp, despărțire și moarte.

* * *

Pe la orele 18, mama s-a întors de la serviciu. Era o femeie plină de viață și voie bună, care deși împlinise deja cincizeci de ani continua să răspândească în jur o energie comunicativă. Exuberanța ei tipic americană contrasta frapant cu snobismul

cam afectat de tip burghez. Avea un stil curios de a se uita la oameni, probabil din cauza ochelarilor cu lentile în formă de semilună care o sileau să-și aplece capul, ridicându-și ochii cenușiu-verzui spre cei din fața ei. La moartea tatei, hotărâse să ne crească în Franța, în pofida numeroaselor dificultăți pe care le presupunea pentru ea o asemenea soluție. Cu banii lăsați de soțul ei înființase o galerie de artă specializată în pictura modernă și, în câțiva ani, reușise să atragă clienți de pe țărmul vestic al Atlanticului care-i asiguraseră de-atunci venituri confortabile. Cu cinci ani în urmă îl cunoscuse pe Jack, un dentist new-yorkez divorțat, cu care petrecea perioade îndelungate în Statele Unite sau în călătorii. Hugo și cu mine sfârșiserăm prin a-l accepta pe Jack, probabil fiindcă era un individ simpatic și discret. Nici unul dintre noi nu voia ca mama să rămână nefericită și singură până la sfârșitul zilelor ei.

* * *

Văzându-mă, se apropie de mine ca să mă îmbrățișeze.

– Bună, fiule ! Te-ai și întors la Paris ? Sper că n-ai nici o problemă.

– Nu te neliniști, mamă. Mi-era așa de dor de tine, încât n-am mai putut să aștept încă două săptămâni.

– Termină cu tachinările ! zâmbi ea. De obicei trebuie să mă rog în genunchi până te-nduri să-mi faci câte o vizită, fiu ingrat ce ești !

– Nu, vorbesc serios acum, în afară de plăcerea de a vă vedea pe tine și pe Hugo, tocmai studiile mele din Italia m-au determinat să revin în Paris. Imaginează-ți, se pare că pe-aici pe undeva se găsește un document extrem de rar despre viața lui Leonardo da Vinci, care lipsește din bibliotecile florentine. De fapt singurul exemplar de-acolo a fost furat și tocmai datorită mie i-au descoperit dispariția.

– Bine, până să-mi povestești toate aventurile astea, hai să guști din racii cu smântână. Țin minte că te-nnebuneau când plecam în vacanțe la Baltimore. Haide, fă-te comod și vino să mănânci.

La vreo cincisprezece minute după sosirea mea, apăru și Hugo. Purta un tricou mototolit și o pereche de blugi. În vârstă de douăzeci și trei de ani și foarte bine făcut, Hugo avea un metru și optzeci și cinci – cu zece centimetri mai mult decât mine – și umeri lați, de sportiv. Părul lui castaniu și răvășit încadra un chip frumos, cu maxilare puternice și pomeți înclinați. Când îl vedeam, nu-mi puteam stăpâni un sentiment de exasperare. Nu numai că Hugo era arhetipul de playboy, însă, pe lângă fizicul acela extraordinar care-mi lipsea mie, avea și o inteligență și un simț al umorului ieșite din comun.

– Seth ! exclamă el, văzându-mă. Incredibil c-ai revenit așa de repede la Paris ! Sper că de data asta o să rămâi aici mai mult de-un weekend.

– Tocmai îi povesteam mamei de ce m-am întors. Sunt pe urmele unei lucrări din secolul al XVI-lea care a dispărut în condiții misterioase. Cred

că unul dintre puținele exemplare care mai există se găsește la ora actuală în Paris, dar încă nu știu unde anume.

– Ce romantic și incitant ! remarcă mama.

– Ei bine, frate mai mare, da' știu că te-ai prefăcut de minune ! adăugă Hugo, așezându-se și el la masă. Îți place să te-arăți ca un șoarece de bibliotecă, mereu cu nasul vârat în hârtoage și când colo ești un adevărat aventurier ! Nu cumva ți se mai spune și Indiana Jones ? Lăsând însă gluma la o parte, povestea ta mi se pare foarte interesantă. Dacă te pot ajuta cu ceva, nu ezita să-mi spui.

Paris, 30 mai

Prima etapă a sejurului meu parizian a constat într-o vizită la Biblioteca Națională a Franței, pe care toată lumea o numește, din comoditate, BNF. Am intrat în sălile de la subsol, construite în jurul unei grădini secrete după moda italiană. Prezența familiară a umbrelor colorate părea în același timp veselă și discordantă în mijlocul cenușiului parizian. Edificiul acela imens găzduia cea mai mare colecție de cărți din Franța și cu siguranță una dintre cele mai bogate din lume. Începând din secolul al XVI-lea, sub domnia lui Francisc I, editorii și tipografii din regat fuseseră obligați să trimită Bibliotecii câte un exemplar din toate publicațiile lor, iar de câțiva ani biblioteca este dotată cu un sistem informatic care permite localizarea operelor rare

din toată Franța. Grație acestui sistem am descoperit că în Franța exista într-adevăr un exemplar al manuscrisului lui Giorgio Vasari. Totul părea să confirme indicațiile lui Susan.

În aceeași după-amiază m-am dus pe malul Senei, unde se găsește una dintre cele mai vechi și mai frumoase biblioteci din Paris: Mazarine. Mai exact spus, este cea mai veche bibliotecă publică din Franța și păstrează un farmec cu totul particular, un amestec de distincție și reținere binevoitoare. De fapt puțini oameni au cunoștință de existența ei, în aripa stângă a palatului Institutului Francez, la doi pași de locul unde se reunesc membrii Academiei Franceze. Biblioteca a fost fondată de cardinalul Mazarin, celebrul prim-ministru al lui Ludovic al XIV-lea, despre care îmi vorbise Susan Cunningham la Florența. Până în prezent elementele de care dispuneam indicau toate aceeași direcție. Dacă Mazarin deținuse un exemplar al manuscrisului lui Vasari, părea logic, sau cel puțin plauzibil, ca acesta să fie actualmente conservat în fondurile bibliotecii sale.

Cea mai plăcută cale de acces spre Mazarine era pe Pont des Arts, peste Sena. O dată ajuns la jumătatea podului pietonal, în fața mea se desfășura cea mai extraordinară și fascinantă panoramă cu putință. Curtea Pătrată a Luvrului, centrul puterii regale și imperiale vreme de secole de-a rândul, își dezvăluia forma geometrică pură. Aceasta era cea mai împlinită expresie a „spiritului francez“, acel melanj unic de echilibru, simetrie și armonie care

se regăsește atât în planul unei grădini realizate de faimosul arhitect Le Nôtre, cât și în modelul de dizertație predat peste tot în Franța. În fața mea, scăldată într-o insolită *sfumato* primăvărarică, se înălța fațada barocă a Institutului Francez, străvechiul colegiu al celor Patru Națiuni, după numele celor patru provincii anexate regatului sub guvernarea cardinalului prim-ministru. Colegiul fusese construit cu fonduri alocate în mod special de cardinal din averea sa fabuloasă, acumulată pe căi mai mult sau mai puțin îndoielnice. Mă amuza faptul că biblioteca Mazarine era dispusă exact simetric față de Palatul Luvru unde se derulează o mare parte din acțiunea romanului *Codul lui Da Vinci*.

Am intrat în curtea de onoare și am pornit pieziș spre stânga, în direcția frontonului porticului oriental. După ce am aruncat o privire discretă statuii cardinalului, am luat-o pe scara înconjurată cu busturi antice. În puțul acela de lumină i-am recunoscut rapid pe Zeus, Apollo, Bacchus, dar și capul de tâlhar al lui Caracalla. De pe palier se deschideau două uși, una cu inscripția *Museum*, îndărătul căreia părea să se ascundă un amalgam misterios, iar cealaltă având cuvântul *Bibliotheca* gravat pe o placă de marmură neagră. Am rămas câteva secunde în așteptare, măsurându-mi cu teamă ritmul bătăilor inimii. În sfârșit, am intrat pe ușă, ajungând într-o sală octogonală de dimensiuni destul de reduse, afectată în mod vizibil catalogelor bibliotecii. Un bărbat plinuț, de înălțime mijlocie,

stătea în spatele unui birou de lângă ușă. Avea chip cordial și vorbea cu accentul limpede din sud-vestul Franței:

– Bună ziua, domnule, bine ați venit la Mazarine. Vă aflați aici pentru prima oară; nu-i așa ? Cu ce vă pot ajuta ?

– Bună ziua, domnule. Caut o lucrare destul de rară și, conform calculatorului de la BNF, se pare că dumneavoastră dețineți un exemplar.

– Dacă așa spune BNF-ul, atunci aici trebuie să fie, nu ? La ce bun să ne mai servim de informatică, dacă nu-i demnă de încredere, puteți să-mi spuneți și mie ?

Apoi jovialul bibliotecar își continuă interogatoriul:

– Și despre ce operă celebră e vorba ? Mi-ați putea spune mai multe despre ea ?

– Este un manuscris în italiană de Vasari – probabil că scrisul aparține secretarului lui. Se intitulează *Leonardo e l'Alchimia*.

– Perioada ?

– Nu știu exact. Sfârșitul secolului al XVI-lea, să zicem pe la 1570...

– Ah, dacă este vorba despre un manuscris atât de vechi, nu figurează în catalogul nostru informatic. Nu-l vom putea căuta după autor sau după cuvintele din titlu.

– Da, înțeleg... Totuși, este în baza de date de la BNF.

– Sunt două lucruri diferite. Este înregistrat la noi, de acord, dar în catalogul informatic Mazarine n-au fost trecute decât lucrările din secolele al

XIX-lea și al XX-lea. Avem aici 600.000 de volume și un sfert din ele au fost deja introduse în baza de date.

În fața expresiei mele dezamăgite se grăbi să mă încurajeze cu accentul său cald:

– Dar nu este grav, nu-i deloc grav. Îl puteți căuta manual în fișiere. N-a murit nimeni din așa ceva, cel puțin până acum, comentă el zâmbind.

– Foarte bine. De unde să încep ?

– Vedeți fișetele de lemn de-acolo, din spate ? mi le arătă, privind peste umărul meu. Acolo sunt. Toate au fost catalogate fie după autori, fie după titluri. Dacă aveți nevoie de ajutor, anunțați-mă.

M-am apucat de treabă și, după câteva momente de căutare, am pus mâna pe fișa operei lui Giorgio Vasari, înregistrată cu cota Ba2-Tvb.

Bibliotecarul plecă să caute manuscrisul în depozit, în timp ce eu am rămas să aștept în sala de lectură, o încăpere foarte lungă, scaldată în lumina de topaz a după-amiezii târzii. Pe rafturi, între coloanele canelate în stil corintic, se zăreau mii și mii de volume din toate domeniile cunoașterii omenești. În fundul sălii, după un șir prelung de busturi antice din bronz sau marmură, se înălța un glob celest de Coronelli, indicând semnele zodiacului. M-am întors în atriu, însă bibliotecarul încă nu revenise. M-am așezat pe un scaun și am continuat să aștept cu răbdare, încercând să nu-mi las gândurile s-o ia razna în toate direcțiile. Când în sfârșit, după aproape o oră, bibliotecarul apăru,

pe chipul său nu se mai citea aceeași bună dispoziție.

– Sunt dezolat, domnule, dar lucrarea pe care ați cerut-o nu este disponibilă. Se pare că a dispărut.

– Vreți să spuneți că a fost furată ?

– Din păcate, da.

– Și cum vă explicați această dispariție ?

– Nu mi-o pot explica în nici un fel, tocmai asta este problema.

– Se întâmplă des asemenea incidente ?

– Lucrez aici de cincisprezece ani și vă pot asigura că furturile sunt extrem de rare. De fapt nici nu-mi amintesc să fi avut loc vreunul în această perioadă. Mai mult, manuscrisele sunt păstrate în săli unde publicul nu are acces. Vom anunța imediat poliția.

Deși îmi menținusem o atitudine stăpânită, eram extrem de dezamăgit. Venisem de la Florența numai și numai ca să consult lucrarea aceasta și, din nou, îmi scăpase printre degete. Eram totuși aproape sigur că dacă reușeam s-o citesc, observațiile lui Vasari îmi puteau îmbogăți considerabil teza. Însă și de astă dată nimerisem într-un impas. Mă întrebam dacă era vorba de o simplă întâmplare sau dacă nu cumva avusese loc o acțiune concertată. Cine putea avea interes ca o asemenea operă să dispară și din ce motive ? Mai cu seamă, nu aveam nici cea mai vagă idee unde s-ar fi putut găsi ultimul exemplar din *Leonardo e l'Alchimia*, presupunând că nu fusese furat și el. În minte mi-au revenit afirmațiile lui Susan. Era posibil ca unele

scrieri să fie distruse numai pentru că dezvăluiau niște adevăruri incomode ?

Înainte de a pleca, am făcut o ultimă încercare, cerându-i bibliotecarului părerea.

– Dacă manuscrisul acesta a fost sustras de un colecționar, cum ar putea fi găsit, după opinia dumneavoastră ?

– Sincer să vă spun, nu văd cum. Dacă cineva l-a făcut să dispară, n-o s-o anunțe în gura mare.

Stătu pe gânduri câteva secunde, în tăcere, apoi continuă:

– În această lucrare este vorba despre Da Vinci și alchimie, nu-i așa ?

– Da, așa cred. În orice caz, acesta este titlul.

– Singurul lucru pe care-l puteți face este să încercați să intrați în legătură cu niște alchimiști. S-ar putea să vă ajute ei.

– Chiar credeți ?

– Să zicem că este și aceasta o posibilitate.

– Dar n-am nici cea mai vagă idee cum să iau legătura cu ei ! Din câte știu, sunt niște oameni foarte discreți.

– Este adevărat, totuși Parisul este un oraș important pentru alchimie, având chiar și o librărie specializată în Marea Operă. Ar trebui să vă interesați acolo.

– Știți cumva unde se găsește librăria respectivă ?

– Pe rue de la Huchette, cred. Pare-mi-se că se numește *Masa de smarald*.

Paris, 31 mai

O vreme splendidă. Deasupra acoperişurilor de zinc, între două fațade din vremea lui Haussmann, se înălța un cer imens, presărat cu nori cumulus pufoși. Vălătucii aceia indiferenți mi-au întreținut dintotdeauna visările, așa că am pornit cu pas sprinten spre chei, în direcția străzii Huchette, aflată în partea veche a malului stâng al Senei. Din nefericire cartierul acela cu străduțe întortocheate fusese complet invadat și degradat de valurile continue ale turiștilor străini. În labirintul de stradele și ulicioare – unele largi de numai un metru – am găsit în cele din urmă rue de la Huchette, paralelă cu Sena.

Între două ziduri murdare și coșcovite se distingea o prăvălioară cu firma *Masa de smarald*. În vitrină am zărit câteva publicații recente pe teme de specialitate, precum și două-trei volume ce păreau foarte vechi. Am împins ușa de lemn, care acționează un mănunchi de clopoței din bronz. Era o librărie stranie, plină cu tomuri legate manual și manuscrise cu scoarțe de piele, asemănătoare unor ceasloave. N-a lipsit mult să mă cred ajuns în Evul Mediu, prin hruba cine știe cărui filosof magician – dacă lucrările respective n-ar fi fost amestecate în chip tulburător cu cărți moderne despre ezoterica New Age.

Proprietarul avea cap pătrășos, cu sprâncene stufoase și negre precum cărbunele. Când i-am explicat ce doream (fără a menționa furturile din

Laurenziana și Mazarine), la început se arată circumspect:

– Domnule dragă, ceea ce căutați dumneavoastră este un manuscris mitic. Nici măcar nu este sigur că ar fi existat în realitate.

– Totuși urma sa este menționată în mai multe rânduri.

– Da, însă asta nu înseamnă nimic. De altfel întreaga alchimie se bazează pe clarobscur, iar indicațiile sunt încriptate cu prisosință. Și-apoi, chiar dacă veți găsi manuscrisul, nimeni nu vă garantează c-o să-l puteți descifra de unul singur.

Nu știu de ce, dar cuvintele lui păreau să ascundă ceva – ca și cum s-ar fi codit să-mi dezvăluie un detaliu anume.

– Nu-i pentru prima dată când vi se vorbește despre acest manuscris, nu-i așa ? l-am întrebat.

Căzu un moment pe gânduri, ca și cum și-ar fi amintit o întâmplare din trecutul îndepărtat. Clătină din cap, șovăi o clipă, apoi spuse:

– Ultima dată când am auzit vorbindu-se despre manuscrisul acesta a fost acum cincisprezece ani, în prezența unui client. A lăsat să scape câteva observații despre el, lăsând impresia că, la un moment dat, îl avusese în mâini.

– Fabulos ! Știți vreo cale de a intra în contact cu persoana respectivă ?

– Nu, regret. Vine aici din când în când, ca să examineze cărțile noastre vechi, dar nimic mai mult. Când putem, mai facem unele achiziții, cu ocazia succesiunilor sau din vechile castele provinciale.

– Și chiar nu aveți nici o soluție ca să-l cunosc ?

Librarul înălță din sprâncene cu mirare. Părea să simtă că povestea aceea era foarte importantă pentru mine.

– Tot ce pot face este să vă notez datele și dacă domnul acela mai trece pe-aici, să-i transmit rugămintea dumneavoastră. Mai mult de-atât, n-am ce să fac. De altfel nu sunt sigur dacă știți cu ce aveți de-a face. Alchimia este un univers aparte. Dacă treceți peste o anumită frontieră, pătrundeți în altă lume.

Cu gândul la cuvintele acelea, i-am lăsat numele meu, numărul de telefon și adresa din Paris. Am profitat de ocazie ca să cumpăr două-trei cărți cu generalități despre alchimie. După ce i-am mulțumit pentru ultima oară librarului, am plecat, puțin cam surprins să constat că cercetările pentru teza mea duceau încet-încet la o trezire a interesului pentru Marea Operă.

Paris, 3 iunie

Nici o veste de la *Masa de smarald*. Nu pot să rămân o veșnicie la Paris. Dacă în câteva zile nu se ivește nimic, voi pleca înapoi la Florența. Atâtea eforturi fără nici un rezultat – ce dezamăgire !

Paris, 4 iunie

Seara am ieșit cu Hugo să bem ceva; trebuise efectiv să mă smulgă din apartament, atât de

amărât eram. Aveam întâlnire cu două americance în trecere prin Paris, Emily Fyne și Charlotte Waterbury, ai căror părinți erau vechi prieteni de-ai mamei. Fuseserăm însărcinați să le escortăm purtându-ne cu maximă decență, dar nu știam dacă Hugo era capabil să se cantoneze în rolul acela. Emily era o fată frumoasă de douăzeci și doi de ani, planturoasă și extrem de vivace; își petrecea timpul jucându-se cu pliurile rochiei ei de mătase, ceea ce-l făcea pe Hugo să clipească din ochi necontrolat. Prietena ei cea mai bună, Charlotte, părea mai cuminte la prima vedere, însă ceva anume din intensitatea ochilor ei mari și verzi, când mă privea fix, mă făcea să pun la îndoială masca aceea. De fapt era cea mai neinhibată dintre ele; puțin mai târziu, n-a ezitat să-mi destăinuiască faptul că detesta să-și petreacă noaptea singură. Ce-ar fi putut însemna asta ? De la ultima mea relație stabilă (terminată cu unsprezece luni în urmă), nu mai cunoscusem nici o fată. Lizbeth, fosta mea prietenă americană, mă părăsise delicat în luna mai a anului trecut, explicându-mi că nu voia să trăiască toată viața alături de un șoarece de bibliotecă; oare eu sunt de vină fiindcă iubesc așa de mult cărțile, iar oamenii mă cam sperie ? Poate că, în fond, Lizbeth avea dreptate. Mi se întâmplă să povestesc tot ce știu, dar sunt incapabil să vorbesc despre mine însumi. Întristat de constatățile acelea, am refuzat seara intimă sub un pretext oarecare. În fond, poate că totuși prefer cărțile; cel puțin, ele nu-și schimbă dispoziția.

Când am ajuns în camera mea, am regretat că o ștersesem de la bar. Charlotte era mărunțică și simpatică și aș fi putut să încerc câte ceva. Oare de ce nu reușesc niciodată să vorbesc normal cu fetele, ca Hugo ? Dacă voi mai continua mult așa, o să ajung un asexuat, ca bătrânul meu profesor de la Harvard, care umblă pe culoare bodogănind de unul singur. Poate că aventura în care se pare că mă avânt mă va scoate din melancolie.

Paris, 7 iunie

În ajunul plecării mele la Florența, s-a petrecut un lucru surprinzător. Portăreasa a venit să-mi aducă o scrisoare. Pe plicul de hârtie velină, adresa fusese scrisă cu cerneală albastră într-o caligrafie straniu ondulată. Înăuntru se găsea o singură filă, cu câteva rânduri:

Stimate domn,

Ați menționat, la librăria *Masa de smarald*, interesul pe care-l prezintă pentru dumneavoastră o anumită lucrare de Giorgio Vasari.

Ce părere ați avea dacă ne-am întâlni marți, spre orele 14 să zicem, la muzeul Cluny, în sala XII a termelor vechi ? Am putea discuta despre subiectul cercetărilor dumneavoastră.

Cu salutări sincere și prietenești,
Lucien Sauval

Paris, 9 iunie

M-am dus la întâlnirea stabilită de Lucien Sauval. Nici măcar nu știam cum aveam să-l recunosc, dar îmi imaginam că librarul de la *Masa de smarald* îi descrisese pe scurt semnalmentele mele.

Muzeul Cluny este un loc unic în Paris. Seamănă cu un șir de cărămizi aliniate în lungul bulevardului Saint-Michel. Amenajat în ruinele termelor romane lipite de un palat gotic, muzeul este de fapt cel mai vechi monument parizian care mai stă încă în picioare. Interiorul a fost organizat astfel încât să găzduiască diverse colecții de artă din Evul Mediu. Deși eram în iunie, temperatura din terme era foarte scăzută. Intrând în sala unde aveam întâlnire, am ghicit imediat care dintre vizitatori era Lucien Sauval. Cu ajutorul unei perechi de ochelari pe care o ținea în mână, tocmai citea o inscripție (la drept vorbind, dădea impresia că ar fi verificat ceva). Era un omuleț firav, aproape șters, cu o privire sclipind de rafinament. Purta asupra lui o geantă de piele maro care-l făcea să arate ca un profesor universitar ieșit la pensie. Mi-am dat seama foarte repede că sub aparența aceea banală se ascundea o personalitate pe cât de erudită, pe atât de generoasă. După prezentările de rigoare, am început să ne plimbăm prin sălile muzeului, conversând.

– După cum știți, am îndrăznit eu să trec la subiect, caut lucrarea intitulată *Leonardo e*

l'Alchimia. Până în momentul de față, norocul nu mi-a fost deloc favorabil, din moment ce se pare că foarte puținele exemplare ale acestei opere au fost furate. Am chiar impresia că se desfășoară o acțiune concertată pentru a le face să dispară !

– Scuzați-mă că sunt atât de indiscret, replică Lucien Sauval pe tonul lui rezervat, însă din ce motiv vă dați atâta osteneală pentru a găsi scrierea aceasta ?

– Pentru teza mea de doctorat. Dacă aș putea include în ea un studiu inedit asupra lui Leonardo da Vinci, aș realiza un progres însemnat în domeniul istoriei artei.

– Sunteți sigur că acesta este un motiv suficient ?

– Ce vreți să spuneți ? am replicat nedumerit. În orice caz n-am ajuns la nici un rezultat. Vă mărturisesc că, până în prezent, am impresia că mă învârtesc în cerc.

– Nu vreau să vă fac să vă pierdeți timpul, reluă Lucien. Nu am lucrarea căreia încercați să-i dați de urmă. Nu vă pot ajuta cu nimic. Regret sincer.

Am oftat adânc, atât de amărăciune, cât și de ușurare. Ajunsesem într-o fundătură și, de astă dată, nu mai aveam cum să înaintez.

– Nu-i nici o nenorocire, oricum îmi pierdusem orice speranță, i-am mărturisit. Singurul lucru amuzant în toată povestea asta este că am impresia că mă regăsesc în atmosfera romanului pe care tocmai l-am terminat de citit: *Codul lui Da Vinci*.

– Cartea lui Dan Brown ? întrebă Lucien Sauval.

Schiță un surâs fin și-și scoase ochelarii, pentru a-i șterge cu o bucată de piele de căprioară.

– Cunoașteți lucrurile interesante legate de cartea aceasta ? Este destul de interesant că ați citit-o tocmai în timp ce căutați manuscrisul lui Vasari.

– Da, într-adevăr.

Dintr-o dată, Lucien Sauval se opri; glasul îi deveni mai încordat, ca pentru a sublinia involuntar importanța cuvintelor pe care mi le adresa.

– Să nu luați în serios nimic din ceea ce afirmă *Codul lui Da Vinci*. Unicul său scop este de a disimula un secret mult mai destabilizator decât eventuala descendență a lui Iisus.

– Serios ?

– Altfel cum vă explicați că thrillerul acesta a devenit atât de rapid un succes mondial de proporții ?

– Ce vreți să spuneți cu asta ? Cred că-i o simplă întâmplare...

– O întâmplare ?

– Aveți altă explicație ?

– Da, se pare că anumite persoane au dorit, planificat și dus la îndeplinire acest succes răsunător.

Mi-am amintit deodată comentariile lui Susan Cunningham despre *Codul lui Da Vinci*. Și ea păruse să afirme că lucrarea lui Dan Brown ascundea altceva. M-am hotărât să am conștiința curată.

– Vă referiți la o conspirație ? I-am întrebat.

– Nu-mi place acest cuvânt, nici tot ceea ce implică el, dar nu văd cum altfel am putea-o defini. Când niște indivizi s-au organizat în secret pentru

a manipula opinia publică într-un anumit sens, nu există nici un alt termen.

– Bine, totuși cum s-ar fi putut organiza așa ceva ? Și mai ales, din ce motiv, după părerea dumneavoastră ?

– Manipularea unei persoane nu este deloc dificilă, este suficient doar să i se controleze sursele de informare. În cazul domnului Brown, prima etapă a constat în a i se pune la dispoziție o serie de elemente. I s-au transmis date trunchiate și falsificate, mai ales de către soția lui, care este documentaristă. În timpul cercetărilor pe care ea le-a întreprins în Europa, anumite persoane i-au furnizat spontan surse de informații adecvate, cu ajutorul cărora a alimentat în continuare activitatea soțului ei. A doua etapă a fost aceea de a face din *Codul lui Da Vinci* un bestseller mondial. Cei aflați în spatele acestei manevre sunt foarte metodici și n-au lăsat nici un amănunt la voia întâmplării – au organizat cumpărări masive de cărți în librăriile cele mai mari, pentru a ajuta *Codul lui Da Vinci* să urce în clasamentul vânzărilor. Trebuia cu orice preț să se atragă atenția publicului, iar în acest scop toate mijloacele erau acceptabile ! Au folosit în secret serviciile uneia dintre cele mai mari agenții de relații cu publicul din Statele Unite, adevărați experți în comunicare care au pus la punct o strategie foarte eficace pentru a transforma *Codul lui Da Vinci* într-un bestseller mondial: articole comandate în presă, provocarea de polemici artificiale etc. Vă asigur că sunt niște oameni foarte inteligenți, care dispun de mijloace financiare enorme.

– Cu toată sinceritatea, ceea ce-mi spuneți mi se pare destul de incredibil.

– Evident, nu l-au folosit pe domnul Brown fără motiv; dumnealui avea potențialul necesar. Toate mijloacele financiare din lume n-ar fi suficiente pentru a transforma *orice* carte într-un succes. Organizatorii operațiunii reperaseră personajul Robert Langdon în romanul precedent al lui Dan Brown, a cărui acțiune se petrece la Vatican, și remarcaseră că autorul dispunea de talentul necesar pentru ca scrierile lui să reușească. De altfel Dan Brown însuși a fost foarte surprins de amploarea propriului său succes. Nu se aștepta deloc la așa ceva; la ora actuală el tace, refuzând să dea interviuri presei.

– Vă întreb încă o dată – de ce ar fi fost astfel orchestrată această afacere ? Nu-i văd rostul.

– Foarte simplu. Anumite persoane aveau interesul – un interes major – de a devia atenția marelui public asupra unor pseudorevelații despre viața intimă a lui Iisus. Să admitem că Iisus ar fi trăit cu Maria Magdalena și că ar fi avut copii. Schimbă asta, cât de cât, ceva din destinul nostru personal ?

Tuși ca pentru a-și drege glasul, apoi reluă:

– Mai multe facțiuni se înfruntă de secole și una dintre ele n-a ezitat să dezvăluie anumite informații, chiar și sub formă de roman, pentru a păstra un secret considerat esențial. Aceasta este ceea ce numim „conspirația Da Vinci“. Trebuie să recunosc că lovitura a fost executată magistral.

– Și cine sunt oamenii aceștia, care au organizat o asemenea conspirație ?

– Vedeți dumneavoastră, în lume există un conflict foarte vechi pentru câștigarea de influență. El implică două grupuri numite Păstrătorii și Congregația Cenușie.

– Parc-am fi din nou în *Codul lui Da Vinci*! Congregația aceasta aparține Bisericii, ca Opus Dei din cartea lui Dan Brown ?

– De fapt, Congregația Cenușie reprezintă o facțiune a Bisericii. Istoric vorbind, membrii ei au fost vârful de lance al cruciadei contra catharilor și inițiatorii Inchiziției. În zilele noastre ei nu mai sunt însă decât păzitorii Templului.

– Tot nu înțeleg de ce s-a lansat o asemenea conspirație tocmai acum.

– Pentru că se înregistrase o activitate foarte intensă din partea Păstrătorilor. Un secret de mari proporții amenința să fie în sfârșit dezvăluit, iar Congregația Cenușie a refuzat să accepte așa ceva. Cum v-am mai spus, *Codul lui Da Vinci* este o momeală, un mijloc de a-i neutraliza pe Păstrători. În realitate manuscrisul lui Giorgio Vasari pe care-l căutați dumneavoastră are o legătură intimă cu acest secret, motiv pentru care a și fost furat din Laurenziana, asemenea celui de-al treilea exemplar, care a dispărut din arhivele secrete ale Vaticanului.

– Va să zică ultimul exemplar se găsea la Vatican ! Ar fi trebuit să mă aștept. În sfârșit, oricum nu mai are nici o importanță, de vreme ce, după cum mi-ați spus, și acela a dispărut. Dar, am

adăugat eu, după un moment de gândire, nu cumva vreți să spuneți că există o legătură între *Leonardo e l'Alchimia* și *Codul lui Da Vinci*?

– Tocmai.

– Sunt foarte multe lucruri pe care nu le înțeleg ! Dacă informațiile lui Vasari despre Leonardo da Vinci dezvăluie elemente pe care Congregația Cenușie dorea să le păstreze secrete, de ce i s-a acordat lui Dan Brown posibilitatea de a vorbi despre ele ? Nu era cam riscant ?

– Era un risc calculat și s-a dovedit rentabil. Foarte frecvent, cel mai sigur mod de-a ascunde o informație este de-a o plasa cât mai aproape de adevăr. Iată de ce în *Codul lui Da Vinci* există elemente importante; pentru că piste false dezvăluie totuși ceva. *Codul lui Da Vinci* pune în lumină piesa rea de pe tabla de joc... dar nici piesa bună nu este prea departe.

– Metaforic vorbind ?

– Nu numai. De exemplu, trebuie să știți că Parisul este capitala mondială a alchimiei. Nu întâmplător Dan Brown și-a organizat toată intriga în jurul Parisului. De fapt Marea Operă și căutarea Graalului acoperă unul și același secret – o anumită capacitate de transmutație. De altfel, pe bună dreptate se asociază prezența Graalului cu *Linia Rozei*. Linia meridională indică într-adevăr una dintre cheile raportate la Graal. Brown nu este însă deloc serios când situează Graalul sub piramida inversată de la Luvru. În realitate sub piramida aceea se află o parcare subterană cu trei etaje la a

cărei construire a putut asista toată lumea. François Mitterrand a pus să se instaleze terase, pentru ca mulțimea să poată urmări progresele lucrărilor la Grand Louvre, și actualmente angajații muzeului își gareză mașinile în spațiile de parcare de sub piramidă. În schimb, se știe din sursă sigură că indicațiile despre Graal sunt situate într-un loc aflat în relație cu *Linia Rozei*, meridianul Parisului.

– Și ce legătură există între conspirația Da Vinci și alchimie ?

– Congregația Cenușie a căutat dintotdeauna să nimicească alchimia. I-a prezentat pe alchimiști ca pe niște impostori, vrăjitori sau falsificatori de bani. Printre Păstrători, mulți sunt adepți ai Marii Opere. De secole ei transmit secretul din om în om, trec făclia cunoașterii din generație în generație, către toți cei care-și exprimă dorința și care sunt demni s-o dețină.

– Vă mărturisesc că în materie de alchimie sunt aproape complet neștiutor.

– Alchimia este o artă veche de când lumea, care se regăsește atât în India și China, cât și în Occident. Ba chiar, în Occident există mai multe tradiții, dintre care cea mai veche este cea ermetică provenită din Alexandria, ceea ce înseamnă că reunește elemente grecești și egiptene. A ajuns să fie cunoscută în Apus prin intermediul arabilor care au transmis nobila artă până în Spania. Baza alchimiei este transmutația. Este vorba de a transforma, a transmuta ceea ce are o natură supusă pieririi, în ceva cu o natură eternă, iar lucrul acesta

se face la toate nivelurile creației. În lumea minerală există exemplul cunoscut de toți al transmutației metalice a plumbului în aur, în care mulți vedeau un posibil acces la îmbogățirea infinită.

– Dar nu acesta este adevăratul sens al alchimiei, nu-i așa ?

– De fapt, transmutația metalică nu este decât un exemplu al transmutației interioare, al faptului că ființa care suferă această transformare trece de la o stare obișnuită la una excepțională, neatinsă de pieire. Transmutația aceasta se bazează și pe simbolurile uniunii sexuale care dă naștere unui trup nou, unei vieți ce nu exista ca atare în cei doi părinți care au produs-o. Totuși această practică a sexualității nu este doar simbolică, ci există și o întrebuințare reală a sexualității ca metodă de transmutație. De altfel la ea face aluzie *Codul lui Da Vinci*, însă într-o manieră absolut prozaică. Această tradiție alchimică este omniprezentă în ansamblul așa-numitei tradiții occidentale, adică acel corpus de învățăminte ezoterice care a coexistat în Occident în paralel cu creștinismul și în opoziție cu el, dar care s-a adăpostit adesea în instituții creștine. Mulți papi, așa cum a fost primul papă de la Avignon sau unii papi din Renaștere, au fost ei înșiși alchimiști sau hermetiști înfocați, cum erau numiți în epocă, făcându-se referire la corpusul scriptural atribuit lui Thot sau Hermes Trismegistul, zeul greco-egiptean despre care se spunea că le dăruise oamenilor această știință. În Occident, la cererea lui Cosimo de Medici, fondatorul Academiei

neoplatonice din Florența, *Corpus Hermeticum* a fost tradus cu prioritate chiar înaintea operelor lui Platon, care ocupau totuși un loc central în tradițiile secrete, ca și în filosofia oficială.

– Și de ce tratatele de alchimie sunt neinteligibile ? Am încercat să citesc unul și n-am perceput nici cea mai vagă structură; doar unele pasaje, pe ici, pe colo, păreau mai ușor de înțeles.

– Pentru că înțelegerea unui manuscris de alchimie corespunde unui grad de transformare personală. Adeptul trebuie să descifreze neobosit, până când voalul necunoașterii se destramă. „Pentru a vizita grădinile amintirii“, spune preceptul, „trebuie să bați în ușă până ți se tocesc degetele.“

– Prin urmare, Graalul există cu adevărat, după părerea dumneavoastră, și ar avea același sens cu piatra filosofală. Sunt fascinat, credeam că nu-i vorba decât despre o legendă. Mi-ați putea spune mai multe ? Îmi faceți impresia că știți totul.

– Nu știu nimic, vă asigur. Sunt exact la fel ca dumneavoastră.

– Dacă, în opinia dumneavoastră, Graalul nu este Maria Magdalena, cum afirmă Dan Brown, puteți să-mi spuneți ce reprezintă ?

– Graalul simbolizează, sub o formă materială, potențialul infinit al naturii umane. Prin numeroase aspecte, este profund legat de procesul alchimic.

Lucien se opri din mers și se întoarse către mine.

– Din păcate nu vă pot spune nimic mai mult. Este important să descoperiți singur restul acestei istorii.

Apoi îmi aruncă o privire întrebătoare și curioasă.

– Vă interesează ?

– Da, fără nici o îndoială. Toată povestea aceasta este fascinantă.

– Adepții au obiceiul de a lăsa enigme, mesaje codificate, cu rol de indicații. Prin urmare, să nu vă mirați dacă veți întâmpina unele dificultăți.

Lucien Sauval dispăru din viața mea la fel de repede cum apăruse. Era un personaj la fel de enigmatic ca și afirmațiile lui... și totuși absolut diferit de imaginea pe care mi-o formasem despre un alchimist.

Paris, 11 iunie

Lucien s-a ținut de cuvânt: azi-dimineață am primit o scrisoare cu aceeași caligrafie ondulată. Chiar dacă era la fel de scurtă ca prima, conținutul ei părea în schimb destul de obscur:

*Bancherul din Italia în drumu-i spre Iordan
Ca la divin s-ajungi, ți-a dăru lucrarea.
Sfântul ce-și poartă capul ți-a lumina cărarea,
Găsești scumpa Comoară a neamului Uman.*

Am rămas mult timp cu hârtia în mână, între-bându-mă ce puteam să înțeleg dintr-un asemenea mesaj. Principala mea problemă era simplă: spre deosebire de cei doi eroi ai romanului *Codul lui Da Vinci*, nu mă pricepusem niciodată la rezolvarea

rebusurilor și a altor șarade. De unul singur nu aveam nici cea mai mică șansă. Simpla idee de a aborda enigma aceea mă îngrozea. În același timp eram atârnat la gândul că în sfârșit obținusem ceva substanțial, care-mi putea permite să avansez. Ideea că umblam după manuscrisul acela numai ca să-mi îmbogățesc teza de doctorat cu informații în exclusivitate se îndepărta tot mai mult. Aveam impresia că-mi trăiam mai intens viața.

După o scurtă ezitare am hotărât să fac apel la fratele meu. Pe Hugo îl fascinau de ani de zile codurile și cifrurile; de altfel, acesta era unul dintre numeroasele subiecte față de care interesele noastre erau divergente. Dar știam că avea să-mi ofere tot sprijinul și ajutorul de care era în stare.

În aceeași seară m-am întâlnit cu Hugo într-o cafenea din Place de la Sorbonne. Ne-am așezat pe terasă, cu fața spre universitate, la o masă mai izolată sub coroanele copacilor. Se auzea susurul apei de la fântâna arteziană din apropiere. Ca de obicei, fratele meu atrăgea atenția prin fizicul său și fetele îl priveau pe furiș, înainte de a începe să cocheteze. Nu știu de ce, însă când îl vedeam așa mă încerca un sentiment de gelozie pe care mi-era greu să-l înfrânez. Întotdeauna Hugo fusese mai în largul lui decât mine în societate și, puțin câte puțin, fiecare dintre noi se închisese în câte un rol: el era seducătorul destins, iar eu eruditul rezervat. Mi-am reproșat aproape imediat faptul că nutream asemenea simțăminte la adresa lui; Hugo avea o personalitate cordială și generoasă, era un om care

nu căuta prin nimic succesul cu care-l înzestraseră natura.

– Ce bei, Seth ?

– Un ceai Darjeeling cu o felie de lămâie.

– Un ceai ? exclamă el. Nu vrei să comanzi altceva, ești sigur ?

– Tu ce bei ?

– Nu știu... Să zicem, o *caipirinha*.

– Ai dreptate, ceaiul nu-i destul de viril. Am să-ți urmez exemplul, iau și eu o *caipirinha*.

Zâmbindu-mi, Hugo clătină din cap, apoi chemă un ospătar.

– Ia zi, cum merge ? Faci progrese cu cercetările tale ?

– Așa și-așa, am răspuns cu un gest evaziv al mâinii. De fapt am nevoie de ajutorul tău.

– Nici o problemă.

– Știi, trebuie să rezolv o enigmă, dar deocamdată nu înțeleg nimic din ea.

I-am arătat textul lui Lucien Sauval.

– Perfect, spuse el, după ce-l citi. În primul rând, spre ce ar trebui să te îndrume catrenul ăsta ?

– Tocmai asta-i problema, că nu știu prea bine. Spre o carte, cred. S-ar putea să fie cea a lui Vasari, despre Leonardo da Vinci, pe care o caut fără succes încă din Italia.

– Ce te face să crezi asta ?

– Un cuvânt. Mă întreb dacă „divinul“ din poezie nu reprezintă o aluzie la Leonardo. Contemporanii lui îi atribuiseră porecla de „divinul Leonardo“. Mai târziu și Michelangelo a beneficiat de aceeași onoare.

– Interesant, remarcă Hugo.

Totuși ceva din expresia lui lăsa să i se întrezărească scepticismul.

Toată seara am încercat să găsim posibile asociații de idei în relație cu rebusul acela straniu. Reieșea că finalul celui de-al doilea vers, „ți-a dăru lucrarea“ permitea să se înțeleagă mai bine primul vers, „Bancherul din Italia în drumu-i spre Iordan“. Cel mai probabil, bancherul acela oferea o indicație pentru găsirea cărții. Dar era oare vorba despre manuscrisul lui Vasari, așa cum speram, sau de o altă scriere necesară misiunii mele ?

Paris, 14 iunie

Am petrecut trei zile torturându-mi creierul pentru a deduce vreo indicație topografică sau geografică din primul vers al catrenului: „Bancherul din Italia în drumu-i spre Iordan“. Cercetările mele mă apropiaseră de Paris și nu-mi venea să cred că Lucien Sauval m-ar fi trimis în Țara Sfântă în căutarea vreunui bogătaș misterios. Poate că era o referire la o persoană de naționalitate italiană care locuia în Paris, cineva care s-ar fi putut să posede lucrarea ? O clipă m-am gândit că putea fi vorba despre cardinalul Mazarin, care fusese italian și era notoriu pentru malversațiunile lui financiare, însă urmărisem deja fără succes pista care ducea la biblioteca lui personală.

Descurajat, mi-am dat seama că mergeam pe un drum greșit, fără îndoială, iar lucrarea pe care

trebuia s-o gădesc deocamdată nu era manuscrisul lui Vasari. Pentru Hugo, dacă primul vers nu indica un loc anume, trebuia fără îndoială să ascundă titlul sau numele autorului. După ce am reflectat un timp, am acceptat această ipoteză. Totuși în zilele noastre trebuia să existe mii de bancheri italieni... și cine știe câți trăiseră de-a lungul istoriei? Oare unul dintre ei publicase ceea ce căutam eu? Cum să aflu care anume?

Toate indicațiile erau mult prea vagi. Nu – trebuia să existe o legătură între profesiunea și naționalitatea lui, care să ducă la un răspuns precis și aplicabil. Astfel mi-am petrecut toată după-amiaza, fără să descopăr nimic.

Paris, 15 iunie

Tolănit pe canapeaua din bibliotecă, răsfoiam *Grande Encyclopédie*, citind o istorie a tehnicilor bancare. Se părea că acestea luaseră avânt în Italia și, chiar dacă dintre familiile de bancheri cea mai cunoscută și poate cea mai ingenioasă fusese familia de Medici, băncile milaneze fuseseră mai numeroase și mai puternice.

În timp ce citeam rândurile acelea, mi-am amintit dintr-o dată că în centrul Parisului exista o stradă a Lombarzilor, numită astfel pentru că în Evul Mediu acolo se aflau majoritatea băncilor din oraș. Cele mai multe dintre ele erau bănci din Milano, capitala Lombardiei, și de aceea „lombard” devenise sinonim cu „bancher”. Puteam considera atunci că

primul vers trebuia să se citească: „Lombardul în drum spre Iordan“ ?

În timp ce mă străduiam să găsesc și semnificațiile restului poeziei, Hugo mă ajuta, evident. Cred că fără discuțiile noastre permanente, n-aș fi ajuns foarte departe. Pe neașteptate, fratele meu anunță:

– Apropo, Seth, știu la ce se referă versul al treilea din catren: „Sfântul ce-și poartă capul ți-a lumina cărarea“. Este vorba pur și simplu despre Saint-Denis, sfântul Denis – primul sfânt creștin din Paris.

– Bineînțeles ! Cum de nu m-am gândit mai devreme ? Cum ți-ai dat seama ?

– Pur și simplu, l-am întrebat pe curatorul de la Saint-Étienne-du-Mont.

– Bravo !

În aceeași după-amiază m-am dus la o librărie mare, pentru a încerca să găsesc o lucrare cu elementele respective. În raionul cărților de istorie, o vânzătoare drăguță și zâmbitoare mi-a dat toate informațiile necesare. Nu cred că avea mai mult de douăzeci de ani și se numea Nathalie (am citit pe ecuson). Părul castaniu pe care-l purta tuns destul de scurt îi încadra capul într-o pieptănătură îngrijită, totuși surâsul ei ștregăresc și ochii mari, ca două lacuri cu ape limpezi, dezmințeau tot ce părea serios în înfățișare. l-am explicat că studiam istoria artei la Florența. În baza ei de date nu figura nici un „lombard“ care să se asocieze cu „Iordan“, în schimb alăturarea cuvintelor „Saint-Denis“ și „lombard“ a dat un rezultat: o anumită Anne

Lombard-Jourdan scrisese două cărți despre Saint-Denis. Am înțeles imediat sensul primului vers: „Bancherul din Italia în drumu-i spre Iordan“ însemna Lombard-Jourdan, cuvântul „Iordan“ stând la originea numelui de familie al autoarei – „Jourdan“.

Vânzătoarea mi-a explicat, cu surâsul ei fermecător, că cele două cărți, *Montjoie și sfântul Denis* și *Floarea de crin și flamura*, se vindeau împreună, a doua fiind continuarea celei dintâi. Am cumpărat cărțile, i-am mulțumit și am plecat fără să-i fac nici un avans, blestemându-mi timiditatea maladivă față de femeile frumoase. Sunt sigur că Hugo, în locul meu, i-ar fi obținut numărul de telefon. În privința asta ar fi trebuit să-i cer sfaturi, nu să-l solicit pentru a rezolva șarade !

Prima parte a poemului făcea așadar referire la două lucrări de Anne Lombard-Jourdan, istoric francez care studiasse simbolistica și transformările ei. Ajuns acasă, am început să citesc cele două cărți, care s-au dovedit pasionante. Conform autoarei, bazilica Saint-Denis marca poziția centrului de gravitație spiritual al istoriei Franței. În chip ciudat, bazilica se găsea pe meridianul Parisului, ceea ce părea un ecou al afirmațiilor lui Lucien Sauval despre *Codul lui Da Vinci* și Graal.

Paris, 18 iunie

Ipoteza lui Anne Lombard-Jourdan era cu adevărat incredibilă. Autoarea situa sanctuarul central al păgânismului galic în nordul Parisului,

aproape de bazilica Saint-Denis. Tocmai pentru a învinge rezistența încăpățânată a triburilor galice, Iuliu Cezar atacase în principal acest loc pe care l-a descris în faimoasa lui lucrare *De Bello Gallico* („Războaiele împotriva galilor“):

„În fiecare an, la o dată fixă, druizii se adună într-un loc consfințit prin tradiție, la hotarul țării carnuților, care ocupă centrul Galiei.“

Cezar încercase să înfrângă rezistența galilor, lovind direct în inima ei. O manieră brutală, dar eficace, de a dovedi că vechile zeități celtice acceptau prezența romanilor. Pentru Anne Lombard-Jourdan, locul unde druizii își țineau adunările nu era altul decât câmpia din nordul Parisului.

Investigațiile ei se întindeau prin secole și de fiecare dată, sub o formă păgână sau creștină, se confirma existența unei puteri protectoare a Galiei. Strigătul „Montjoie !“ folosit de luptătorii francezi în caz de pericol avea exact scopul de a invoca ajutorul acestei divinități. Asocierea ambelor apelări „Montjoie și Sfinte Denis !“ îngăduia invocarea simultană a străvechii divinități protectoare a galilor și a noului protector creștin al regalității franceze. Strigătul de avertisment fusese de-a lungul secolelor apelul la ajutor adresat unei puteri supranaturale în caz de pericol pe teritoriul francez. În mod tradițional, el nu putea fi folosit nici în războaiele civile, nici în cuceririle externe.

Descoperirile acestea erau fascinante; ele puneau într-o lumină nouă o parte a istoriei Franței și explicau importanța geografiei sacre a Parisului.

Dacă Lucien m-ar fi îndrumat în direcția aceasta, istoria Graalului s-ar fi bazat, într-un fel sau altul, pe cea a bazilicii Saint-Denis.

Am decis să revin la Saint-Denis a doua zi, pentru a verifica dacă informațiile conținute în cărțile lui Anne Lombard-Jourdan ofereau elemente care mi-ar fi îngăduit să deduc unde se afla Graalul.

Saint-Denis, 20 iunie

La cincisprezece minute de mers cu autobuzul spre nordul Parisului se întindea platforma industrială Saint-Denis. Acoperișurile și fleșa bazilicii se distingeau clar deasupra unei mări de construcții anoste. În mediul acela, imaginea bisericii care declanșase apariția stilului gotic avea ceva nefiresc. Mult mai puțin cunoscută turiștilor străini decât Notre-Dame sau Luvru, bazilica Saint-Denis era totuși o catedrală extrem de impresionantă și era, cu certitudine, cea mai semnificativă biserică din regiunea pariziană. Fondată în secolul al IV-lea sau al V-lea, devenise centrul domeniilor monarhiei, locul unde se scrisese istoria Franței; aici fuseseră înmormântați toți regii din dinastiile carolingiană și capetiană, începând cu Pepin cel Scurt, tatăl lui Carol cel Mare. Adăpostise arhivele și, adeseori, tezaurul regalității, iar mulți dintre abații săi fuseseră regenți, cât timp regii erau plecați în cruciade. Pe lângă rămășițele pământești ale suveranilor defuncți, păstra simbolurile încoronării, indispensabile conti-

nuității puterii: coroana, sceptrul și spada sacră a lui Carol cel Mare – „Joyeuse”.

Fațada bazilicii era înnegrită de poluare. De cum am trecut pe sub portal, m-am pomenit sub luminozitatea intensă degajată de vitraliile imense. În fundul naosului se aflau monumentele comemorative ce serveau drept morminte ale regilor Franței. Am intrat în biserică propriu-zisă, mergând prin pronaos, printre efigiile funerare medievale și marile monumente funerare ale Renașterii. Aici fuseseră îngropați aproape toți regii Franței, de la Dagobert încoace. După câteva momente, am sfârșit prin a găsi o scăriță cu trepte neregulate care cobora în criptă și, aruncând o privire spre dreapta, am văzut printr-un grilaj masiv de fier o capelă plină de sicrie. Așadar chiar în centrul criptei se găsea o capelă din secolul al IX-lea, cu aspect rudimentar, construită sub domnia fiului lui Carol cel Mare, care adăpostea mai multe morminte regale, printre care și cel al Mariei-Antoaneta.

M-am așezat pe un fragment de sarcofag, într-un colț al criptei, și am început să mă gândesc la forța misterioasă numită Montjoie care reprezentase o formă de salvagardare a Franței, capabilă să apere țara în situații ce păreau dintre cele mai disperate. Era oare posibil să aibă vreo legătură cu Graalul ?

Pe măsură ce mă exaltam, împotriva propriei mele voințe, la gândul acestei forțe protectoare, ceva îmi spunea totuși că mă îndreptam pe un drum greșit. Am ieșit și m-am hotărât să mă odihnesc pe

o bancă din fața bazilicii. Conform lui Anne Lombard-Jourdan, câmpia pe care se înălța Saint-Denis reprezentase punctul central al Franței încă din noaptea timpurilor. Oricât de fascinantă ar fi fost ideea unei forțe supranaturale protectoare a Franței, nu vedeam nici o legătură cu Graalul, așa cum mi-l descriesese Lucien Sauval: „Graalul simbolizează, sub o formă materială, potențialul infinit al naturii umane. (...) Este profund legat de procesul alchimic.“

Nu înțelegeam cum se combinau explicațiile istorice ale lui Anne Lombard-Jourdan cu cele ale Marii Opere. Procesul de transmutație nu coincidea cu ideea unei forțe protectoare; erau două procese de *natură* diferită. Era clar că pornisem pe o pistă falsă. Dar ce încercase să-mi spună Lucien Sauval, prezentându-mi această enigmă ?

Saint-Denis, 22 iunie

M-am hotărât să recitesc atent cele două opere la care mă condusesese mesajul lui Lucien Sauval. Unul dintre capitole evoca existența unui puț sau a unei fântâni cu puteri magice sub bazilica Saint-Denis. Era posibil ca legenda fântânii tinereții din Jouvence să corespundă cu Graalul, care dezvăluia „infinitul potențial al omului“ ? Procesul de trans-mutație funcționa în ambele cazuri, de vreme ce, potrivit legendei, apa acelui izvor avea capacitatea de a reîntineri un bătrân până la vârsta de treizeci de ani ! Mi-era cam greu să acord cât

de cât credit unei asemenea povești. Pe de altă parte, instrucțiunile alchimice evocau de asemenea prepararea unui elixir al nemuririi, uneori asociat cu piatra filosofală.

Era posibil ca fântâna care părea să se afle în necropola regală să fie Graalul ? O fântână a vieții capabilă să dăruiască tinerețea veșnică ? Chiar dacă teoria mea părea improbabilă, merita să fie verificată. În orice caz, duceam lipsă de idei.

Citind broșurile istorice despre bazilică, aflasem că Jules Formigé întreprinsese aici excavații în anii 1950. Etapa preliminară consta în a consulta raportul căutărilor, pentru a verifica locul precis al izvorului, dacă arheologii îl găsiseră. De altfel, aceștia putuseră descoperi elemente importante care m-ar fi ajutat și pe mine. Când m-am prezentat însă la secția arheologică din Saint-Denis, am aflat că raportul despre excavații și planurile lor dispăruseră în mod misterios, prin anii 1960.

Abătut de această nouă dispariție, m-am întors acasă. Trei furturi succesive... aveam impresia neplăcută că cineva escamotase metodic elementele ce mi-ar fi permis să dezvălui misterul. Cineva căuta să reteze toate firele ce permiteau accesul la Graal. Întrucât Hugo era acasă, i-am împărtășit dezamăgirea mea, iar el propuse imediat să pornim într-o expediție în bazilica Saint-Denis, pentru a recupera apa sacră cu virtuți de transmutație. Din punct de vedere rațional, toată afacerea n-avea nici un sens. Totuși cine ar fi refuzat să verifice, pe baze solide, existența fântânii din Jouvence ?

A doua zi, spre sfârșitul după-amiezii, Hugo și cu mine ne-am lăsat închiși în bazilica Saint-Denis. Plănuiserăm să ne ascundem în cavoul regilor Franței, la sfârșitul programului de vizitare. La ora stabilită ne-am strecurat în umbră, ca două fantome. Regii erau înhumați într-un cavou ceremonial din centrul bazilicii. În acel loc fusese pronunțată celebra formulă: „Regele a murit, trăiască regele !” Rămășițele pământești ale suveranului defunct rămâneau în cavoul ceremonial până la moartea succesorului său, așa încât în prezent cavoul era destinat să rămână permanent gol. Mai avea și avantajul de a se afla într-un cotlon unde nu ajungea nici o lumină. Ne-am înghesuit în unghiul mort, când paznicul a aruncat o ultimă privire neatentă.

În timp ce așteptam, gustam plăcerea de a mă afla acolo împreună cu fratele meu, de a împărtăși cu el această aventură, ca pe vremuri, în copilărie. Cred că, fie și numai pentru cele câteva asemenea momente de complicitate cu Hugo, această căutare a Graalului merita osteneala.

Spre miezul nopții, ne-am aprins lanternele și cripta a dobândit un aspect crepuscular și terifiant. La fel ca și ceilalți muritori, regilor nu le place să fie deranjați din somnul de veci.

Am mai așteptat un timp, temându-ne de un ultim rond al paznicului. După o oră și mai bine de tăcere totală, am părăsit ascunzătoarea și am început să explorăm sistematic cripta. Pentru prima dată în ani de zile, vedeam în privirea lui Hugo un amestec de curiozitate și admirație la adresa mea. Eu însumi eram foarte emoționat, cu sufletul plin

de teamă și surescitare. Timp de o jumătate de oră, am căutat la lumina lanternelor în toate colțurile, însă fără a găsi nici un indiciu.

– Auzi, Indy ? șopti Hugo.

– Da ?

– Pe-aici n-or fi capcane ? N-o să murim striviți de pereți sau străpunși de săgeți otrăvite ?

– Nu, nu te neliniști. În afara blestemului, n-avem de ce ne teme.

– Îți arde de glumă ?

– N-ai auzit niciodată vorbindu-se despre blestemul care-i lovește pe profanatorii mormintelor regale ?

– Numai de blestemul din Egipt.

– Ar trebuie să știi că blestemul îi include pe toți regii...

– În orice caz, n-am venit aici să le profanăm mormintele, murmură el ridicând din umeri. Căutăm un izvor. Izvoarele sunt inofensive, nu ?

– Sper să facă și „ei“ deosebirea...

– Care „ei“ ? Hai că-ncepi să mă agasezi, cu poveștile tale de groază.

În loc de a-i răspunde, am hotărât să continuu gluma, păstrând tăcerea. După câteva momente, dezamăgit, am exclamat:

– Da' unde-o fi afurisitul ăla de izvor ? Montjoie, ajută-ne !

Făcând un pas, am provocat dintr-o dată un zgomot al cărui ecou răsună îndelung în criptă. Am tresărit amândoi. Privirile ni s-au întâlnit și am izbucnit în râs. Am coborât ochii: picioarele mi se

opriseră pe un disc de piatră imperfect potrivit. El oscilase ușor sub greutatea mea, provocând zgomotul acela îngrozitor.

Dala de piatră care acoperea puțul se afla exact la picioarele mormântului Mariei-Antoaneta, a cărei viață fusese un vis de vară întrerupt brutal de trăsnet. Îmi aminteam relatările despre procesul ei: fusese acuzată de cele mai odioase crime, inclusiv de relații incestuoase cu propriul ei fiu, tânărul delfin. Plină de demnitate, ceruse să fie judecată de toate celelalte mame din Franța, dar în zadar. Într-o dimineață de octombrie, capul i se rostogolise în Piața Revoluției.

Sub protecția ei tăcută, am început ultima etapă a explorării. Aduseserăm cu noi instrumentele necesare: o rangă nu prea mare și o coardă. Hugo introduse bara metalică în fanta din jurul dalei circulare, șoptind zâmbitor:

– Dă-mi un punct de sprijin și răstorn Universul.

Am tras imediat de pârghie și medalionul greu de piatră s-a deplasat cu un zgomot sec. Hugo îl răsturnă într-o parte, apoi luminează cu lanterna interiorul puțului. Fundul acestuia nu era nici măcar umed !

Paris, 24 iunie

Într-un fel sau altul, undeva greșisem. Din nefericire nu reușeam să elucidez finalul catrenului lui Lucien Sauval și, ca atare, o parte importantă a sa, poate cea mai importantă, rămânea învăluită în mister. Mai cu seamă, habar n-aveam de ce

„Comoara“ era atât de „scumpă“ pentru „neamul Uman“. Mă învârteam în cerc printre semnificațiile istorice și ezoterice ale bazilicii Saint-Denis, fără a reuși să identific nici un capăt de drum. Toate acestea mă îndepărtau de manuscrisul lui Vasari, fără ca în schimb să mă apropie de Graal. Nu-mi mai rămânea decât o singură soluție: să încerc să iau legătura cu Lucien Sauval și să-i cer explicații mai precise. M-am hotărât să revin la librăria de alchimie; în fond, prin intermediul celor de acolo îl putusem întâlni pentru prima oară pe Sauval. Știam că alchimiștii – și bănuiam că Lucien făcea parte dintre ei – erau niște oameni aparte, care trăiau în semiclandestinitate, uneori schimbându-și identitatea de-a lungul timpului.

La *Masa de smarald*, pe rue de la Huchette, patronul librăriei mă primi cu aceeași bunăvoință rezervată. În orice caz, se aștepta să mă revadă. Înclină din capul său mare și colțuros, înălțându-și sprâncenele cu un aer ironic.

– Bură ziua, încerc să dau de urma lui Lucien Sauval. M-ați pus în legătură cu dânsul prima dată și aş dori să-i vorbesc...

– Îmi pare rău, dar n-am nici cea mai vagă idee unde s-ar putea găsi. În schimb, se aștepta să mai treceți pe-aici, deoarece mi-a lăsat o scrisoare pentru dumneavoastră. Așteptați o secundă, mă duc s-o caut.

Peste două minute, librarul îmi întinse un plic scris cu aceeași caligrafie unduitoare. Cam derutat, i-am mulțumit pentru ajutor și am ieșit grăbit din *Masa de smarald*.

În buzunarul hainei, scrisoarea părea să cântărească un kilogram, totuși am așteptat să ajung pe malul Senei, aflat la câteva zeci de metri distanță. Fluviul semăna cu un scut de argint în care se reflecta cerul presărat cu nori albi. M-am așezat pe cheiul însořit și am deschis plicul. Nu conținea decât un catren straniu:

*Arhanghelul Mihail un deget a pus
La numărul trei, pe misterul nespus.
De vei număra în chip convenit,
La douăzeci ai să ajungi, negreșit.*

Jocul pistei inițiatice continua, fără ca eu să fi putut rezolva până la capăt prima enigmă. De astă dată codul părea și mai complex decât cel dintâi; oricât suceam și învârteam catrenul pe toate părțile, nu înțelegeam nimic din el. De un singur lucru eram aproape sigur: primul vers al poeziei se referea la persoana lui Michelangelo² Buonaroti. Puțin mai târziu, i-am arătat fratelui meu catrenul, iar el avu o reacție interesantă: după părerea lui, versurile acelea se descifrau în relație cu o anumită operă de artă. Stând să mă gândesc, mi-am spus că existau toate șansele ca Hugo să aibă, ca de obicei, dreptate. Aveam de ales între Florența și Roma, cele două așezări unde crease Michelangelo timp de peste șaiszeci de ani. În cele din urmă, am hotărât să mă duc la Roma, orașul care găzduia cele mai de seamă capodopere ale lui.

² În limba franceză, „Michel-Archange“ înseamnă arhanghelul Mihail, iar „Michel-Ange“ Michelangelo. (n.red.)

III

Roma

Roma, 29 iunie

Cetatea Eternă și cele șapte coline sacre ale sale se înfățișau din nou privirii mele. De când sosisem în Florența, cu un an în urmă, vizitasem Roma în mai multe rânduri, la fel cum se frecventează o amantă de o frumusețe nemaivăzută. Cu mașina, pe autostradă, drumul nu dura mai mult de două ore și jumătate. Dacă plecam în zori de la Florența, ca să evit aglomerația de coșmar a capitalei, puteam să iau micul dejun în Piazza Navona, degustând produsele interesante de patiserie italiană. În dimineața aceea luminoasă de la sfârșitul lunii iunie, stăteam la masă pe terasa unei cafenele din fața fântânii lui Bernini, cu obeliscul miniatural de deasupra.

Terminându-mi ceașca de cappuccino, am încercat din nou să mă ocup de enigma primită de la Lucien Sauval. Catrenul codificat conținea în mod clar o referire la Michelangelo. Marele creator florentin locuise de mai multe ori în Cetatea Eternă, lucrând succesiv pentru papii Iuliu al II-lea, Clement al VII-lea, Paul al III-lea și Paul al IV-lea. Artist

desăvârșit, lăsase în urma lui un număr impresionant de opere din domeniul picturii, sculpturii și arhitecturii... ceea ce-mi complica în mod deosebit sarcina, căci nu știam de unde să încep. După ce am meditat un timp, am ajuns la concluzia că singurul mod serios de a proceda era să privesc toate operele picturale ale lui Michelangelo, cu poezia în mână. Conform acestui raționament, aveam cele mai mari șanse să găsesc ceva semnificativ în tablouri, fresce și decorațiuni. De fiecare dată aveam să încerc să descifrez lucrarea în lumina catrenului și invers, sperând să apară un rezultat. Una peste alta, aplicam o metodă de criptanaliză destul de clasică, încercând să descopăr cheia unui cod.

Misteriosul poem nu putea în nici un caz să se refere la operele arhitecturale ale lui Michelangelo, ca piața Capitoliului sau palatul Farnese. O înșiruire de coloane și ferestre părea să aibă mai puține posibilități de a transmite un mesaj decât scenele pictate sau sculptate care reprezentau persoane, atitudini, momente istorice ușor de identificat. Totuși aveam unele îndoieli în privința Capitoliului. M-am dus la fața locului, ca să mă conving că minunatul paviment cu mozaic de marmură reprezentând o înlănțuire de cercuri și stele nu ascundea simboluri alchimice. Apoi am vizitat și statuia lui Moise, dar profetul biblic, cu atitudinea lui maiestuoasă, părea un personaj cioplit dintr-o bucată, pe care nu vedeam cum l-aș fi putut împărți la trei sau la douăzeci.

Ca un sânguincios student în arte, și pentru a respecta unul dintre preceptele profesorului meu de la Harvard, lăsasem pentru final lucrurile cele mai bune: Capela Sixtină și Cetatea Vaticanului.

Roma, 1 iulie

Capela Sixtină semăna cu puntea unui pachebot supraîncărcat. În fiecare zi, mii și mii de turiști veneau din cele patru colțuri ale lumii pentru a vedea capodopera lui Michelangelo. În pofida zgomotului și a lipsei de intimitate, capela emana o atmosferă gravă și solemnă. Nimeni nu putea pătrunde în inima operei lui Michelangelo fără a simți un fel de amețeală. Totuși ceea ce mă emoționa pe mine nu era nici timpul în care se pictase fresca, nici nenumăratele relatări cu caracter anecdotic care erau asociate realizării ei. Eram atins până-n cele mai adânci străfunduri ale sufletului de echilibrul și singularitatea, frumusețea și expresivitatea unei opere căreia nu reușeam să-i percep decât superficial semnificațiile.

Am examinat mult timp cel mai celebru plafon din lume, căutând un sens ascuns, o cheie care să descuie catrenul enigmatic. Fresca reprezenta scene din Geneză. Stând timp de patru ani întins pe spate pe schele, Michelangelo pictase succesiv *Facerea astrelor*, *Crearea lui Adam*, *Păcatul originar* și *Potopul*. Imaginile principale erau decorate în colțuri cu nuduri masculine cu o constituție athletică, faimoșii *ignudi*; la picioarele lor, pe partea curbată

a bolții, se înșirau chipurile monumentale ale profetilor ebraici și ale sibilelor, androginele păgâne.

După mai multe ore petrecute în încercări de a decodifica versurile, am renunțat. În pofida frumuseții intense a operei, nu reușeam să înțeleg de ce trebuia să număr până la trei sau la douăzeci. Am schițat în caiet planul de ansamblu al bolții, căutând să descopăr succesiuni semnificative ale secțiunii de aur sau ale seriei lui Fibonacci, dar tentativele acelea nu păreau să ducă nicăieri. Toată povestea era complet lipsită de sens, iar dacă exista totuși un înțeles, lucru de care mă îndoiam tot mai mult, nu reușeam să-l descifrez.

La închiderea capelei, m-am întors la mănăstirea unde locuiam în pensiune pe perioada vizitei la Roma. Eram foarte amărât, însă m-am consolatat cu gândul că cel puțin continuasem aventura până la capătul puterilor mele (deosebit de slabe, judecând după rezultatul obținut). În aceeași seară am cinat de unul singur într-un restaurant din Trastevere când, deodată, am avut o revelație: vizitasem toate operele lui Michelangelo din Roma, sperând să găsesc un sens al catrenului misterios, dar uitasem de Capela Paulină !

Dacă cineva urmărise să disimuleze un secret legat de artistul florentin, acela era locul cel mai indicat. Capela Paulină fusese ultima operă picturală a lui Michelangelo, realizată la vârsta de aproape optzeci de ani. Pe bună dreptate se putea afirma că reprezenta testamentul lui, locul unde-și ascunsese ultimele instrucțiuni. Opera aceasta se

afla în interiorul părții locuite a Vaticanului, fiind astfel practic imposibil de vizitat. Nimeni, cu excepția papei și a înalților demnitari ecleziastici, membri ai administrației Vaticanului, nu putea să vadă ultimele fresce ale lui Michelangelo.

Roma, 2 iulie

Avusesem de mai multe ori ambiția de a vizita Capela Paulină, dar în fața dificultăților aproape insurmontabile pe care le ridica un asemenea demers în situații normale, renunțasem să mai încerc. În după-amiaza aceea însă aveam să caut să obțin o autorizație, chiar dacă nu mă așteptam să primesc nici un răspuns timp de mai multe zile. Peste oraș se lăsase canicula verii, silindu-i pe localnici și turiști să facă mari eforturi pentru a străbate chiar și distanțele cele mai scurte. În pofida arșitei, și mai ales a umidității ridicate, mă bucuram că puteam merge în continuare pe urmele Graalului.

Intrarea nou-nouță în muzeele Vaticanului, creată pentru jubileul anului 2000, semăna cu un soi de atriu imens de oțel, marmură și sticlă. După ce am trecut de porțile vaste, lumina orbitoare de afară a scăzut brusc, aproape neliniștitor. M-am apropiat de un ghișeu discret, ascuns într-un colț, unde stătea o tânără de o frumusețe severă și melancolică.

- Bună ziua, aș putea vizita Capela Paulină ?
- Nu, îmi pare rău.

Nu voiam să renunț atât de repede; mi-am scos legitimația de student în arte la Vila I Tatti (documentele oficiale inspiră întotdeauna un aer de autoritate în țările latine) și am insistat politicos să vorbesc cu persoana căreia i se putea solicita accesul în Capela Paulină. Fata de la ghișeu se strâmbă, apoi sfârși prin a-mi indica un birou aflat la o oarecare distanță. Peste câteva clipe, am bătut la ușa respectivă. În mijlocul unei încăperi foarte sobre stătea un bărbat de vreo cincizeci de ani, cu chip uscățiv și început de chelie. Funcționarul administrației Vaticanului îmi făcu semn să iau loc pe un scaun cu tăblia de nuiete împletite.

– Stimate domn, accesul în capelă este reglementat foarte strict. Se găsește în apropierea apartamentelor papei și nu ne putem asuma riscul de a-l deranja pe Sfântul Părinte. Totuși se mai întâmplă să facem și excepții.

– Vă înțeleg perfect motivele. Sunt cercetător la Universitatea Harvard. Am venit pentru un an la Florența și aș dori să vizitez capela, pentru teza mea de doctorat.

– Puteți consulta fără nici o dificultate reproducerile Capelei Pauline din bibliotecă.

– Da, dar pe lângă faptul că în ultima vreme norocul pare să mă ocolească în materie de biblioteci, fotografiile, după cum știți, nu reușesc niciodată să ofere o impresie corectă despre opera reprezentată.

– Voi vedea ce pot face pentru dumneavoastră. Trebuie să vorbesc cu superiorii mei, totuși mă

îndoiesc că vi se va acorda accesul. V-ar putea recomanda o persoană particulară ?

În momentul acela mi s-a făcut un gol în minte. Nu știam ce să răspund la o asemenea întrebare. Nu cunoșteam pe nimeni din cadrul ierarhiei ecleziastice care să aibă șanse de a-mi deschide porțile Vaticanului. O clipă m-am gândit să dau numele coordonatorului tezei mele de doctorat, care se afla în Massachusetts, apoi m-am răzgândit. În fond, dacă tot ajunseseam aici, asta se datora unui om misterios care mă călăuzise prin labirintul istoriei Franței și al geografiei Romei.

– Da, Lucien Sauval.

Funcționarul puse mâna pe telefon, vorbi câteva minute în italiană cu șeful lui, apoi închise.

– Voi fi sunat în câteva minute pentru a mi se da răspunsul.

– Perfect.

Într-adevăr, zece minute mai târziu, telefonul de model vechi sună. Omul ridică iar receptorul și închise aproape imediat. Pe chip nu i se citea nici o expresie. Mă privi pe sub pleoapele obosite.

– Aveți mult noroc, domnule Thévenot. Cererea dumneavoastră a fost acceptată. În mod excepțional, puteți vizita capela chiar azi.

– Excelent ! E o veste foarte bună.

– Fiți atât de amabil și așteptați la cafenea. Imediat ce se va putea, cineva va veni să vă ia în primire. Avem nevoie de timp pentru a organiza condițiile necesare deschiderii capelei.

Așteptam de o jumătate de oră la cafeneaua de deasupra grădinilor Vaticanului, când veni să mă cheme un paznic în uniformă, cu cheile Sfântului Petru brodate pe guler. Pe chipul lui se citea o gravitate solemnă care contrasta cu bonomia trăsăturilor, a urechilor clăpăuge și a nasului înroșit care trăda un guturai. După ce-mi indică politicos să-l urmez, paznicul străbătu valurile de turiști pe care le făcu să se despartă la fel de autoritar ca Moise la traversarea Mării Roșii. Docil, am urmat mișcarea imprimată de personajul acesta din basme. Omul parcurse mai multe galerii, în contra curentului, traversând barierele care în mod normal îi împiedicau pe turiști să se abată de la traseul autorizat. În timp ce ghidul meu înainta maiestuos prin galeria hărților geografice, am contemplat comorile străvechi ale Bisericii. După ce am mers mult timp, am ajuns în sfârșit în Capela Sixtină, pe o scară în spirală. Marea poartă, interzisă turiștilor, marca limita porțiunii din palat rezervată suveranului pontif. Trecând și de ea, am traversat în diagonală Sala Regia. În capătul ei, ne aștepta cu stoicism un membru al gărzii elvețiene în costum cu fireturi albastre și aurii. Ghidul meu mă salută cu o mișcare scurtă a capului și ieși din încăpere. Elvețianul, care ținea în mână o cheie enormă, se îndreptă spre fundul Sălii Regia și deschise o ușă. Dincolo de aceasta apăru cea mai ascunsă capodoperă a lui Michelangelo, cea pe care nici un vizitator al Romei nu o vede niciodată: Capela Paulină.

– Aveți o oră până la închiderea muzeului, îmi spuse elvețianul cu un glas grav, marcat de un accent germanic puternic. Voi veni să vă conduc.

Cu inima bubuind de emoție și nerăbdare, am intrat în sală, pe când paznicul închidea ușa în urma mea, încuind-o în zăngănitul metalic al broaștei vechi.

Cufundat cât ai clipi în penumbră, am avut nevoie de câțva timp pentru ca ochii să mi se adapteze, apoi am început să disting arhitectura capelei, care în primele momente mi s-a părut de un manierism grandios, deși cam rece. Pilaștrii gigantiști de marmură galbenă, încoronați cu capiteli cizelate de bronz, încadrau cele două imense fresce ale lui Michelangelo: *Răstignirea Sfântului Petru* și *Convertirea Sfântului Pavel*. Michelangelo se identificase cu Sfântul Petru, căruia îi împrumutase trăsăturile sale. Eu însumi mă simțeam aproape de starea sfântului: orbit și incapabil să mă orientez. Am început să examinez cele două opere, comparând frescele cu catrenul alchimistului.

Căutam un mesaj camuflat, o cheie. Am examinat un timp proporțiile dintre diferitele părți componente, dar nici una nu părea să corespundă cu cifrele din catren. După o vreme, m-am așezat pe o bancă din capelă și am încercat să meditez la cheia misterului. Astfel, fără să-mi dau seama, am început să pierd treptat senzația contactului cu lumea exterioară, când deodată un zgomot slab m-a făcut să tresar. În partea dinspre altar a capelei se deschisese o ușă, scârțâind ușor, pentru a lăsa să treacă un prelat de vreo șaiszeci de ani, cu un

aer binevoitor și vioi. Clericul era de statură medie, cu o siluetă destul de subțiratică și chip ascuțit. Avea sutană neagră, cu cingătoarea de mătase roșie care-i indica rangul de *monsignore*. Am remarcat că purta semnul stacojiu al demnității de cardinal. Veni spre mine zâmbitor și mi se adresa într-o franceză perfectă:

– Bună seara, fiule, mă bucur că te întâlnesc, în sfârșit.

– Monsenior, nu cred că am avut onoarea să vă cunosc, am răspuns eu, cam nedumerit.

– Sunt Carlo Di San Giovanni. Avem un prieten comun, la Paris – un alchimist.

– Îl cunoașteți pe Lucien Sauval ?

– Este unul dintre prietenii mei cei mai vechi.

– El v-a anunțat despre vizita mea ? De unde a putut ști că urma să vin azi la Vatican și că aveam să obțin aprobarea de a intra în această capelă ?

– Ai făcut bine că ai cerut să vizitezi Capela Paulină. Este o operă magnifică a lui Michelangelo – și ultima ! O operă pe care n-o poate vedea nici un turist. Auzind numele prietenului meu Lucien, am știut că vii din partea lui și am profitat de ocazie ca să te întâlnesc fără martori. De fapt, ceea ce trebuie cunoscut despre Michelangelo în Vatican nu se găsește în această capelă secretă, ci în Capela Sixtină, în văzul și cu știrea tuturor. După cum știi, Iisus Hristos a spus: „Au ochi și nu văd“. Ei bine, și dumneata ai trecut prin această pacoste de a vedea fără să înțelegi. Din păcate, majoritatea oamenilor nici măcar nu încearcă să vadă. Poate

că, dacă dorești, am putea încerca să înțelegem împreună... ?

Cu aceste cuvinte, se apropie de ușa principală a capelei și bătut scurt de două ori. Se auzi o cheie răsucindu-se în broasca enormă și ușa pivotă în balamale. Prelatul traversează Sala Regală, îndreptându-se spre altă ușa. Fără grabă, ca și cum am fi avut o veșnicie la dispoziție, am intrat în sala vastă.

Capela Sixtină era cufundată într-o liniște neobișnuită și tulburătoare. Deși ultimii turiști plecaseră, proiectoarele continuau să arunce fascicule de lumină asupra frescelor. Personajele pictate cu aproape cinci secole în urmă ne priveau, iar privirile lor minerale și fantastice învăluiau făpturile noastre mărunte într-un farmec ireal. L-am așteptat pe cardinalul Di San Giovanni să rostească un cuvânt, să risipească tăcerea apăsătoare, însă clericul se încăpățâna să tacă, inexorabil. Am așteptat astfel câteva minute ce păreau să nu se mai sfârșească. În loc de a răspunde întrebărilor mele, cardinalul se opri în mijlocul capelei, sub *Crearea lui Adam*, părând pierdut într-un vis îndepărtat. Fără a bănui motivul care-l împingea în străfundurile propriului său suflet, am început să simt și eu o emoție profundă. Poate că prelatul percepu empatia care mă cuprindea, sau poate îi părea bine că se dezvăluisese astfel în fața mea – n-aș putea să spun – dar, peste câteva clipe, vorbi în sfârșit, cu glasul acela care la început mă surprinsese atât de mult prin accentele precise și în același timp suave, care-l însufleteau.

– Iată-ne în cel mai frumos templu făurit vreodată de mâna omului. În inima acestei opere zace Marele Secret, care obsedează omenirea încă de la începutul timpurilor. Ești gata să-l auzi ?

– Da, am răspuns eu, fără ezitare. Sunt gata.

– Atunci, așa să fie.

Un moment, cardinalul păru să-și tragă respirația, apoi descrie o amplă mișcare circulară cu brațul.

– Capela aceasta este cel mai subtil mesaj codificat conceput vreodată de mintea umană. Un mesaj al iubirii și al speranței, destinat să-și perpetueze rezonanța de-a lungul secolelor...

Făcu o pauză lungă, ca și cum emoția care-l apăsa l-ar fi împiedicat să-și continue dezvăluirile.

– Michelangelo nu numai că a pictat o operă sublimă, ci a și proclamat în cea mai grandioasă manieră adevăratul destin al omenirii. De-o veșnicie, omul aspiră să devină divin. Toată viața, Michelangelo a căutat să exprime divinitatea care sălășluiește în inima fiecărei ființe umane. Opera lui își dobândește deplina semnificație în acest context, ignorat din nefericire de majoritatea oamenilor. Niciodată înaintea lui vreun artist nu mai abordase o lucrare atât de monumentală, cu un asemenea plan.

Se opri câteva secunde, ca pentru a-mi lăsa timp să mă pătrund complet de sensul cuvintelor lui.

– Privește cea mai faimoasă dintre scenele Capelei Sixtine. Ceea ce noi numim *Crearea lui Adam* conține de fapt un mesaj cu totul diferit. Michelangelo a exprimat aici *profunda egalitate dintre om și Dumnezeu*.

– Mă scuzați, monseniore ?

– Îți înțeleg uimirea, tinere prieten. Este într-un totu legitimă și explicabilă, mai ales când asemenea cuvinte răsună de pe buzele unui cardinal. Privește încă o dată scena aceasta și spune-mi – nu observi ? Uită-te la degetele care se ating în chip atât de grațios: simbolizează identitatea dintre natura umană și cea a lui Dumnezeu.

– O oglindă în care absolutul se reflectă pe sine însuși...

– Da, dragul meu Seth, așa este.

Aveam impresia că un vâl subțire, dar opac se sfâșia pe alocuri, că în fața spiritului meu se deschidea o imagine mai vastă și mai umană a realității.

– Încă de la începutul timpurilor, Omul și Dumnezeu nu sunt decât unul și același. Între ei nu a existat niciodată o dualitate a naturii. Degetele lor se ating *reciproc*. În esență, omul este divinizabil. Întreaga Capelă Sixtină trebuie să fie interpretată în lumina acestui mesaj atemporal. Vezi secțiunea *Adam și Eva* ? Privește cum a reprezentat Michelangelo această scenă: Dumnezeu nu apare, numai Adam și Eva, de-o parte și de alta, trecând de la cunoaștere spre necunoaștere; Adam și Eva care răstoarnă statutul divin în non-divin...

– Incredibil, am murmurat, observând clar aspectul respectiv de îndată ce mi-l indicase.

Până în ziua aceea, arta îmi trezise un interes pur academic. Văzusem de zeci de ori operele lui Michelangelo și abia acum începeam să înțeleg viziunea de ansamblu a acestui artist uriaș.

– Niciodată nu a existat vreun alt Paradis în afara celui din noi înșine; Adam și Eva nu sunt decât o alegorie. Amintește-ți de Geneză: „Au mâncat rodul copacului cunoașterii binelui și a răului“. Căci starea divină se află dincolo de toate categoriile, dincolo de bine și de rău. Gândindu-ne la păcatul originar, cea mai mare greșeală este de a ne imagina că episodul acela s-ar fi petrecut într-un trecut îndepărtat și mitic; o greșeală săvârșită odinioară, pe care suntem osândiți s-o continuăm la nesfârșit. În realitate, dragă Seth, scena aceasta are loc chiar în momentul de față. În fiecare clipă, mușcăm din fructul oprit al dualității...

– Încep să înțeleg. Michelangelo a pictat o minunată alegorie a condiției și a destinului nostru.

Poezia alchimistului dobândește la rândul ei un sens nou:

*Arhanghelul Mihail un deget a pus
La numărul trei, pe misterul nespus.
De vei număra în chip cuvenit,
La douăzeci ai să ajungi, negreșit.*

A treia cifră reprezenta, desigur, panoul al treilea al bolții, scena egalității dintre Om și Dumnezeu, marele secret al Omenirii, cel care avea să-i izbăvească în sfârșit pe oameni.

– Încă nu știu la ce se referă numărul douăzeci, monseniore. Presupun că-i indică pe cei douăzeci de *ignudi* pictați de Michelangelo. Totuși ce semnifică ei de fapt ?

– Observă-i, dragul meu Seth, privește personajele acestea eminamente umane, așezate pe pedestalele lor. Privește-le noblețea atitudinii și a trupurilor. Ele reprezintă mulțimea de oameni care așteaptă să-și împlinească destinul, care așteaptă manifestarea divinității. Iar tinerețea lor simbolizează eterna prospețime a acestui aspect divin care rezidă în fiecare dintre noi.

– Este adevărat că prezența acestor nuduri masculine n-a fost elucidată niciodată, mai ales într-o capelă catolică ?

– Chiar dacă, de obicei, mesajul lui Michelangelo era transmis mereu tocmai în interiorul canoanelor epocii, acestui artist inegalabil îi plăcea uneori să-și asume riscuri.

– De altfel, dacă-mi amintesc bine, *ignudi* au provocat un scandal în epoca respectivă, nu-i așa ?

– Mulți au crezut – și încă mai cred – că Michelangelo reprezentase pe plafonul Sixtinei propriile lui patimi lumești. Ce eroare ! Michelangelo evoca omenirea în așteptarea propriului ei destin.

– Și când te gândești că, în *Codul lui Da Vinci*, Maria Magdalena este considerată soția lui Iisus !

– Cartea aceea dezvăluie divinul feminin, pentru a ascunde mai bine divinul uman. Un vicleșug abil, la drept vorbind !

– Încep să înțeleg sensul cuvintelor lui Lucien Sauval...

– De fapt Biserica nu a suprimat niciodată cu adevărat femininul – cel puțin, în funcția lui simbolică. Fecioara reprezintă arhetipul feminin al Mamei

universale dar, prin natura sa virginală, a fost lipsită de polaritate erotică. Acest rol fundamental i-a fost atribuit Mariei Magdalena. Cu părul ei auriu și veșmintele roșii, așa cum o vedem în tablourile din Evul Mediu, ea reprezintă aspectul erotic al femininului. Iar Evangheliile fac din ea și martorul privilegiat al Învierii. Dacă în domeniul imaginarului simbolic, rolul femininului a rămas foarte puternic, în schimb lucrurile au stat cu totul altfel în sfera puterii. Masculinitatea clericală, sau poate doar cea occidentală, a retrogradat femeia într-un rol absolut subaltern.

– Prin urmare *Codul lui Da Vinci* nu greșește în această privință.

– Nu, într-adevăr. Însă pentru a escamota un adevăr, poți fi constrâns să dezvălui, într-o anumită măsură, alte câteva adevăruri...

Păru să ezite o secundă, apoi continuă cu același glas suav, plin de emoție:

– Celălalt aspect pe care l-a eradicat creștinismul din faptul că Fecioara este tocmai mama lui Hristos constă în procesele de transformare spirituală asociate cu uniunea dintre sexe – procese care continuă să se păstreze în sânul alchimiei. Este un punct asupra căruia bunul meu prieten Sauval ți-ar putea vorbi în mai mare cunoștință de cauză.

– Și de ce secretul acesta a rămas ascuns atâta timp ?

– Dacă destinul omenirii este de a fi divinizată, aceasta înseamnă că toate ierarhiile, fie clericale,

fie politice, se vor năruî. Orice structură de putere calchiată după modelul Imperiului Roman s-ar destrăma ireversibil. Îți dai seama ce impact ar avea un asemenea fenomen ? Ar însemna sfârșitul tuturor constrângerilor religioase, destrămarea alianței dintre Tron și Altar. În fond, toți avem esență divină; de la rege la cerșetor, de la călugăr la necredincios – toți, fără excepție.

– Prin urmare egalitatea dintre oameni este fundamentală și, ca atare, amenință pozițiile unora ?

– Da.

– De acest lucru se teme acea faimoasă Congregație ?

– Înțeleg că dezvăluirea unui asemenea secret, care relevă că toți oamenii, până și cei mai umili, dețin aceeași demnitate incomparabilă, generează sentimentul real al posibilității de răsturnare și dispariție a tuturor puterilor. Cine ar mai accepta să se supună tuturor conducătorilor autoprocldați, fie ei politici, fie religioși ?

– Da, îmi pot da seama că unii se simt amenințați sau îngroziți de o asemenea perspectivă.

– Ai dreptate. Le este teamă să nu fie dărâmat edificiul religiei și al puterii, pur și simplu. Înțelegi dumneata, orice putere se bazează pe ideea de ierarhie. „Marele Secret“ îi sperie pentru că *spulberă totalmente însăși ideea de ierarhie între oameni*.

– Ce reprezintă atunci Graalul în tot acest context ?

– În realitate, tinere prieten, Graalul se declină în două aspecte: un Graal material și un Graal

mistic. Graalul mistic constă în revelația că toți oamenii sunt, prin însăși natura lor, divinizabili. Este un mesaj pe care mulți artiști, mai cu seamă în epoca Renașterii, au căutat să-l exprime. Graalul material este substanța concretă care ajută împlinirea divinizării pentru toți indivizii. Precizez că Graalul nu conferă nimic prin el însuși, ci nu face decât să *manifeste* potențialul deplin al ființelor umane. Vezi dumneata, dacă oamenii sunt în esență divini, în cea mai mare parte a timpului ei sunt prizonierii unei confuzii cumplite și distrugătoare.

– Fructul cunoașterii...

– Da, gustăm în permanență din fructul dualității.

– Și există vreun mijloc pentru a regăsi această divinitate interioară pierdută în ființa noastră ?

– În realitate starea noastră divină n-a fost niciodată foarte departe de noi înșine. Încă din zorii timpurilor, ea aspiră să-și regăsească locul pe care de fapt nu și l-a pierdut niciodată.

– Totuși e de ajuns să privim în jur...

– Da, desigur. Ai dreptate. Din punctul de vedere al manifestării, trebuie să parcurgem un drum lung pentru a ne regăsi adevărata natură. Este un efort de asceză foarte exigent, ce pare extrem de dificil pentru majoritatea oamenilor. Totuși Graalul universal transmite mesajul că toată lumea posedă această natură divină. În același timp ne străduim să deschidem accesul la Graalul material, pentru ca un număr cât mai mare de oameni să poată atinge în mod concret fericirea absolută. Înțelegi, este

important să facem deosebirea între două lucruri: mântuirea și realizarea. Realizarea corespunde unei transmutații complete a individului. Mântuirea ar putea echivala cu o transmutație care se servește de o substanță materială ca suport. Scopul Păstrătorilor constă simultan în a-i învăța pe oameni despre Graalul mistic și în a le dăruia Graalul material.

– În aceste condiții, ce reprezintă Graalul material ?

– Așa cum ți-am spus, într-o substanță materială și metoda de a o folosi: un soi de alchimie universală, accesibilă tuturor... sau, în orice caz, celor mai mulți dintre oameni.

Cardinalul Di San Giovanni se întrerupse brusc. Îmi făcu semn să-l urmez și se îndreptă spre o ușă ascunsă sub balconul corului din Capela Sixtină. Un culoar îngust, ale cărui ambrazuri lăsau să se întrezărească frânturi din curtea palatului medieval, ne duse la o scară pe care am urcat la etajul doi.

Mergând cu pas măsurat, cardinalul își reluă discursul:

– După cum știi, Renașterea a semnat o redescoperire a corpusului filosofic al Antichității. A fost o perioadă fabuloasă, cu o bogăție totală de posibilități, dar puține persoane îi cunosc adevărata origine. Pentru așa ceva trebuie să ne întoarcem cu câteva secole în trecut...

După ce-și potrivi mânecile rasei clericale, prelatul își dresă un moment vocea, apoi continuă:

– În ultimul deceniu din secolul al XV-lea, câțiva artiști din Florența au hotărât să creeze o formă

nouă de expresie, o manieră inedită de a vedea și executa operele de artă. Printre ei se numărau cei mai mari pictori ai timpului: Leonardo da Vinci, Raffaello Sanzio și Michelangelo Buonarroti. Spiritul lor întreprinzător era revoluționar – presupunea readucerea omului în centrul Cosmosului.

– Prin urmare, așa a început cea mai celebră perioadă din istoria artei ?

– Toți protagoniștii „Cercului de la Florența”, cum i s-a spus uneori, împărtășeau aceleași valori provenite din filosofia neoplatonică și s-au angajat să exprime, fiecare în felul lui, divinitatea omului. Cunoști de-acum opera realizată de Michelangelo. Leonardo da Vinci a încercat în mai multe rânduri s-o exprime și el, în arta lui: unul dintre cele mai vestite exemple este, desigur, *Omul vitruvian*, imaginea perfecțiunii umane simbolizată prin cercul în care este înscris.

– Tocmai despre asta vorbește Dan Brown în *Codul lui Da Vinci* !

– Încă o dată: fără să dezvăluie adevărata semnificație a acestui desen. *Codul lui Da Vinci*, după cum bine știi de altfel, este un mijloc de a acoperi adevăratul secret cu un talmeș-balmeș de pseudorevelații.

Trecând printr-o capelă barocă mică și prin altă sală, prea întunecată ca să pot distinge frescele ce o împodobeau, am intrat într-o încăpere pe care am recunoscut-o imediat, după ce o mai vizitasem cu ocazia diverselor mele vizite în Roma: Camera Semnăturii, una dintre celebrele *Stanze di Raffaello*.

Inițial, fusese concepută pentru a fi cabinetul de lucru și biblioteca lui Iuliu al II-lea, acel papă cuceritor care atrăsese atâția artiști la Roma. Într-o parte era reprezentată *Școala din Atena*, mitica adunare a tuturor spiritelor filosofice reunite în jurul lui Aristotel și Platon, iar în cealaltă, *Disputa sfintei împărtășanii*, cu figura centrală a lui Hristos înconjurat de medici, sfinți și teologi. După ce m-a lăsat un timp să mă pătrund de atmosfera operei lui Rafael, cardinalul își continuă incredibila relatare despre crearea ei:

– Opera pe care o vezi reprezintă, într-un fel, „manifestul” ideilor neoplatonice potrivit viziunii lui Rafael. Cred că știi că neoplatonismul, care reprezintă mistica Antichității, era strâns legat de alchimie. Acest lucru reiese deosebit de clar din opera lui Iamblichos, unul dintre cei mai importanți filosofi neoplatonici. Nu degeaba Cosimo de Medici a cerut să se traducă *Corpus Hermeticum* încă înainte de opera lui Platon. Aici, în Camera Semnăturii, poezia este promovată la rangul de putere superioară a spiritului, iar justiția își ocupă locul, așa cum dorea Platon, în vârful ierarhiei morale. Tema dominantă a ciclului este exaltarea ideii adevărului, binelui și frumosului. Adevărul, sub cele două aspecte ale sale, de adevăr revelat și de adevăr rațional, în filosofie. Binele, în virtuți și în drept. Frumosul, în ceea ce-l privește, reprezentat de poezie. Nu ai impresia că această încăpere exprimă structura profundă a Cosmosului ?

– Camera asta mă duce cu gândul la configurațiile mandalelor din religiile asiatice.

– Asia ne-a dăruit termenul în acest sens, dar principiul în sine ne-a fost dintotdeauna familiar. Amintește-ți de vitraliile cu roze de lumină sau de labirinturile catedralelor noastre. N-ai recunoscut unele expresii similare și în magnificele arabescuri ale artei musulmane ?

Cardinalul se roti în loc, ca pentru a petrece cu privirea viziunea lui Rafael în tot ansamblul ei.

– Personajele care decorează pereții nu reprezintă imagini abstracte, ci oameni iluștri și personalități istorice din secolul al XVI-lea care, deși au dobândit o valoare alegorică, sunt individualizate cu grijă în fizionomia și în atitudinea lor. În acest mod, Rafael încearcă să ne facă să devenim conștienți de valoarea nelimitată a fiecărui individ; marile personaje ale Renașterii nu sunt aici decât reprezentanții noștri. Prin exemplul lor, ei ne arată la ce înălțime divină poate ajunge sufletul omenesc, când potențialul său începe să se manifeste. Acești artiști au fost numiți: divinul Rafael, divinul Leonardo, *il divo Michelangelo...* Fervoarea populară nu s-a înșelat în privința lor !

Pe măsură ce vorbea, observam tot mai bine blândețea și bunăvoința ce se degajau din trăsăturile lui. Nu remarcasem de la început aceste aspecte, fiind prea impresionat de prestanța și demnitatea cardinalului. Cu o mișcare largă a mâinii, prelatul arată toată cupola.

– Observă acum aceste patru scene mici de pe boltă, urmă el, care exprimă corespondența cu cele patru elemente din natură, asociind justiția cu

pământul, filosofia cu apa, poezia cu aerul și, în sfârșit, teologia cu focul. Aceste corespondențe formulează o idee fundamentală: procesul de transmutație antrenează o transformare a ființei omenești, în trup ca și în spirit, într-o entitate de natură divină. Fiecare dintre forțele materiale care ne compun trupul și Universul este sublimată într-una dintre virtuțile care formează înțelepciunea.

Apoi mentorul meu se răsuci încet în loc, ajungând cu fața spre fresca *Școlii din Atena*, și-mi făcu semn să mă apropiu.

– Privește-l pe Platon cum ridică degetul spre cer. Esența doctrinei filosofilor este închisă în gestul lui conform unui procedeu tipic al lui Rafael, care a reușit să concretizeze ideile cele mai elaborate în gesturile cele mai simple.

Sucesiunea aceea de imagini și simboluri evoca ideea de armonie într-un mod pe care nu-l mai percepușem niciodată. Am remarcat, de exemplu, că toți filosofii se situau pe un același plan imaginar, un plan de egalitate. Linia capetelor lor trasa un soi de orizontală care traversa ansamblul tabloului, cu vârful degetului lui Platon îndreptat spre spațiul liber.

– Deși Vaticanul conține busturi foarte respectabile ale lui Platon, adăugă încet monseniorul, Rafael a insistat să-l reprezinte sub trăsăturile lui Leonardo da Vinci. Prin aceasta a vrut să cinstească locul predominant pe care-l ocupase Leonardo printre Păstrătorii din epoca lui.

Cardinalul părea purtat de curentul cugetărilor sale, ca un călător care parcurgea valurile și unduirile propriei lui ființe. Nu căuta să-și ascundă emoția, iar în aceasta am văzut încă un semn al sincerității lui sufletești.

– În extremitatea stângă, reluă el într-un târziu, nu-l recunoști pe Ptolemeu, cu cele două globuri, pământesc și ceresc, reprezentând științele ermetice asociate cu transmutația ? Ai luat legătura cu prietenul meu Sauval prin intermediul unei mici librării pariziene, însă știi ce semnifică *Masa de smarald* ? Este vorba de un text alchimic care făcea parte din *Corpus Hermeticum*: „Ceea ce e sus e aidoma cu ceea ce e jos” – sau, dacă preferi, într-o terminologie modernă: microcosmul se reflectă în macrocosm și viceversa. Asta exprimă cele două sfere ale lui Ptolemeu; ele desemnează un sens mai vast: corespondența dintre uman și divin.

Continuând să contemple frescele, murmură:

– Există atâtea moduri de a privi lucrurile...

Eram literalmente fascinat de întinderea semnificațiilor pe care cardinalul Carlo Di San Giovanni mă ajuta să le întrezăresc.

– Nu mai avem mult timp, tinere prieten. Urmează-mă, te rog.

Străbătând grăbit celelalte *stanze*, cardinalul se îndreptă spre o scară în spirală care cobora până în apartamentele Borgia, cu un etaj mai jos. Era un loc ciudat, unde încă mai domneau murmurele celor asasinați de Rodrigo Borgia, cel care fusese papa Alexandru al VI-lea. Aici își sfârșise zilele tatăl

Lucreției și al lui Cesare Borgia, otrăvit de vinul pe care-l pregătise pentru altcineva.

– Cunoști aceste apartamente.

– Da, m-am plimbat adesea prin Vatican.

– Te-am adus aici pentru că acest loc, cu istoriile sale tenebroase despre intrigi și putere, simbolizează celălalt versant al secretului care ți-a fost dezvăluit astăzi. Trebuie să știi că în interiorul Bisericii există două tradiții: Biserica lui Petru și Biserica lui Ioan. Biserica lui Petru a moștenit de la împăratul Constantin structura Imperiului Roman, constând în ordine, dogmă și ierarhie. Pe de altă parte, Biserica lui Ioan reprezintă aspectele ezoterice și secretele Învățăturii: toate metodele specifice care permit îndeplinirea viziunii divine prezente în fiecare dintre noi. Membrii săi sunt Păstrători ai adevărilor, la fel ca unii dintre marii artiști sau alchimiști. Totuși, majoritatea Păstrătorilor, ca prietenul meu Lucien, nu fac parte din nici o Biserică.

– Eminența voastră sunteți conducătorul Bisericii lui Ioan, nu-i așa ?

În tăcere, cardinalul încuviință din cap. După un timp relua cu blândețe:

– Dar să nu te amăgești: Păstrătorii nu formează o organizație, așa cum de altfel nici Biserica lui Ioan nu este o organizație. Este vorba doar de o rețea de adepți, destul de asemănătoare cu ceea ce se întâmplă, în general, în lumea alchimiștilor. Acest grup transmite mai departe ștafeta unor mărturii, atât și nimic mai mult. Nu vrem să ne compromitem

țelul prin manevre sau confruntări politice. De aceea n-am încercat să contracaram difuzarea *Codului lui Da Vinci*. În interiorul structurii global-piramidale a Bisericii se găsesc preoți care încearcă să transmită mai departe flacăra adevărului. Estimăm că niște indivizi izolați sunt mai puțin vulnerabili decât o organizație care ar fi mai ușor de anihilat. De asemenea, considerăm că înființarea unei organizații ar implica, mai devreme sau mai târziu, apariția unei ierarhii sau a unei puteri, ceea ce se opune eliberării depline a omenirii.

– Nu e lipsit de sens ce spuneți, am adăugat. Modelul unei organizații are o logică proprie. Chiar și în slujba unui ideal măreț, orice asociație sfârșește prin a se instituționaliza.

Pe măsură ce înainta cu dezvoltările lui, cardinalul vorbea într-un ritm tot mai lent.

– Și apoi, există Biserica lui Petru, care încarnează aspectul instituțional, doctrinar și, cel mai adesea, rigid. Ierarhii săi refuză ideea ca mesajul divinizării să fie difuzat, pentru că le-ar amenința poziția de mijlocitori. Orice istorie a creștinătății se poate explica sub forma unei îndelungate tentative de echilibrare între cei doi poli. Uneori membrii sau simpatizanții Bisericii lui Ioan au dispus de o anumită influență, ca în timpul Renașterii. Alteori, cum s-a întâmplat cel mai adesea, adepții Bisericii lui Petru au controlat pârgurile puterii, ceea ce a dus la catastrofe cum au fost cruciadele, Inchiziția, procesele de erezie și arderile pe rug.

– Și acțiunile Congregației Cenușii.

– Într-adevăr.

– Membrii ei sunt în continuare activi ?

– Oh, da, însă nu în același mod. Nu mai au cu adevărat putere, ca în trecut. De la moartea lui Giordano Bruno, în 1600, filosoful și alchimistul ars pe *Campo dei Fiori* la Roma, n-au mai săvârșit nici un rău fizic. Activitățile lor, fie prin intermediul Sfântului Oficiu (fosta Inchiziție), fie pe căi mai misterioase, se răsfrâng asupra altui domeniu: acela al manipulării sufletelor prin intermediul mijloacelor de informare, al marilor corporații de presă. Romanul lui Dan Brown, *Codul lui Da Vinci*, este o capodoperă de dezinformare savant orchestrată, care demonstrează de ce mai este capabilă Congregația Cenușie. Într-un mod foarte abil, această operă face ca asupra lui Opus Dei să apese suspiciuni grele. Conform surselor mele, este vorba de o manevră menită să destabilizeze o tendință concurentă din partea conservatoare a Bisericii și, în același timp, să înalțe o perdea de fum cu ajutorul căreia să fie mai bine disimulate malversațiunile Congregației Cenușii. Totuși nu te lăsa înșelat, printre membrii Congregației Cenușii se numără uneori și oameni de ispravă, deși de o mentalitate cam mărginită, egalitariști în mediocritate, paternaliști, convinși că trebuie să-i apere pe oamenii „de rând” incapabili să facă față măreției propriiei lor naturi. Le este frică de o subversiune generală în societate, dacă fiecare individ ar deveni conștient de adevărata lui demnitate. Însă există și membri mult mai periculoși decât aceștia.

– Mai periculoși ? Ce înțelegeți prin asta ?

Cardinalul deschise o fereastră și privi afară; cerul dobândea o tentă violacee și, pe măsură ce se însera, orașul era învăluit în penumbra crepusculară. Palatul Vaticanului forfotea de mii de murmure, în timp ce o adiere încărcată cu arome de pini și portocali plutea pe fereastră.

– Vezi dumneata, omul n-ar putea să se divinizeze dacă n-ar fi deja divin în însăși esența sa. Această forță reprezintă un potențial și, ca orice potențial, poate fi activat în diverse moduri: fie în manieră luminoasă, prin care omul își exprimă potențialul deplin, fie în sânul lumii obișnuite, ca un mijloc de a dobândi roadele otrăvite ale puterii. Tehnicile care decurg din latura întunecată a acestui potențial sunt, din păcate, mai ușor de pus în aplicare, căci nu necesită o pregătire etică îndelungată. În schimb este imposibil să se realizeze natura luminoasă sau divină fără a deveni mai întâi un om cu adevărat bun. Există ceva destul de amenințător în aspectul rău, pentru că toată lumea îi poate ceda, din ușurătate; deși negative și corupătoare, rezultatele sunt mai simplu de obținut și manifestat. În ultimă instanță, așa este și firesc – de vreme ce toți indivizii au aceeași natură, înseamnă că sunt conectați la aceeași energie sau forță. Aceasta din urmă poate fi întrebuințată conform potențialului ei pozitiv sau negativ. Dacă ar reuși să dispună de un obiect al puterii legat de forța aceasta, o persoană negativă ar câștiga accesul direct la subconștientul popoarelor. Prin intermediul obiectului puterii și-ar

dezvolta o charismă extraordinară, care i-ar permite să antreneze după sine mulțimi întregi, pentru a atinge puterea absolută. Iar toate acestea ne readuc la Graalul material care, după cum știi acum, este o substanță fizică ce facilitează transmutația omului în natura lui supremă. Graalul este cel mai puternic obiect al puterii care a existat vreodată. Deține capacitatea de a accelera considerabil transmutația luminoasă a indivizilor, dar dacă într-o zi va cădea în mâna cui nu trebuie, va deveni cauza unor nenorociri și distrugerii de o amploare cum nu s-a mai imaginat niciodată până acum.

– Și unde se găsește în acest moment ?

– Nu știm. Păstrătorii caută Graalul pentru binele tuturor, căci metoda de transmutație pe baza calităților personale presupune eforturi enorme.

– Și Congregația Cenușie ?

– Ar dori să-l găsească pentru a-l distruge pe vecie și astfel a-și afirma definitiv influența. Totuși nu este singura care-l caută. Ordinul Primatului dorește să pună mâna pe Graal pentru a-l folosi ca obiect al puterii în scopul de a-și aservi omenirea.

Mi-am amintit de personajul Alberich din opera *Aurul Rinului* de Wagner. Alberich renunțase la iubire ca să aibă acces la inelul ce dăruia puterea absolută. Aceeași temă fusese reluată în trilogia *Stăpânul inelelor*. Legenda străveche a obiectului puterii reapărea iar și iar, peste tot în cultura noastră modernă.

– Ce reprezintă Ordinul Primatului ?

– O organizație cu motivații extrem de negative, ascunsă în angrenajele guvernelor și ale Bisericii

și capabilă de orice pentru a obține puterea asupra tuturor – îndeosebi prin intermediul unor obiecte ale puterii, cum este și Graalul. Când sângele și suferința curg valuri-valuri, Ordinul Primatului nu se află niciodată prea departe !

Închise cele două canaturi ale ferestrei și-și trecu mâna, cu un gest mașinal, peste cingătoarea de mătase purpurie. Apoi îmi spuse:

– Vino, tinere prieten.

Înaintând cu pas catifelat și rapid prin apartamentele Borgia, cardinalul Carlo Di San Giovanni mă conduse în galeria lapidară care ducea la biblioteca apostolică. Se vedea clar că avea un permis care-i deschidea toate porțile Vaticanului.

Una după alta, ușile ni s-au deschis în cale și am intrat în sfârșit într-o sală de dimensiuni reduse, împodobită splendid cu fresce din secolul al XVI-lea. În vitrinele cu montură de alamă se vedeau magnifice Biblii cu miniaturi. Alături se odihnea un document cu aspect banal: un simplu codex pe papirus, vechi după înfățișare, pe care se aliniau litere grecești neregulate. Cardinalul se întoarse spre mine, spunându-mi:

– Iată *Codex Vaticanus*, cel mai vechi manuscris al Noului Testament. Datează din secolul al IV-lea după Hristos.

Cu ochi scânteietori, deschise vitrina cu un gest sigur și precis. Apoi întoarse filele codexului până ajunse la un anumit pasaj. Traducându-mi direct din greacă, îmi citi succesiv fragmentele din cei patru evangheliști care se refereau la aparițiile lui

Isus de după Răstignire, precum și cele ce relatează Schimbarea la Față:

– Ascultă, așadar, versetul lui Matei, 17.2: „Și se schimbă la față înaintea lor, așa încât fața Lui străluci ca Soarele, iar veșmintele Lui se făcură albe ca lumina“. Înțelegi ce înseamnă asta ? Acest fragment arată că nu era necesar ca Isus să moară pentru a se arăta sub forma Sa luminoasă. Iar acum, Luca 24, celebrul episod al ucenicilor care mergeau la Emaus: „Și când a stat împreună cu ei la masă, luând El pâinea a binecuvântat și frângând le-a dat lor. Atunci s-au deschis ochii lor și au cunoscut că este El; dar El s-a făcut nevăzut de lângă ei.“³

– Care e sensul acestui episod, după dumneavoastră ?

– Pentru a înțelege, trebuie să-ți amintești noțiunea de Graal care semnifică, în aspectul său mistic, posibilitatea transformării divine, adică o stare de prezență, de iubire și fericire perfectă. Transformarea aceasta este însoțită adesea de manifestări luminoase. În context creștin, mai este numită și Înviere. În realitate nu este vorba despre nimic altceva decât revenirea omului la natura lui reală. Este procesul prin care a trecut Isus Hristos murind și pe care-l poate realiza și cu toți ceilalți oameni.

– Vreți să spuneți că aceasta demonstrează că Învierea lui Hristos, transmutația Sa luminoasă,

³ Biblia Carol al II-lea, traducere de Vasile Radu și Gala Galaction, București, Fundația pentru Literatură și Artă Regele Carol II, 1938. (n. tr.)

nu este decât un exemplu al unui proces pe care-l poate efectua cu orice om ?

– Exact.

După un moment de tăcere, reluă:

– Forma Sa luminoasă pare să se metamorfozeze în funcție de interlocutorii care nu-L pot recunoaște decât după anumite semne. Cel mai frumos pasaj este, evident, Ioan 20. Maria Magdalena plânge în apropierea mormântului. Iisus sosește și o întreabă: „Femeie, de ce plângi ?”. Ea nu-l recunoaște, luându-l drept un grădinar. Atunci Iisus o cheamă pe nume, iar ea îl recunoaște abia acum. În acest moment, Iisus îi spune: „Nu te atinge de mine, căci încă nu m-am suit la Tatăl meu”. Înțelegi, dragul meu Seth ? Aceasta pare să indice că transferul complet al trupului în lumină necesită o anumită durată, iar episodul acesta are loc înainte ca transmutația să se fi realizat pe deplin. Dumneata, care ești un strălucit student în istoria artei, cunoști fără îndoială nenumărate exemple de tablouri care reprezintă scena aceasta și care sunt intitulate *Noli me tangere*, „Nu mă atinge”...

– Niciodată n-am interpretat Evangheliile din această perspectivă.

– Circulă o sumedenie de zvonuri în jurul Evangheliilor apocrife, totuși, pentru cine știe să vadă, și în Evangheliile „oficiale” există numeroase elemente purtătoare de sensuri ascunse. Pe acestea încearcă meticulos să le înăbușe prietenii noștri din Congregația Cenușie, pentru că procesul nu se referă numai la un om din secolul I, oricât ar

fi fost El de remarcabil, ci reprezintă destinul potențial al multor oamenilor, creștini sau nu.

Închise încet *Codex Vaticanus* și rămase mult timp tăcut, ca și cum s-ar fi rugat pentru întreaga omenire. Eram surprins de încrederea cu care mă gratificase. Îmi făcuse toate dezvăluirile acelea senzaționale cu aerul cel mai firesc. Probabil că Lucien Sauval nu era străin de situația aceasta.

Prin minte continuau să mi se frământa o sumedenie de întrebări și doream să aflu mai multe, înainte de a sosi momentul să ne despărțim.

– Mi-ați spus că nu știți unde se găsește Graalul material, i-am amintit, dar până în prezent, încă nu mi-ați spus în ce anume constă el.

– Întocmai. Însă acest lucru trebuie să-l descoperi dumneata însuși.

– Răspunsul se găsește în cartea lui Giorgio Vasari, nu-i așa ?

– Ai dreptate.

– Prin urmare, mai există încă un exemplar.

– Cu toate eforturile pe care le-a depus, Congregația n-a reușit încă să găsească toate exemplarele, pentru a le distruge. A mai rămas un manuscris, ascuns la loc sigur. Dar numai cei vrednici pot avea acces la el.

– Și cum să fac ca să m-arăt vrednic ? Nimic nu-mi doresc mai mult decât să fiu pus la încercare.

– Încercarea a început de mult, răspunse el pe un ton blând. Totuși, pentru a găsi manuscrisul lui Vasari, trebuie să mai descifrezi un ultim mesaj.

– Pot cere ajutorul fratelui meu ? E un om generos care, în felul lui, caută de asemenea adevărul.

– Nu avem nimic de ascuns; cum ți-am mai spus, scopul Păstrătorilor este de a le permite chiar și celor mai umili dintre oameni să regăsească moștenirea naturii lor originare.

Cardinalul scoase de sub sutană un plic care purta o pecete de ceară roșie și mi-l întinse. Cu o mână cam tremurătoare, l-am luat și l-am pus cu grijă în buzunarul hainei.

Ridicând capul, am observat că Di San Giovanni mă privea atent, ca și cum ar fi sperat să vadă pe chipul meu semnul unei acceptări. Am înclinat din cap. Pe buzele lui se ivi un surâs ușor. Mă salută cu o mișcare discretă a capului, ca pentru a mă invita să urmez calea bătătorită de atâția dintre iluștrii lui predecesori.

În momentul acela m-am simțit profund onorat să particip la aventura aceea spirituală fără seamăn. Și cum să nu fiu impresionat de abnegația și altruismul Păstrătorilor de-a lungul timpului ? Artiști fără egal, ca Leonardo da Vinci, Rafael sau Michelangelo, menținuseră viu mesajul divinității Omului, ascunzându-l în inima celor mai de seamă opere ale lor. În acel timp, chiar în sânul Bisericii, oamenii desfășuraseră activități discrete dar ferme pentru a păstra aprinsă făclia idealului uitat al omenirii. Incredibilul lor devotament, pe parcursul secolelor, impunea respect și admirație.

Apoi cardinalul rupse tăcerea în care mă cufundaseră cugetările mele:

– Ne pot privi mulți ochi. Nu aici, în aceste săli tainice, însă Vaticanul este un loc unde toată lumea supraveghează pe toată lumea. Totuși cel mai mult riscăm să atragem atenția atunci când încercăm să ne ascundem, așa că, fiule, te voi conduce afară din palatul Vaticanului pe poarta cea mare.

Cu aceste cuvinte mă îndrumă de-a lungul galeriei lapidare care ducea în aripa palatului locuită în zilele noastre de papă. Am coborât pe scara construită sub pontificatul lui Grigore al XIII-lea, ajungând în curtea Saint-Damase.

– Iată-ne ajunși la sfârșitul drumului pe care trebuia să-l parcurgem împreună, fiule. Ai ascultat cu răbdare explicațiile pe care ți le-am dat și nu mă îndoiesc că înțelegi importanța și efectele lor asupra întregii omeniri. Pe acest Pământ nu există nimic care să aibă o valoare mai mare. Universul este un strop de rouă pe buza unei găleți, într-o dimineată însorită. La scara infinității divine nimic nu durează prea mult. De aceea nu trebuie să faci niciodată greșeala de a-ți întemeia existența pe himere. Încearcă să nu te abați de la calea binelui și caută să-ți regăsești starea divină. Nimic altceva nu are cu adevărat importanță.

– Mă voi strădui să mă arăt demn de toate minunățiile pe care mi le-ați destăinuit astăzi și de misiunea care-mi aparține de-acum încolo.

– Mergi în pace, tinere prieten.

Prelatul deschise o ultimă ușă și mă încredință unui membru al gărzii elvețiene. Prin galeria cea lungă, acesta mă conduse până la Portone di

Bronzo, intrarea oficială în palatul pontifical. Gărzile elvețiene își ridicară halebardele și, o clipă mai târziu, mă regăseam în piața San Pietro aproape pustie, sub lumina lunii în primul pătrar care se înălța pe cerul Romei.

În atmosfera aceea stranie și fantomatică, m-am întors la Florența pe autostrada A1 care traversează Umbria. Cu puțin timp înainte de miezul nopții, am ajuns la Settignano și la Vila I Tatti. Deși cam surprins de sosirea mea la ora aceea, paznicul italian mă lăsă să intru în parcare privată. După ce mi-am lăsat bagajele în cameră, am coborât la parterul vilei. Casa era pustie. Prin ferestrele mari ale sălii de mese, luna își așternea pătratele de lumină lăptoasă pe lespezile pardoselii. Afară, în noapte, se ghiceau tufișurile masive tunse cu grijă și câțiva molizi singuratici. Aveam în față tabloul lui Sasseta, hieratic și splendid. Am rămas câteva minute contemplându-l. Atmosfera emanată de pânza aceea se combina cu amintirile zilei ciudate care trecuse. În sfârșit, înțelegeam ce încercase zadarnic să-mi transmită Susan Cunningham cu două luni în urmă, în același loc.

Tabloul îmi ocupa tot câmpul vizual; în mijloc, Francesco d'Assisi, în picioare, cu brațele desfăcute ca și cum ar fi întâmpinat întreaga omenire, avea pe față o expresie radioasă și liniștită. Mâinile lui purtau în fiecare palmă câte un punct de culoare roșu-strălucitor – stigmatul care-l identifica cu personajul mesianic. Era înconjurat de o aură ovală luminoasă și de flăcări ce-l înrudea cu portretele

lui Hristos, așa cum pot fi văzute în timpanele catedralelor romane. Același lucru îl făcea să semene în mod straniu cu *Omul vitruvian* al lui Leonardo. Contemplându-l mai atent, am început să înțeleg de ce căutase atâta Congregația Cenușie să-i distrugă aureola care-i înconjura tot trupul și era simbolul divinității. În reprezentările creștine clasice, aceasta era rezervată exclusiv lui Hristos sau Fecioarei. A-l picta pe Sfântul Francesco, cu brațele deschise în formă de cruce, în mijlocul unui halo auriu cu irizații de lapislazuli, exprima strălucirea tuturor calităților naturii umane și atesta – blasfemie absolută pentru Congregația Cenușie! – faptul că el atinsese realizarea deplină, ca un al doilea Hristos.

Eram tulburat și în același speriat de toate aceste descoperiri. Nu mă puteam decide dacă mă angrenasem într-o gâlceavă medievală delirantă sau într-o misiune care urma să-mi angajeze întregul destin. Am pus mâna pe buzunarul sacoului și am simțit atunci scrisoarea cardinalului. Am scos plicul, l-am privit o clipă, apoi am rupt pecetea.

Iată textul pe care l-am descoperit:

JNEDUTSFOLNSNRFOINDUVNLTRNINFDRFS
DUSFLFSTRNMRFNLTUWNTRMUWNSSDLSCDUT
NIDLSJNTRNSWFNUYTNKPJNJNRDPDVNOFT
IUSMKKNTIUUKMLTFJWMJNWNRSJDVMTN

Florența, 17 iulie

Trecuse mai bine de o săptămână de la lunga mea discuție cu cardinalul Carlo Di San Giovanni pe culoarele Vaticanului. Deși doream să-mi continuu căutarea operei lui Vasari și, dacă era posibil, a Graalului, trebuise să fac un ocol, pentru două săptămâni la Florența. Eram dator să fiu prezent la I Tatti, cel puțin pentru câteva cine cu studenții și profesorii, ca să arăt că nu dispărașem complet din peisajul universitar. Pentru a-mi justifica absențele repetate, am acuzat căutarea unui manuscris rar despre Leonardo da Vinci, ceea ce avea măcar meritul că era parțial adevărat. În aceeași vreme mi-am folosit timpul liber pentru a încerca să descifrez scrisoarea cardinalului, dar fără nici un rezultat. Trecând pe la bibliotecă, am întrebat dacă mai primise cineva vreo veste de la Susan Cunningham, însă mi s-a răspuns că nu mai fusese acolo de câteva săptămâni. Probabil se afla la Ischia, unde avea o casă, sau se întorsese în Statele Unite.

Unul dintre aspectele pozitive ale întâlnirii mele cu cardinalul Di San Giovanni consta în calmul nou care mă stăpânea. Faptul că descoperisem o parte din Marele Secret îmi prilejuia o bucurie profundă și liniștită, ca și cum micile griji ale vieții ar fi încetat să mai aibă vreun efect asupra mea. Mă bucuram de această nouă stare de spirit care mă făcea să fiu mai răbdător și mai disponibil față de ceilalți. De asemenea, îmi petreceam ceasuri îndelungate

plimbându-mă între Settignano și Fiesole, la umbra chiparoșilor și măslinilor. Îmi dădeam seama în ce măsură Toscana rurală, cu vâlcele albastrii și peisaje presărate cu chiparoși, inspira stările contemplative.

Totuși nu-mi pierdusem nădejdea de a regăsi urma ultimului exemplar al manuscrisului *Leonardo e l'Alchimia*, la care accesul îmi era condiționat de descifrarea celui mai recent mesaj. Cu cât mă gândeam mai mult la toată povestea, cu atât eram mai convins că soluția nu se putea găsi decât la Paris. Prea multe indicii, prea multe fire duceau spre locul acela atât de aparte și spre abația Saint-Denis. Și-apoi nu mi-ar fi stricat nici ajutorul lui Hugo pentru a decipta misiva cardinalului. Prima enigmă a lui Lucien Sauval avea și ea, cu siguranță, anumite motive de a exista și nu trebuia s-o neglijez. Se apropia vacanța de sfârșit de an și majoritatea profesorilor și studenților din I Tatti se întorceau în Statele Unite, pentru a petrece câteva săptămâni cu familia înainte de începutul următorului an universitar. M-am hotărât să revin la Paris în timpul verii.

IV

Paris

Paris, 4 august

Ca un șarpe de argint, unduindu-se printre fațadele monumentale ale cheiurilor, Sena reflecta cerul luminos presărat cu nori albi. O briză ușoară dinspre est aducea o prospețime binevenită în ziua însorită și strălucitoare. De la ultimul etaj din *Samaritaine*, panorama orașului era inegalabilă; toate monumentele păreau în același timp apropiate și îndepărtate, ca și cum ar fi fost scoase în relief de lumina matinală. Nenumăratele acoperișuri cenușii erau presărate pe ici, pe colo de patina verde-fistic a câte unei biserici, a unui teatru sau palat. Rezemat cu coatele de balustradă, sorbeam dintr-o cafea, savurând panorama magnifică. Hugo sosi în mijlocul tărăboiului de turiști și a puținilor obișnuiți ai terasei. Avântat și zâmbitor ca întotdeauna, mă cuprinse cu brațele lui robuste, urându-mi bun-venit. Mă aflam la Paris din ajun, iar fratele meu își întrerupsese vacanța în Normandia anume ca să mă vadă.

– Ce mai faci, Seth ? mă întrebă el vesel. Tot pe urmele manuscrisului ?

Am ezitat să-i răspund, iar în cele din urmă m-am hotărât să-i împărtășesc esențialul descoperirilor mele. Mărturisesc că așteptam cu oarecare neliniște să văd cum avea să reacționeze față de incredibila perspectivă pe care mi-o dezvăluise cardinalul Di San Giovanni, dar spre marea mea surprindere, Hugo se arătă foarte interesat de povestire. După câteva explicații suplimentare, i-am arătat scrisoarea cu mesajul cifrat al cardinalului:

JNEDUTSFOLNSNRFONDUVNLTRNINPDRFS
DUSFLFSTRNMRFNLTUINTRMUMNSSDLSCDUTN
IDLSJNTRNSWFNUYTNKPJNJNRDPDVNOFT
IUSMKKNTIUKMLTFJWMJNWNRSJDVMTN

Hugo luă hârtia și o privi câteva clipe.

– Hmm, m-aș mira să fie cifrul lui Cezar. Ar fi prea simplu, însă nu strică să încercăm.

– Ce-i acela „cifrul lui Cezar“ ?

– O simplă înlocuire a literelor, conform unui decalaj. De exemplu, dacă decalezi alfabetul cu cinci litere, litera A devine F, B devine G și așa mai departe. Cuvântul „Cezar“ devine în felul acesta... stai o clipă... HJEFW. Suetoniu vorbea despre el în *Viețile celor doisprezece Cezari*, sunt sigur că o știi, ca istoric care locuiește în Italia !

– Știi bine că poveștile astea cu coduri nu m-au interesat niciodată prea mult.

– Întotdeauna ai detestat jocul de Scrabble sau cuvintele încrucișate ! Mai țin minte și-acuma ce cafturi îți mai trăgeam. Până la urmă, nici nu voiai să mai joci.

Am ridicat din umeri, amintindu-mi episoadele acelea neplăcute și umilitoare.

– Păcat... reluă Hugo, pe neașteptate.

– De ce spui asta ?

– Să zicem că uneori poate fi de folos, zâmbi el.

– Ai vreo idee pentru descifrarea acestui mesaj ?

– Important e să înțelegi că orice cifru se compune din două elemente: un algoritm și o cheie. În cifrul lui Cezar, de exemplu, algoritmul constă în decalarea regulată a literelor alfabetului. Cheia e numărul de decalaj – în exemplul meu, 5.

– Și crezi că scrisoarea asta n-a fost codificată conform aceluiași procedeu ?

– Nu, pentru că cifrul lui Cezar nu are decât douăzeci și cinci de chei, adică douăzeci și cinci de posibilități diferite de cifrare. E prea ușor de decriptat.

– Am impresia că te pricepi destul de bine.

– La viața mea am citit destule despre coduri. Nu-mi mai amintesc prea multe, dar, dacă vrei, putem încerca împreună. În zilele noastre există multe coduri indescifrabile, care nu se pot sparge decât pe calculator. Îmi vine greu să cred că enigma ta cufundată în noaptea timpurilor ar putea fi cifrată în modul acesta, totuși sper să fie, ca s-o rezolvi.

Rupse două foi de hârtie din agendă, apoi îmi dădu jumătate din chei, ca să le încerc, și începu și el să descifreze mesajul. După ce am încercat toate cele douăzeci și cinci de posibilități, ne-am dat seama că monseniorul Di San Giovanni nu ne ușurase deloc sarcina. Totuși eram convins că

dorise în primul rând să-mi pună voința la încercare. Dacă ar fi vrut într-adevăr să cifreze serios mesajul, n-am fi avut nici o șansă de a-i pătrunde vreodată sensul.

– S-ar putea să fie vorba de un cifru de substituție, dar de ordin mai general, sugeră Hugo. Se permută literele alfabetului într-o ordine aleatorie și în felul acesta pot exista mult mai multe chei diferite.

– Cam câte posibilități ar fi, după tine ?

– Câteva milioane de miliarde de miliarde.

– Dumnezeu !

– Cam timpul necesar ca să golești toate oceanele de pe Pământ cu o pipetă de laborator.

– Înțeleg...

– Problema constă în dificultatea de descifrare, inclusiv pentru destinatarul mesajului. De aceea, în general există un cuvânt sau o frază cheie care indică ordinea substituirii. Deși metoda asta reduce binișor numărul de chei disponibile, oferă avantajul de a memora ușor cuvântul cheie. Să presupunem că folosim ca termen cheie cuvântul CARDINAL. Începem prin a elimina literele care se repetă și obținem CARDINL. Apoi folosim cuvântul cheie la începutul alfabetului cifrat, iar în continuare nu facem decât să aplicăm succesiunea normală a literelor, începând de la ultima literă a cuvântului cheie și sărind peste literele deja folosite. În exemplul dat de mine, avem așa:

Alfabet normal: a b c d e f g h i j k l

Alfabet cifrat: **C A R D I N L M O P Q S**

m n o p q r s t u v w x y z

T U V W X Y Z B E F G H J K

– În felul acesta cuvântul original „Cezar“ se transformă în RIKCY. E un cifru foarte simplu de folosit și totodată extrem de eficient, conchise Hugo cu mândria unui savant care expune o demonstrație ce i se pare de la sine înțeleasă.

– După părerea ta, cum aş putea descifra atunci scrisoarea cardinalului ?

– Trebuie să încerci o analiză de frecvență.

– Vorbește mai clar ! Nu mai înțeleg nimic.

– E destul de simplu, cel puțin în principiu.

Încerci să identifici literele care apar cel mai frecvent în mesajul cifrat și le înlocuiești cu literele folosite cel mai des în limba vorbită. În mod normal, merge destul de bine și dacă te interesează ți-aș putea da câteva cărți de referință despre metodele de decriptare. Apoi vei avea nevoie de răbdare, intuiție și ceva noroc. Dar, în primul rând, să nu pierzi niciodată din vedere faptul că trebuie să încerci să găsești cuvântul cheie care-ți permite să descifrezi mesajul dintr-o dată.

* * *

Mai târziu, în apartamentul de pe rue de la Montagne Sainte-Geneviève, m-am instalat cu Hugo în salon, cu cărțile despre coduri și un teanc de coli de hârtie. Prima etapă pentru străpungerea

unui cifru prin analiza de frecvență, mi-a explicat Hugo, consta întotdeauna în a determina limba folosită în mesajul original. Întrucât cu cardinalul conversasem în franceză, am presupus că textul lui fusese scris în aceeași limbă. Într-una dintre cărțile lui Hugo era inclus un tabel de frecvență a literelor folosite de textele curente în limba franceză.

Frecvența procentuală a literelor în limba franceză		
A: 9,42%	J: 0,89%	S: 7,90%
B: 1,02%	K: +/-0	T: 7,26%
C: 2,64%	L: 5,34%	U: 6,24%
D: 3,39%	M: 3,34%	V: 2,15%
E: 15,87%	N: 7,15%	W: +/-0
F: 0,95%	O: 5,14%	X: 0,30%
G: 1,04%	P: 2,86%	Y: 0,24%
H: 0,77%	Q: 1,06%	Z: 0,34%
I: 8,41%	R: 6,64%	

Într-o primă fază, am căutat în textul cifrat al cardinalului aparițiile fiecărei litere, fără să uităm că, într-un text de patru rânduri, corespondențele nu puteau fi decât aproximative.

JNEDUTSFOLNSNRFONDUVNLTRNINPDRFS
DUSFLFSTRNMRFNLTUWNTRMUWNSSDLSCDU
TNIDLSJNTRNSWFNUYTNKPJNJNRDPDVNOFT
IUSMKKNTIUUKMLTFJWMJNWNRSJDVMTN

Am obținut, pentru fiecare literă:

N: 23 apariții

T: 13 apariții

S: 12 apariții

D: 10 apariții

R, U, F: 9 apariții

J: 8 apariții

L: 7 apariții

M: 6 apariții

K, I, W: 4 apariții

O, P, V: 3 apariții

C, E, Y: 1 apariții

A, B, G, H, Q, X, Z: 0 apariții

Imediat ce făceam câte o descoperire, Hugo afișa rezultatul pe un ecran instalat pe peretele salonului.

– În criptanaliză e foarte important să se poată vizualiza progresele, descoperirile, ipotezele, oricât ar părea de trase de păr. Poate să apară astfel o sumedenie de corespondențe și idei.

Așezat în fața mea, la masa cea mare din sufragerie, Hugo își rezemă bărbia în mâini, cu un aer concentrat. Trebuie să spun că se purta foarte profesoral cu mine și m-am întrebat dacă și eu aș fi dovedit aceleași calități, în caz că ar fi fost nevoie să-l ajut la rândul meu. În sfârșit, ridică spre mine o privire vioaie.

– Vom proceda cu ajutorul analizei de frecvență, dar în același timp e important să nu pierdem din vedere descoperirea cheii. Prin urmare, toate

progresele pe care le înregistrăm trebuie să fie raportate la alfabetul cifrat.

– Perfect.

– Litera cea mai frecventă în franceză este „e”, nu-i așa ? Pe tabelul nostru are o frecvență de peste 15%. În textul cifrat, litera cea mai frecventă este N. Așadar vom face înlocuirea, de acord ?

– Până aici, totul e clar.

– Întrucât riscăm să ne rătăcim printre atâtea litere, criptografia folosește convenția de a scrie alfabetul normal cu litere mici și alfabetul cifrat cu majuscule. Obținem astfel:

JeEDUTSFOLeSeRFOeDUVeLTRelePDRFS
DUSFLFSTRReMRFeLTTUJeTRIMUWeSSDLSCDUte
IDLSJeTReSWFeUYTeKPJeJeRDPDVeOFT
IUSMKKeTIUKMLTFJWMJeWeRSJDVMTe

– În paralel, continuă Hugo, afișăm aceeași schimbare în alfabetul cifrat.

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z
N

Un moment mai târziu, am avut marea mândrie de a constata că în text existau trei combinații de litere duble.

– Înveți repede, replică Hugo. Ne vom putea servi de ele imediat. Să le îngroșăm în textul cifrat.

JeEDUTSFOLeSeRFOeDUVeLTRelePDRFS
DUSFLFSTRReMRFeLTTUJeTRIMUWeSSDLSCD
UTeIDLSJeTReSWFeUYTeKPJeJeRDPDVeOFT
IUSMKKeTIUKMLTFJWMJeWeRSJDVMTe

Letterele cele mai frecvente din textul cifrat erau, în continuare, T (13 apariții), S (12 apariții) și D (10 apariții). În tabelul nostru de frecvență, litera cea mai comună după „e” era „a”. Am schițat rapid cele trei opțiuni, dar cea mai probabilă ni s-a părut să-l înlocuim pe D cu „a”. În celelalte cazuri, obținem vocale duble, lucru foarte rar în limba franceză. Evident, nu puteam exclude total nici ipoteza că două cuvinte alăturate puteau duce la dublarea întâmplătoare a unei vocale. De exemplu, „une erreur” ar fi devenit „une~~e~~erreur”. Totuși, dacă înlocuiam toate D-urile cu „a”-uri, sfârșitul celui de-al treilea rând, cu succesiunea sa de vocale și consoane, „JeJeRaPaVe”, semăna destul de bine cu poziționarea regulată a vocalelor într-o frază formulată în franceză.

– Să revenim acum la ideea ta cu literele duble, propuse Hugo. Care sunt combinațiile de litere duble pe care le folosim în franceză ?

– „Ss”, „mm”, „nn” și „tt”, cred.

– Mai este și „ll”.

– Atunci să încercăm toate permutările posibile.

Foarte repede, masa cea mare din salon a început să se acopere cu catrene neinteligibile. Numărul lor începea să mă descumpănească. Hugo aruncă o privire spre tabelul de frecvență și, pe un ton entuziast, comentă că în franceză, printre consoanele dublate, ordinea descrescătoare a frecvenței era: „ss”, „tt”, „nn”, „mm” și „ll”.

Apoi emise strania ipoteză că perechea SS din mesajul cifrat trebuia să reprezinte fie „ss”, fie „tt”.

Mie ideea mi se părea atât bizară, cât și cam simplistă; pentru mine, un cifru trebuie să înceteze integral mesajul. Însă fratele meu ridică din umeri, făcând un gest neglijent spre catren, și-mi spuse:

– Nu ți se pare că și-așa e destul de complicat ?

Apoi adăugă:

– De altfel, lăsarea anumitor litere identice, schimbându-le pe altele, poate face ca încriptarea să devină și mai derutantă. În orice caz, văzând și făcând...

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z

D

N

S T

JeEaUtsFOLeseRFOeaUVeLtRelePaRFs
aUsFLFstReMRFeLttUJetRMUWessaLsCaUte
laLsJetResWFeUYteKPJeJeRaPaVeOft
IUsMKKetlUKMLtFJWMJeWeRsJaVMte

– În orice caz, continuă Hugo, rezultatul, chiar dacă nu ne lămurește prea mult, nu duce la combinații imposibile de litere.

– la spune-mi, ai remarcat că a doua literă a mesajului este un „e” ? În franceză, orice frază începe de obicei cu un articol sau cu un pronume cu rol de subiect, ca „je”. Mi-ar fi greu să-mi imaginez că dacă S și T își păstrează aceeași valoare, J și-o menține de asemenea ! De aceea cred că este vorba despre un articol, iar în cazul ăsta, singura posibilitate e ca J să reprezinte litera „l”, pentru a forma articolul „le”. Ce părere ai ?

– Ai dreptate, fără îndoială; în acest caz, consoana dublă KK din rândul al patrulea nu se mai poate substitui nici cu „ss“, nici cu „tt“ și nici cu „ll“, pentru că sunt ocupate deja. K trebuie să-l înlocuiască fie pe „m“, fie pe „n“, singurele alte două consoane care se mai pot dubla.

– „M“, sau „n“ ?

– Arată-mi alfabetul cifrat, să văd.

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z

D N J K K S T

– Nu uita, Seth, că în stânga alfabetului cifrat se găsește cuvântul cheie și că literele se succed în continuare, însă decalate spre dreapta și cu neregularitățile datorate literelor deja folosite în cuvântul cheie. Mă urmărești ?

– Da, da, aproape...

– După părerea mea, e imposibil ca litera K să o reprezinte pe „b“, fiindcă, în alfabetul cifrat, fie K îl urmează imediat pe J, fie a fost folosit în cuvântul cheie de la stânga alfabetului. Dar în nici un caz litera K din cifru nu se poate găsi mai la dreapta, sub „n“. Deci, pentru mine, K este „m“.

– N-am înțeles nimic, am mărturisit sincer, totuși sunt sigur că ai dreptate.

Hugo izbucni în râs, ceea ce am făcut imediat și eu. Apoi încercă să-mi mai explice de două-trei ori raționamentul, însă fără un rezultat prea grozav.

– Să încercăm să urmărim succesiunea înlocuindu-l pe L cu „n“, ceea ce înseamnă că JKL din cifru înlocuiește pe „lmn“ în alfabetul normal.

leEaUtsFOneseRFOeaUVentRelePaRFs
aUsFnFstReMRFenttUletRMUWessansCaUte
lansletResWFeUYtemPleleRaPaVeOFt
IU sMmmetIU mMtFIWMleWeRslaVMte

– Ai văzut suita de litere „sMmmet“ din rândul al patrulea ? În mod obligatoriu, M înlocuiește o vocală. În franceză nu există cuvintele „simmet“ sau „summet“, iar „a“ și „e“ sunt deja identificate. Singurul cuvânt posibil este atunci „somet“⁴, deci M e egal cu „o“, am remarcat eu, destul de mândru că mai făcusem o descoperire.

– Mi se pare absolut logic, răspunse Hugo.

le EaUtsFOneseRFOeaUVentRelePaRFs
aUsFnFstReoRFenttUletRoUWessansCaUte
lansletResWFeUYtemPleleRaPaVeOFt
IU sMmmet IU mont FIWoleWeRslaVote

– Și astfel în același rând apar cuvintele „somet“ și „mont“⁵. E clar, suntem pe drumul cel bun. În cazul de față, cele două grupuri de litere IU dinainte de „somet“ și „mont“ nu pot fi decât articole sau prepoziții. Nu putem avea „au sommet“, pentru că pe „a“ l-am găsit deja, și nici „le sommet“, de vreme ce avem deja literele „l“ și „e“. După mine, nu ne mai rămâne decât „du sommet“.

Am înlocuit cele două litere cu echivalentele lor normale. Ajunși în acest punct, am încercat să găsim un mod de a despărți literele în cuvinte.

⁴ Vârf. (n. tr.)

⁵ Munte. (n. tr.)

le EautsFOneserFOeauVentRedePaRFs
au sFnFstRe oRFent tu le tRouWes sans Caute
dans letResWFeuYtemPleleRaPaVeOFt
du sommet du mont FIWoleWeRs la Vote

Sfârșitul celui de-al doilea rând părea promițător, căci „sans Caute“ greu ar fi putut însemna altceva decât „sans faute“⁶, iar în acest caz, cuvântul „tRouWes“ era cu siguranță „trouves“⁷. Același lucru ne dădea indicații și pentru versul de deasupra. Litera „v“ fiind deja găsită, V din „Ventre“ nu-l mai putea ascunde decât pe „c“ (în franceză neexistând nici un alt cuvânt posibil). Și ce putea să însemne „le centre de PaRFs“, dacă nu „le centre de paris“⁸ ? Identificaserăm dintr-o dată cinci litere.

le EautsiOneseriOe au centre de paris
au sinistre orient tu le trouves sans faute
dans le tres vieuYtemPleleraPaceOit
du sommet du mont il vole vers la cote

Atunci mi-am amintit de fraza pe care o rostise Hugo pe terasa de la *Samaritaine*: „trebuie să încerci să găsești cuvântul cheie care-ți permite să descifrezi mesajul dintr-o dată“. Am scris pe un rând toate literele alfabetului, în ordine, iar dedesubt, cele pe care presupuneam că le descoperiserăm deja.

⁶ Fără greș, negreșit. (n. tr.)

⁷ Găsești. (n. tr.)

⁸ Centrul Parisului. (n. tr.)

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z
D V I N C F J K L M R S T U

De cum am privit șirul, am izbucnit în râs.

– Ce e ? întrebă Hugo. Ce te amuză așa ?

– Mare pișicher, cardinalul ! Uită-te la primele litere: cuvântul cheie este „DA VINCI CODE“ care, dacă nu repetăm nici o literă, devine DAVINCOE.

– Drept la țintă ! exclamă Hugo. Avem cifrul complet.

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z
D A V I N C O E F G H J K L M P Q R S T U W X Y Z B

O dată ghicită cheia utilizată de cardinal, descifrarea în continuare a mesajului n-a mai ridicat nici o problemă:

*Le haut signe s'érige au centre de Paris,
Au sinistre orient tu le trouves sans faute.
Dans le très vieux temple, le rapace gît,
Du sommet du mont, il vole vers la côte.*

*(Înaltul semn în centrul Parisului domnește,
În orient sinistru găsi-l-vei negreșit.
În foarte vechiul templu, șoimul odihnește,
Din vârf de munte zboară, la coastă a sosit.)*

Hugo și cu mine eram mândri și fericiți ca doi jucători care au câștigat un meci dificil. Acest scurt moment de bucurie împărtășită îmi aminti toate clipele trăite împreună în copilărie. I-am mulțumit

de mai multe ori pentru tot ajutorul pe care mi-l dăduse, dar fratele meu ridică din umeri, spunându-mi că și el se amuzase grozav.

– În orice caz, continuă Hugo cu seriozitate, la ce folosesc frații, dacă nu pentru a-și da câte o mână de ajutor ? Totuși nu-s sigur că ai ajuns la capătul tuturor încercărilor. După părerea mea, cardinalul nu ți-a ușurat prea mult misiunea. De-acum încolo, totul depinde numai de tine.

Ca de obicei, Hugo avea dreptate; căci, din nefericire, descoperirea poeziei nu era totuna cu sfârșitul încercărilor mele. Deși scris în franceză, textul părea aproape la fel de criptic ca și versiunea lui cifrată. După ce am încercat câteva ore să înțeleg indicațiile din versuri, m-am culcat cu capul plin de teorii. A doua zi, Hugo urma să plece în vacanță. Oricare ar fi fost natura viitoarei etape, trebuia s-o înfrunt singur.

Paris, 6 august

Catrenul cardinalului evocase „centrul Parisului“, unde ar fi trebuit să domnească un „semn înalt“. Spre prânz am părăsit Cartierul Latin pentru a porni cu pas ușor spre catedrala Notre-Dame, aflată pe Île de la Cité. În fața catedralei, un disc de bronz marca kilometrul zero al tuturor drumurilor din Franța, care se desfăceau în jurul Parisului ca o pânză de păianjen. Dacă era vorba într-adevăr despre centrul fizic al Parisului, mi-am spus, nu se putea găsi decât în acest loc. Piața din fața

catedralei era ticsită de turiști veniți să caște gura, cu șepci de soare pe cap și aparate digitale de fotografiat în mâini. Medalionul de bronz care arăta centrul simbolic al Franței se afla la locul lui, încrustat în pavaj.

În pofida tuturor eforturilor mele, n-am reușit să asociez și celelalte elemente ale catrenului. M-am urcat pe terasa catedralei dar, în afară de priveliștea magnifică a Parisului, n-am văzut nimic care să-mi amintească de un „orient sinistru“ sau de un „semn înalt“. Doar câțiva gargui se avântau în gol, însă rânjetele lor păreau să râdă de mine și de încercările mele stângace. Degeaba căutam, fiindcă nu reușeam să depistez nici măcar o câtime de indiciu. Frustrat și indispus, tocmai voiam să plec, când am auzit întâmplător un ghid vorbind unui grup de turiști americani.

– Aici, în fața catedralei, începând exact din acest loc, sunt calculate toate distanțele, pornind din Paris, explica ghidul cu glas de stentor în fața unui auditoriu deloc receptiv. Când a stabilit numerele drumurilor naționale, împăratul Napoleon a pus să se toarne acest disc de bronz, dar locul care marcase anterior centrul Parisului fusese turnul Saint-Jacques-de-la-Boucherie.

Paris, 7 august

Construit într-un scuar lipsit de orice grație, la doi pași de Place du Châtelet, turnul Saint-Jacques întruchipa pentru mulți parizieni un monument

misterios. De ani și ani era acoperit cu schele întunecate, care împiedicau trecătorii să-l vadă bine. De fapt nici nu-mi amintesc să-l fi văzut vreodată fără harnașamentul acela de metal și pânză. Mi-am petrecut restul zilei în biblioteca Sainte-Genève (una dintre cele mai agreabile din Paris), studiind. Întâmplător, am găsit o carte foarte bine documentată, din care am aflat câteva lucruri tulburătoare. Turnul Saint-Jacques fusese construit între anii 1509 și 1521, adică în perioada când Leonardo da Vinci era prezent în Franța. Biserica, una dintre cele mai vechi din Paris, se înălța în locul unuia dintre cei trei megaliti galici care formaseră principalele locuri de cult din Luteția, locul pe care se ridica actualmente Parisul. Menhirul de la Saint-Jacques marca mijlocul orașului galic, iar turnul îi succedase ca simbol monumental în inima capitalei. În mod cât se poate de surprinzător, arhitectul francez care proiectase turnul lucrase sub supervizarea unui arhitect italian, Fra Giocondo, nimeni altul decât vărul Monnei Lisa del Giocondo, modelul celebrului tablou de Leonardo da Vinci. Încă o dată pașii mei se încrucișau cu unele elemente din intriga romanului *Codul lui Da Vinci*. Conform altei cărți, turnul rectangular avea o reputație la fel de mare și printre alchimiști, căci se spunea că în decorațiunile sale fuseseră codificate numeroase elemente din realizarea Marii Opere. Biserica Saint-Jacques, distrusă în urma Revoluției din 1789, adăpostea și mormântul lui Nicolas Flamel, cel mai celebru alchimist francez, și nu puteam să nu mă întreb

dacă nu cumva sanctuarul Saint-Jacques fusese cândva un loc de reuniune secret al Păstrătorilor.

Întorcându-mă la apartament, am încercat din nou să înțeleg enigmaticul catren al cardinalului.

Înaltul semn în centrul Parisului domnește,

În orient sinistru găsi-l-vei negreșit.

În foarte vechiul templu, șoimul odihnește,

Din vârful de munte zboară, la coastă a sosit.

Era clar că turnul Saint-Jacques se înălța „în centrul Parisului“. Dar la ce se referea „orientul sinistru“? La un loc mitic? La un pericol? La o indicație geografică? Dintr-o dată, am intuit: „orient“ însemna „est“, iar cuvântul „sinistru“ semnifica, cel mai probabil, „la stânga“, ca în limba italiană. Nu-mi mai rămânea decât să descopăr acel „înalt semn“.

În aceeași seară am hotărât să organizez o expediție nocturnă în vârful turnului Saint-Jacques, pentru a încerca să găsesc „semnul“ indicat de primele două versuri ale catrenului; nu vedeam nici un alt mijloc de a examina vârful turnului ascuns de interminabilele lucrări de restaurare. M-am echipat adecvat: îmbrăcăminte de culoare închisă, pantofi cu tălpi de cauciuc, lanternă, aparat foto digital.

Spre ora 4 dimineața, am ieșit din casă, pentru a parcurge pe jos distanța care mă despărțea de Châtelet. Noaptea era splendidă, în ciuda rafalelor de vânt care anunțau o furtună de vară. În vreme ce luna era acoperită treptat de nori mari tiviți cu argintiu, am ajuns în piațeta Saint-Jacques. După ce am aruncat o ultimă privire în jur, am sărit peste

grilaj și am pornit prin întuneric spre schele. Am ocolit discret monumentul, fără să observ nici un sistem de alarmă. Apoi, fără nici un zgomot, m-am strecurat peste gard și am ajuns la etajul întâi al înaltei construcții metalice. Nu trebuia să folosesc lanterna din buzunar decât în ultimă instanță; dacă de pe rue de Rivoli se vedea vreo rază de lumină, riscam să fiu reținut și interogată de poliție.

La etajul întâi, în nișele scobite în contraforturi, se aflau statuile unor sfinți. Un fulger brăzdă dintr-o dată noaptea și, după câteva secunde, izbucni furtuna. Nu mă simțeam deloc în largul meu în locul acesta părăsit. Ca pentru a pune capac la toate, începu și ploaia, într-o răpăială prelungă și neregulată, iar vântul porni să șuiere sinistru printre statuile sfinților. Trebuia să mă adun, înainte de a cădea complet pradă panicii. Semnul nu se putea găsi decât în partea de sus a turnului. Am urcat pe schele până-n vârf, ajungând în sfârșit la ultimul etaj, cu răsuflarea tăiată și tremurând de frică. Departe de a se calma, vântul își îndoise puterea. Am aprins lanterna și am îndreptat fasciculul de lumină spre siluetele întunecate care ocupau contraforturile de la ultimul etaj. Mai multe statui priveau fix în noapte, cu o expresie dezagreabilă, ca și cum ar fi fost niște zombie. M-am îndreptat spre est și am privit atent cele două statui în fața cărora ajunsesem. Cea din stânga reprezenta un sfânt cu cârjă episcopală în mână și barbă lungă. Cine să fi fost? Am scos camera digitală și am făcut o fotografie, în timp ce împrejurul meu se dezlănțuia furtuna. Dârdâind, sufocat de spaimă,

am coborât de pe schele fără să arunc nici măcar o privire spre panorama nocturnă a Parisului. Apoi, înfruntând potopul care se prăvălea peste oraș, am revenit în rue de la Montagne-Sainte-Genève.

Paris, 8 august

Dimineața cerul era din nou senin și străveziu, ca și cum furtuna din timpul nopții n-ar fi fost decât un coșmar agitat. Hugo era tot la Honfleur, așa că trebuia să-mi continuu de unul singur căutarea – o perspectivă destul de neliniștitoare, dacă stăteam să mă gândesc la toate dificultățile prin care trecusem până în prezent.

Am imprimat fotografia făcută aproape de vârful turnului Saint-Jacques și am cercetat mai atent sfântul pe care-l reprezenta. Așa cum remarcasem și noaptea, în timpul furtunii, era un episcop ușor de recunoscut după cârjă și mitră. Mai avea și o barbă lungă și lată, răsfirată pe piept.

Nici măcar nu eram sigur că identitatea lui avea vreo importanță. Poate că indicația care îmi era necesară se găsea în vreun detaliu al imaginii sculptate – de exemplu, direcția privirii sau a mâinii ?

Am făcut mai multe încercări, trasând pe o hartă a Parisului linii ce porneau de la turnul Saint-Jacques, cu mâna dreaptă a sfântului și direcția privirii sale ca puncte de referință. Dar toate liniile acelea se pierdeau spre foburguri, fără a întâlni în cale nici un reper notabil. După câteva ore am renunțat la pista aceasta, întrebându-mă din nou

cum să determin cine era personajul. Spre seară m-am dus la biblioteca Sainte-Geneviève, situată la doi pași de casă. Clădirea ei era unul dintre acele temple ale științei care le fuseseră atât de dragi constructorilor din secolul al XIX-lea. Arhitectura din oțel a sălii de lectură forma o serie de cupole mici care evocau în chip curios un edificiu bizantin. Urcând scara principală, am salutat în gând reproducerea în mărime naturală a *Școlii din Atena* care o domina. Mementoul acela al vizitei mele la Vatican mi se păru de bun augur pentru cercetările pe care le întreprindeam. După ce am consultat cataloagele, am cerut câteva volume despre istoria Parisului și a monumentelor orașului. Apoi m-am așezat la masa numerotată care-mi fusese atribuită, așteptând în liniște să-mi fie aduse cărțile și savurând atmosfera calmă a sălii de lectură.

Până la ora 22, când se închidea biblioteca, nu găsisem nici o descriere exactă a decorațiunilor sculptate de pe turnul Saint-Jacques. M-am întors acasă, frustrat și flămând.

Paris, 9 august

Pe parcursul dimineții mi-am amintit brusc de o carte pe care-l rugam mereu pe tata să mi-o arate, când eram mic. Era o ediție bibliofilă a *Legendei daurite* de Jacques de Voragine, un autor din secolul al XIII-lea a cărei operă, de o imensă popularitate, încorporase toate basmele și legendele, adesea neverosimile dar fabulos de sugestive, despre sfinții

din vremurile străvechi. După cum aflasem mai târziu în cadrul cursurilor mele de la Harvard, lucrarea aceea fusese breviarul tuturor pictorilor, sculptorilor și creatorilor de vitralii care împodobiseră timp de secole bisericile bătrânei Europe. Copil fiind, fusesem absolut fascinat de vinietele colorate și reproducerile înflorite ale manuscriselor din Evul Mediu care decorau exemplarul tatălui meu.

Mi-am spus că, în sânul diocesei din Paris, episcopii reprezentați pe biserici trebuia să fie cei ai orașului. Căutând în *Legenda daurită*, am descoperit că unul dintre prelații parizieni se caracteriza ca imagine prin aceeași barbă larg răsfirată peste toată partea de sus a pieptului: episcopul sfântul Germain.

Era posibil ca statuia lui Saint Germain, situată în vârful turnului Saint-Jacques, să indice o altă biserică? Am hotărât să încep investigațiile cu biserica Saint-Germain-l'Auxerrois. Aceasta se înălța chiar lângă Luvru, ceea ce mă readucea încă o dată la *Codul lui Da Vinci*. De la Carol al V-lea până la Ludovic al XIV-lea, fusese parohia regilor Franței și era orientată cu fața spre clădirea bibliotecii Mazarine, situată pe malul opus al Senei, unde ar fi trebuit să se găsească un exemplar al manuscrisului lui Giorgio Vasari. În timp ce mergeam într-acolo pe străduțele din spatele pieței Châtelet, am văzut apărând turla bisericii. Nu mi-am putut reprima un fior, amintindu-mi că din clopotnița aceea se dăduse semnalul de declanșare a

masacrului din Noaptea Sfântului Bartolomeu, când mii de hughenoți fuseseră măcelăriți cu bestialitate. Interiorul bisericii era vast, deschis și luminos și m-am întrebat unde s-ar fi putut ascunde acolo un mister. Înaintând puțin prin naos, am sfârșit prin a găsi o notiță explicativă care înștiința că biserica îi era închinată sfântului Germain, episcop de Auxerre în secolul al V-lea – a nu fi confundat cu sfântul Germain, episcopul Parisului și ministru al regilor merovingieni care atribuiseră numele lui bisericii Saint-Germain-des-Prés de pe celălalt mal al Senei. O luasem iar pe un drum greșit și am hotărât să ies din biserică.

Coborând brusc din semiobscuritatea porticului, m-am pomenit în fața Luvrului, ale cărui coloane păreau să vibreze în lumina scânteietoare a zilei. Am traversat Pont des Arts și am pornit pe rue de Seine, trecând pe sub arcada Institutului Francez. Luând-o pe rue de l'Échaudé, una dintre străduțele mele preferate din Parisul medieval, am ajuns în piața Furstenberg, de unde am intrat în biserica Saint-Germain prin ușa laterală. În penumbră, m-am așezat într-un colț discret și am despăturit hârtia pe care scrisesem catrenul descifrat al cardinalului:

*Înaltul semn în centrul Parisului domnește,
În orient sinistru găsi-l-vei negreșit.
În foarte vechiul templu, șoimul odihnește,
Din vârful de munte zboară, la coastă a sosit.*

Primele două versuri mi se păreau de-acum

absolut clare, totuși nu reușeam deloc să dau un sens aceluia „șoim“ care odihnea într-un „foarte vechi templu“ și cu atât mai puțin ultimului vers. Am pus cu grijă hârtia la loc și am început o explorare a bisericii căreia, deși eram originar chiar de pe malul acesta al Senei, nu-i acordasem niciodată atenție. Naosul roman dispărea sub decorațiunile dense din secolul al XIX-lea, cu personaje lipsite de relief și viață. Mai departe, lumina lividă din navă era colorată de lucirea albastru-închis a celor câteva vitralii originale care supraviețuiseră. Am făcut turul bisericii, oprindu-mă pe rând la capele, care mi s-au părut foarte deteriorate.

Revenind în pronaos, am găsit o prezentare interesantă care relata cu ilustrații pitorești istoria abației Saint-Germain-des-Prés și a bisericii ei. Era o relatare pasionantă: fondată în anul 542 de către Childebert, fiul lui Clovis, primul rege al Franței, biserica era a doua ca vechime dintre bazilicile clădite în Paris. Secole de-a rândul, servise ca necropolă și biserică dinastică a familiei regale merovingiene. Descoperirea acestei informații mi-a produs un adevărat vertij; m-am gândit imediat la comentariul lui Lucien Sauval despre *Codul lui Da Vinci*, care spunea: „Foarte frecvent, cel mai sigur mod de-a ascunde o informație este de-a o plasa cât mai aproape de adevăr“.

Dan Brown afirma în romanul său că Iisus Hristos avusese o fiică împreună cu Maria Magdalena, iar descendenții acelei linii genealogice sacre formaseră dinastia merovingiană. Și iată că,

urmând propria mea pistă, ajungeam în aceeași biserică unde li se păstrau mormintele ! Să fi existat oare cu adevărat descendența lui Hristos ? Ce voise să-mi indice Lucien Sauval ? Încercase cumva să mă facă să înțeleg că partea aceea din *Codul lui Da Vinci* ascundea o pistă serioasă ? Am dat din nou ocol bisericii, căutând cu atenție mormintele respective, însă spre marea mea dezamăgire mi-a fost imposibil să le găsesc. Am pornit în căutarea unui preot pe care să-l întreb și în cele din urmă am ajuns într-un soi de sacristie unde o doamnă în vârstă, cu alură vetustă și impasibilă, vindea cărți poștale vechi. Cu amabilitate, ea mi-a dat toate informațiile pertinente: pietrele funerare ale merovingienilor fuseseră distruse în tumultul Revoluției din 1789, dar mormintele rămăseseră la locurile lor, în subsolul corului, unde urmau să înceapă în curând excavații arheologice. Un moment mai târziu, revenind spre cor, am descoperit un chepeng ciudat de lemn care părea să protejeze o scară ce cobora sub pământ. Oare aceea era intrarea în necropolă ? Locul era vizibil de peste tot. Nu aveam curaj să risc o nouă aventură rocambolescă precum cea din cripta de la Saint-Denis. Fără să scap trapa din ochi, mi-am reamintit cuvintele enigmei: „În foarte vechiul templu, șoimul odihnește“. Era posibil ca „foarte vechiul templu“ să corespundă cu biserica Saint-Germain, cea mai veche din Paris aflată încă în picioare. Totuși cine putea fi „șoimul“ care „odihnea“ acolo ? „Odihna“ putea indica un mormânt, iar eu stăteam acum deasupra rămășițelor pământ-

tești ale merovingienilor. Mulți dintre ei avuseseră vieți nu tocmai morale pentru niște presupuși urmași ai lui Hristos, dar de aici și până la a-i califica drept „șoimi“... Deceționat, am părăsit biserica și m-am dus să mă destind la cafeneaua *Deux Magots*.

Se apropiau orele amiezii, iar turiștii se așezau la mese ca să prânzească pe terasa mare acoperită de umbrele. La masa din stânga, am reperat două tinere scandinave care tocmai studiau un plan al capitalei. Blonde și cu constituție sportivă, mă duceau cu gândul la două Walkirii în căutare de suflete terestre pe care să le poarte în paradisul lor războinic. Cea din stânga avea părul împletit în nenumărate codițe și purta un tricou alb imaculat și blugi; prietena ei avea o cămașă de bumbac cu modele fanteziste vesele, mulată pe pieptul generos. În timp ce le observam cu coada ochiului, fetele turuiau în ciudatul lor limbaj nordic. Sub pretextul că doream să le consult harta, le-am interpellat în engleză și, peste câteva momente, discutam toți trei împreună. Erau două surori originare din Iutlanda, venite în vacanța de vară. Foarte organizate și metodice, vizitaseră deja jumătate din Europa în două săptămâni și în aceeași seară aveau să se înapoieze la Copenhaga cu avionul. Nici o șansă, mi-am spus, încercând să-mi ascund dezamăgirea. Cea cu cozi m-a întrebat dacă le puteam arăta cel mai frumos loc din cartier. „Apartamentul meu, e la doi pași de-aici“, m-am gândit o clipă să răspund, însă am avut înțelepciunea de a mă mulțumi să le indic pe plan alte monumente

pe care trebuiau neapărat să le viziteze, înainte de sfârșitul sejurului lor parizian. În timp ce le însemnam pe hartă, mi-a venit ideea să examinez locurile pe unde trecea linia meridianului Parisului, care joacă un rol atât de important în romanul lui Dan Brown. Acesta traversa într-adevăr cartierul dar, contrar alegațiilor lui Brown, nu trecea nici prin Saint-Sulpice, nici prin Saint Germain-des-Prés – în pofida speranțelor pe care le nutrisem o clipă. În schimb, urmând linia spre nord, am avut surpriza de a constata că meridianul trecea exact prin biblioteca Mazarine. Nu-mi dezvăluise Lucien Sauval că insistența lui Dan Brown asupra meridianului parizian conținea cu adevărat indicații despre Graal? Și, de fapt, cartea lui Vasari rămăsese ascunsă secole în șir chiar sub meridian! Dintr-o dată, mi-am dat seama că mă lăsasem furat de gânduri; m-am grăbit să le înapoiez planul și le-am urat drum-bun celor două daneze. Ca să fiu cu conștiința împăcată, am făcut un drum și până la Saint-Sulpice. În timp ce urcam pe rue des Canettes, am trecut pe lângă cafeneaua *Mairie*, care pentru mine a fost întotdeauna unul dintre cele mai plăcute locuri din Paris, de unde se poate vedea pe trei sferturi fațada bisericii Saint-Sulpice. După ce am intrat, am aruncat o privire scurtă spre linia de cupru și piramidă – însă, apreciind că acestea nu m-ar fi dus nicăieri, mi-am continuat drumul spre Saint-Germain-des-Prés.

Ajuns din nou în Saint-Germain, m-am așezat pe o bancă incomodă și am reflectat pentru a nu

știu câta oară la termenii enigmei. Nu-mi venea nici o idee. Versul al patrulea nu-mi aducea în minte nici o rază de lumină, dar al treilea, „În foarte vechiul templu, șoimul odihnește“, indica fără îndoială un loc din biserică unde mă găseam. Iar dacă „șoimul“ nu-mi spunea nimic, verbul „a odihni“ nu putea indica decât un mormânt, o statuie funerară sau o efigie în poziție culcat. Mormintele merovingienilor nemaifiind vizibile de peste două secole, am judecat că versurile primite de la cardinal nu puteau fi mai vechi și, cu siguranță, desemnau ceva încă evident în biserică. Pentru a treia oară în ziua aceea, am întreprins o explorare sistematică a capelelor. În ritmul acela puteam candida peste scurt timp la o carieră de ghid turistic la Saint-Germain-des-Prés. Examinând mormintele, sculpturile, efigiile și epitafurile care se aliniau peste tot prin biserică, n-am văzut la început nimic care să fi putut corespunde cu un vers al catrenului. Intrigat de descoperirea că René Descartes, filosoful lui *cogito ergo sum*, zăcea în capela Saint-Benoît, am zăbovit o clipă să-i descifrez epitaful, reamintindu-mi noțiunile de latină pe care le asimilasem. În clipa aceea atenția mi-a fost atrasă de un epitaf vecin, aflat în aceeași capelă din dreapta corului. Placa fină de marmură neagră, prinsă de perete, purta o inscripție gravată a cărei poleială se oxidase pe alocuri.

MEMORIAE

D * BERNARDI * DE * MONTFAVCON
NOBILIS * PRIMVM * IN * MILITIA * VIRI
TVM * SAECVLARIVM * RERVM

TAEDIO
 PRESBYTERI * MONACHI
 INDEQVE
 ACADEMIAE * INSCRIPTIONVM
 HVMANIORVMQ * LITTERARVM * SOCII
 IN * CONQVIRENDIS * ILLVSTRANDIS
 EDENDIS * CVIVSCVNQUE * GENERIS
 PRIORVM * AETATVM * MONVMENTIS
 DE * OMNI * ANTIQVITATE
 TAM * SACRA * QVAM * PROFANA
 OPTIME * MERITI
 ARTIS * CRITICAE
 ARBITRI * PRVDENTISSIMI
 PRAESERTIM
 IN * PALAELOGRAPHICA * GRAECA

Era placa funerară a lui Dom Bernard de Montfaucon, un benedictin erudit din secolul al XVIII-lea, al cărui nume îmi suna vag familiar. Dar nu amintirea aproximativă a cursurilor mele de istorie a artei mă făcuse să remarc numele personajului pe care-l onora, ci faptul că Bernard de Montfaucon era șoimul pe care-l căutam!⁹

Mi-am scos caietul, am îngenuncheat pe pardoseala capelei și am copiat febril inscripția. Înarmat cu această prețioasă comoară, m-am întors acasă.

Am consultat în *Grande Encyclopédie* articolul despre Montfaucon, cu speranța de a găsi acolo unele informații. Călugăr benedictin, specialist în

⁹ În limba franceză, „faucon” înseamnă „șoim”. (n. red.).

Biserica răsăriteană, vorbise fluent limba greacă și întreprinsese timp de trei ani o călătorie de studii în Italia, unde avusese acces la secțiunile cele mai tainice din bibliotecile principale. Fără îndoială, urcase de multe ori scara lui Michelangelo care duce la Laurenziana. Era surprinzător să văd cum toate piste se tăiau și se întretaiau fără încetare. De asemenea, mi-am mai dat seama și de ce mi se păru familiar numele lui; îl întâlnisem cu ocazia aventurii de la Saint-Denis, în timpul cercetărilor din urmă cu două luni. Într-adevăr, Montfaucon publicase o carte în cinci volume despre monumentele străvechi din Franța, dintre care multe au dispărut între timp. Opera lui, care rămâne principala sursă de informații a istoricilor în acest domeniu, a determinat generații întregi de amatori să viseze la simboluri și mistere. Oricât de interesant ar putea să pară lucrul acesta, presimțeam că nu în acele elemente biografice aveam să găsesc ceea ce căutam, așa că am început să mă consacru studiului pietrei funerare. Înarmat cu un dicționar de latină care-i aparținuse tatălui meu, am încercat să traduc inscripția în franceză, totuși textul nu făcea decât să reproducă aspectele principale ale vieții lui Bernard de Montfaucon. Sensul literal nu ducea nicăieri și, cunoscând de-acum deprinderile Păstrătorilor, am conchis că fie stela funerară forma un rebus, fie închidea în ea un cod.

Am încercat să găsesc un sens ascuns în diversele cuvinte ale textului latinesc însă, după ce m-am consultat la telefon cu Hugo, am ajuns la

concluzia că inscripțiile de pe piatra de mormânt trebuia cu siguranță să fie descifrate concomitent cu enigma cardinalului, sau cel puțin cu cel de-al patrulea vers al acesteia, din care nu dedusesem încă nimic.

*În foarte vechiul templu, șoimul odihnește,
Din vârful de munte zboară, la coastă a sosit.*

Paris, 16 august

Trecuse o săptămână de la descoperirea plăcii funerare a lui Montfaucon și încă nu ajunseseam la nici un rezultat, la nici un capăt de pistă cât de vag. Deși lectura completă a cărților de criptografie pe care mi le dăduse Hugo mă inițiasse întrucâtva în tainele cifrărilor și descifrărilor, mă împotmolisem fără speranțe. Trebuia să iau din nou toate elementele aflate deja în posesia mea, sperând ca în cele din urmă o rază de lumină să risipească tenebrele.

Oare toată povestea aceasta merita efortul ? Îmi lăsasem de izbeliște teza de doctorat, pierdeam timpul la nesfârșit decriptând rebusuri, cheltuiam sume importante... și pentru ce ? Nu cumva îmi compromiteam anul universitar ?

Normandia, 18 august

Bietul Hugo ! Ieri, în gara din Honfleur, a fost nevoit să-și întâmpine un frate cu trăsăturile marcate de oboseală și descurajare. Ultimele zile fuseseră nespuse de obositoare; abia mai

mâncasem și nu mai dormisem aproape deloc, atât de tare mă acaparase căutarea manuscrisului lui Vasari. Eram sigur că soluția se găsea în enigma cardinalului, care permitea decodificarea epitafului lui Bernard de Montfaucon. Dar, în pofida tuturor eforturilor mele, nu avansasem nici măcar c-un pas. În disperare de cauză, luasem trenul spre Normandia. Ca de obicei, Hugo se arătă disponibil și prevenitor; prin urmare, aveam să încercăm împreună descifrarea ultimului pasaj al enigmei.

Instalați pe balconul pensiunii unde locuiau Hugo și prietenii lui, am stat o vreme să admirăm marea. Cerul cu nori rari se întindea peste Canalul Mânecii acoperit cu o infinitate de valuri mărunte. În fața noastră, pânze albe și mici, asemănătoare cu niște stegulețe, fluturau în vânt, însuflețind estuarul Senei. Așezat într-un fotoliu, Hugo își întinse picioarele lungi și-și trecu o mână peste claia de bucle. Chipul său ars de soare făcea ca albastrul ochilor să-i iasă și mai mult în evidență. În comparație cu el, aveam un aer de-a dreptul bolnăvicios. Îmi petrecusem cea mai mare parte a ultimelor luni în biblioteci și muzee. Cu un oftat scurt, am scos din buzunar cele două foi de hârtie pe care scrisesem enigma cardinalului Di San Giovanni și inscripția de pe piatra funerară a lui Bernard de Montfaucon. Le-am întins pe măsuța joasă, prinzându-le colțurile cu niște pietricele. După câteva momente, fratele meu rupse tăcerea.

– Ascultă, Seth, m-am uitat de nu știu câte ori la inscripția asta și, după părerea mea, n-ai ce mare

lucru să descoperi în ea. Cu siguranță, e destinată să te îndrume, deși am impresia că elementul principal este catrenul cardinalului. Știi bine că latina nu-i punctul meu forte, totuși, înțeleg mai mult sau mai puțin epitaful ăsta; categoric, nu are nimic nemaipomenit. Știi cumva când a fost gravată inscripția ?

– M-am interesat săptămâna trecută, i-am răspuns. Placa funerară a fost depusă abia în 1819, când biserica a fost reamenajată, iar rămășițele pământești ale lui Descartes, Mabillon și Montfaucon au fost reînhumate în interior. În asemenea împrejurări, nu-i prea văd pe Păstrători rafistolând inscripții în văzul tuturor.

– Ai dreptate. După părerea mea, Păstrătorii trebuie să se fi servit de o inscripție existentă dinainte, pentru a codifica abil un alt mesaj.

– Nu văd cum ar fi putut face așa ceva, fără a modifica inscripția.

– Ba nu, e foarte posibil, cu condiția de a cunoaște o cheie exterioară pentru a ști ce elemente ale epitafului sunt de avut în vedere. Asta înseamnă că ne trebuie o indicație suplimentară, un cod dacă preferi, pentru a descifra epitaful.

– Nu știu dacă versurile au fost scrise de cardinal; la fel de bine ar putea să fi fost o poezie veche, care a servit și la călăuzirea altora, înaintea mea.

– Posibil, totuși catrenul cardinalului nu poate data dinainte de 1819; e imposibil să fi precedat epitaful.

– Regăsesc aici binecunoscutul tău simț al preciziei, Hugo.

– Eu sunt de părere că versul al patrulea din catren trebuie folosit pentru descifrarea epitafului.

– Și ce concluzie crezi că poți trage din versul „Din vârf de munte zboară, la coastă a sosit“ ?

– Cuvintele „vârf“, „munte“ și „coastă“ au semnificații apropiate, nu-i așa ?

– Da, dar la ce ne poate folosi asta ? Să fie, oare, o indicație topografică ? Sugerează locul unde se află ceva anume ? Noi căutăm să decodificăm o inscripție. Nu văd ce legătură poate avea cu zborul de pe o colină pe alta.

– Problema, reflectă cu voce tare Hugo, este că nu înțeleg cum poate șoimul ăsta să „odihnească“, adică să stea, și în același timp să zboare.

– „Șoimul“ îl desemnează pe Montfaucon; e clar că, la ora actuală, „odihnește“ în subsolul bisericii Saint-Germain-des-Prés.

– Ba nu ! exclamă dintr-o dată Hugo, cel care „zboară spre coastă“ nu e Montfaucon, ci ești tu, bătrâne ! Iar „coasta“ trebuie să simbolizeze locul unde vei ajunge, după ce descifrezi epitaful.

– Mă întreb care poate fi acest „munte“ al cărui „vârf“ este punctul de plecare.

– Privește, eroul nostru se numește Montfaucon, care poate însemna „șoim de munte“, dar și „muntele Faucon“. Pentru mine, „muntele“ din versul al patrulea reprezintă ceva aflat în relație cu muntele Faucon. Fără îndoială, trebuie să citim: „Din vârful muntelui Faucon“. Dacă, așa cum cred, Montfaucon

reprezintă propriul său epitaf, „din vârf de munte“ înseamnă că secretul este ascuns în partea superioară a epitafului, sau pornind de sus în jos. Da, cu siguranță că așa e! se entuziasmă Hugo. Trebuie să alegem elementele urmând o anumită logică și începând din partea de sus a epitafului. Multe cifruri funcționează așa. De exemplu, iei literele din cinci în cinci, sau din intervale crescătoare, sărind prima dată trei litere, a doua oară patru, a treia oară cinci și așa mai departe.

– Chiar crezi? Nu ți se pare cam tras de păr?

– Ascultă, Seth, cred că există șanse ca asta să fie sistemul. Acum trebuie să găsim cheia. Din două, una: sau mai lipsește o sursă de informare, sau codul e ascuns undeva în versul al patrulea. De vreme ce el începe cu „Din vârf“, adică *de la* „vârf“, sunt toate șansele ca „vârful“ să fie atât cheia, cât și o indicație despre ceea ce căutăm. Nu uita că este singurul cuvânt din catren pe care încă nu l-am folosit!

– Ca teorie, sună interesant. Nu mă gândisem la asta.

– Ar mai fi posibilă doar o singură altă soluție, și anume să folosim unul dintre celelalte cuvinte din vârful epitafului, cum ar fi „MEMORIAE“, „BERNARDI“ sau „MONTFAVCON“.

Privi din nou poemul și adăugă:

– „MEMORIAE“ înseamnă *memorie* în limba latină. Ar putea fi un cuvânt ideal pentru a servi drept cheie, nu?

– Toate astea sunt prea complexe. Păstrătorii nu caută să-i rățăcească, ci să-i îndrume pe cei ce

merită – sau, cel puțin, așa mi-au spus cardinalul și Lucien Sauval. Din partea mea, aș interpreta „din vârf de munte” în felul următor: grație „vârfului”, adică cuvântului cheie, se poate descifra „muntele”, adică piatra funerară a lui Montfaucon, pentru a merge spre țel: „a zbura spre coastă”.

– Sunt de acord – „vârful” este cu siguranță cuvântul cheie pe care-l căutăm, iar epitaful este „broasca” în care trebuie să răsucim „cheia”.

După câteva clipe, reluă:

– Mi-ai spus că misterul unifica Graalul, alchimia și neoplatonismul. N-am fost prea atent la cursurile de filosofie, însă îmi amintesc că neoplatonicii erau obsedați de numerologie. Unul dintre profesorii mei de matematică ne-a explicat cum reluate Platon însuși speculațiile lui Pitagora despre numere. De ce n-am interpreta cuvântul „vârf” ca pe un rebus numerologic ?

– Asta să fie soluția ? am întrebat eu, pe un ton sceptic.

– Ai alta ? replică Hugo, ridicând ochii spre mine.

– Păi, ăă... nu...

– Să căutăm numărul care corespunde cuvântului „sommet” („vârf”). S este a nouăsprezecea literă a alfabetului, O a cincisprezecea, M a treisprezecea, E a cincea și T a douăzecea. Prin urmare, $SOMMET = 19 + 15 + 13 + 13 + 5 + 20 = 85$. 8 și cu 5 fac 13, iar 1 plus 3 fac 4. Conform abordării numerologice, cifra vârfului este 4. Și în mod absurd, ne duce la al patrulea cuvânt din epitaf, care este... „DE”. Nu înseamnă nimic !

– S-ar putea să se aplice și altă soluție, am încercat eu, preluându-i raționamentul. De ce n-ar reprezenta litera S inițiala celui de-al nouăsprezecelea cuvânt al epitafului ? O ar fi inițiala celui de-al cincisprezecelea cuvânt și așa mai departe... la să vedem, ce obținem ?

– Așteaptă un minut, îmi ceru Hugo.

Luă o foaie de hârtie și scrise unele sub altele cuvintele:

INSCRIPTIONVM

PRESBYTERI

RERUM

RERUM

MONTFAVCON

HVMANIORVMQ

– Asta trebuie să fie, murmură el. Faptul că apare și cuvântul Montfaucon e o indicație sigură.

– Eu tot nu înțeleg, am protestat. I-P-R-R-M-H nu este nici un cuvânt, nici francez, nici măcar moldo-vlah !

– Și dacă am traduce cuvintele ?

– Iese ceva gen: „inscriptions“, „prêtre“, „choses“, „choses“, „Montfaucon“, „humanisme“¹⁰. Ce-i aia I-P-C-C-M-H ? Tot nimic n-am făcut, Hugo.

Furios, Hugo mototoli hârtia și se ridică în picioare.

¹⁰ „Inscripții“, „preot“, „lucruri“, „lucruri“, „Montfaucon“, „umanism“. (n. tr.)

– Hai să luăm puțin aer, că-ncepe să mi se blocheze mintea. Degeaba mai continuăm... încă puțin și ne luăm la ceartă.

Nu peste mult timp, cinam la restaurant cu prietenii lui Hugo. Pe unii îi cunoșteam, căci îi frecventasem împreună cu fratele meu în adolescență. Printre ei se numărau trei băieți de aceeași vârstă cu noi, destinși și glumeți, și două fete destul de drăguțe, cu pielea bronzată de soare. Plecarea mea în Statele Unite, apoi în Italia, pentru a-mi urma studiile de istoria artei, mă despărțise de gașca aceasta veselă pe care o cunoscusem în liceu. După cercetările asidue din timpul după-amiezii, cina fu un interludiu vesel și plăcut și, printr-un acord tacit, Hugo și cu mine ne-am dus apoi la culcare fără să mai vorbim despre codul lui Montfaucon.

Normandia, 19 august

Neavând în continuare nici cea mai vagă idee cum să rezolvăm codul, ne-am hotărât să pornim în plimbare pe colinele de pe malul mării. Era o zi însorită și vântoasă, care amintea un tablou de Claude Monet. Cred că eram fericit, fie și numai pentru că puteam împărtăși cu fratele meu mai mic aventura aceasta fabuloasă. La început am conversat despre o grămadă de subiecte, totuși gândurile mele nu încetau să revină la misterul ascuns în inscripția de pe mormânt. După o vreme, Hugo se opri, întrebându-mă:

– Dar ce *anume* cauți prin descifrarea inscripției ?

– Știi bine ce cauți, tolmăcăre: manuscrisul lui Giorgio Vasari și, mai ales, notațiile despre Leonardo da Vinci pe care s-ar putea să le conțină. Bineînțeles, scopul final e Graalul, însă după toate ce-am aflat despre Păstrători, numai lectura acestui manuscris mă poate ajuta să-l găsesc.

– Atunci cum se face că în enigma cardinalului nu există nici o aluzie la Graal, la Leonardo sau măcar la manuscris ?

Mult timp n-am știut ce să-i răspund. Ultimul vers mi se tot învârtea în minte, la nesfârșit. „Din vârful de munte zboară, la coastă a sosit...” „Din vârful de munte zboară, la coastă a sosit...”

În timp ce contemplam sclipirea valurilor din largul mării, soluția mi-a apărut dintr-o dată. Am privit coasta, litoralul. Până atunci, presupusesem că și „coastă” („côte”), la fel ca „vârful” și „munte”, desemna o înălțime. Privind litoralul normand, mi-am dat seama dintr-o dată că acest cuvânt putea avea mai multe sensuri. Și am știut răspunsul la întrebarea fratelui meu: „cote” (fără accent circumflex) indică și cota de referință după care o carte este catalogată într-o bibliotecă.

M-am grăbit să-i explic lui Hugo ce descoperisem:

– „Din vârful de munte zboară, la cotă a sosit.” Asta înseamnă: grație cuvântului cheie „vârful”, descifrezi pe epitaful „șoimului” acea „cotă” care-ți indică unde să găsești *Leonardo e l'Alchimia* !

– Seth, trebuie să recunosc că mă epatezi cu adevărat !

– I-P-R-R-M-H nu este un cuvânt din sanscrită, ci se citește Ipr-Rmh și este o cotă – o formă curentă de catalogare a cărților în biblioteci. Mai precis, este cota sub care Păstrătorii au mutat manuscrisul pentru a-l face inaccesibil Congregației Cenușii, precum și Ordinului Primatului. O cotă căreia nu-i corespunde nici o fișă din catalog. Ascunzătoarea perfectă !

– Fabulos ! Dar, stai puțin... Ai idee în ce bibliotecă trebuie să cauți ?

– Oh, da, Hugo, am mai mult chiar decât o simplă „idee“ !

Paris, 20 august

Spre orele 8:30, am părăsit domiciliul familial din Cartierul Latin, urmând cheiul Senei, pentru a ajunge la biblioteca Mazarine, la câteva minute după ora deschiderii. Cele două aripi ale Institutului Francez se desfăceau ca două brațe de piatră deschise pentru a-i primi pe trecătorii ce se plimbau pe Pont des Arts. Domul baroc cu calotă aurită îmi amintea de cupolele Cetății Eterne care-l inspiraseră vizibil. Am trecut pe sub portal și am traversat curtea în diagonală. O dată ajuns în sala cataloagelor, m-am apropiat de bibliotecarul jovial, care nu mă recunosc.

– Vă rog să mă scuzați, domnule. Fără îndoială, cererea mea vă va surprinde, dar caut o carte căreia nu-i mai știu decât cota; celelalte date le-am rătăcit printre hârtiile mele.

– Nu cred că asta ridică mari probleme, răspunse el cu inimitabilul său accent sud-vestic. Scrieți, vă rog, cota, pe fișa aceasta.

Scrise pe tastatura calculatorului literele indicate de mine, iar după câteva clipe înălță capul, declarându-mi:

– În orice caz, nu este o lucrare aflată în porțiunea informatizată a catalogului nostru.

Ridică receptorul unui telefon de interior și sună la depozit:

– Alo, Gérard, poți să-mi găsești cota lpr-Rmh ? Nu, n-am nici titlul, nici autorul... Bine, s-a făcut.

Închise și-mi spuse:

– Nici o grijă, duceți-vă și luați loc în sala mare, la masa din colțul de lângă ferestrele cu vedere spre Sena. Vă aduc cartea imediat ce o primesc.

Sală cea mare de lectură părea pustie, cu excepția statuiilor de bronz care împodobeau firidele. Am așteptat cu răbdare o jumătate de oră, lăsându-mă treptat pătruns de solemnitatea locurilor. Eram impresionat de ideea că în curând urma să am sub ochi o operă care conținea nu doar un simplu mister, ci și niște indicații fabuloase despre destinul omenirii. M-am ridicat în picioare și am început să mă plimb încet de-a lungul sălii, pentru a-mi potoli nerăbdarea. Contemplând fluviul care curgea afară, ochii mei au găsit piațeta Vert-Galant care formează vârful din aval al lui Île de la Cité. În 1314, Filip cel Frumos l-a ars de viu acolo pe Jacques de Molay, ultimul mare maestru al Ordinului Templierilor. Înainte de a-mi coborî ochii

asupra operei care, speram, urma să-mi dezvăluie adevărata natură a Graalului, mă desfătam lăsându-mi spiritul să hoinărească în jurul fascinantei aventuri a Templierilor. Oare chiar jucaseră un rol, așa cum afirmau Dan Brown și mulți alții, în păstrarea Graalului sau în aducerea lui spre Apus ? În orice caz, mă minunam la gândul că fiecare dintre locurile orașului meu natal era încărcat de istorie. M-am întors la locul meu și m-am așezat, străduindu-mă să aștept cu răbdare.

În sfârșit, un magazioner cu bluză gri îmi puse în față un volum in-cvarto în scoarțe de marochin. Cotorul era ornat cu blazonul de fascii al lictorului, având deasupra o tocă de cardinal. Era semnul că volumul acela îi aparținuse personal cardinalului Mazarin. Pe coperta a patra erau gravate literele G. V. – fără îndoială, inițialele lui Giorgio Vasari – , dar în rest nu mai exista nici o altă indicație, cu excepția etichetei pe care figurau literele „Ipr-Rmh“. Am luat volumul în mâini, am deschis coperta și am examinat prima pagină. Nu avea titlu, însă textul scris de mână în italiană menționa prenumele lui Leonardo încă din rândul al treilea. Lucrarea avea cam o sută cincizeci de pagini, iar ultima se termina cu un colofon al copistului care preciza că scrisese textul după dictarea stăpânului său: Giorgio Vasari.

M-am instalat comod pe scaun și am început cea mai pasionantă lectură din viața mea.

Era clar că Vasari fusese prea tânăr pentru a-l fi putut frecventa personal pe Leonardo, totuși putuse beneficia de confidențele lui Salaï, prietenul

de suflet al lui Leonardo și unul dintre moștenitorii săi. Desigur, Leonardo da Vinci își lăsase principalele manuscrise discipolului său Francesco Melzi, la care Vasari le putuse examina spre anul 1570, dar în timpul vieții Leonardo dăruise și altor persoane unele scrieri de-ale lui. Nu reieșea clar dacă manuscrisul aflat în posesia lui Salaï provenea dintr-o donație „voluntară” a lui Leonardo sau mai degrabă de pe urma talentelor personale ale lui Salaï, a cărui cinste era notoriu de îndoielnică.

Manuscrisul lui Salaï semăna cu lucrările lui Leonardo despre alchimie, dar conținea lucruri și mai extraordinare. Explica identitatea dintre Graal și piatra filosofală și povestea cum fusese produsă aceasta pentru prima oară. Leonardo își însoțea relatarea cu citate din manuscrise de mult dispărute, însă care datau din anii de imediat după Hristos. Fidel metodei pe care o folosisese în *Viețile...*, Giorgio Vasari scrisese *Leonardo e l'Alchimia* pornind de la ansamblul acestor surse și descifrând cu mare caznă scrisul inversat al lui Leonardo, cu ajutorul unei oglinzi. Voi încerca să traduc și să rezum în continuare esențialul lucrurilor pe care le-am înțeles. Italiana cam arhaică a lui Vasari nu mi-era întotdeauna pe deplin inteligibilă.

„Ierusalim. Spre amiaza zilei de vineri, 28 aprilie, a anului 783 din era romană, Iisus din Nazareth a fost răstignit pe cruce de soldații romani, sub acuzația de incitare la rebeliune împotriva autorității. Crucea fusese înălțată pe o movilă pietroasă nu

foarte înaltă, aflată chiar lângă una dintre principalele porți de intrare în oraș. Acest supliciu atroce reprezenta modul de execuție al rebelilor și răsculaților.

Aproape toți ucenicii lui Iisus au fugit, temându-se pentru propriile lor vieți. La o distanță respectuoasă de cel răstignit și de soldații romani, câteva femei o înconjurau pe mama lui Iisus. În suferința ei, Maria era susținută de Ioan, un bărbat încă tânăr, ucenicul preferat al învățătorului. Era singurul care nu fugise. Spre orele 3 ale după-amiezii, Iisus și-a dat ultima suflare.

Atunci a început o întrecere cu timpul. Era ziua pregătirii, adică ajunul sabatului, iar acesta urma să înceapă în clipa răsăritului primei stele, în jurul orei 6 după-amiază. Imaginea unui cadavru gol și însângerat, impresionantă pentru oricine, rămas acolo în momentul începerii sabatului, reprezenta o necurătenie înfricoșătoare.

Dar nici evreii pioși și nici familia sau apostolii lui Iisus nu puteau face nimic: cadavrul era proprietatea autorităților romane. Un demnitar evreu cu numele de Iosif din Arimateea, care fusese simultan simpatizant al lui Iisus din Nazareth și membru al celor mai înalte autorități iudaice, având trecere la romani, s-a dus să discute cu prefectul pretor Pilat din Pont. L-a convins pe acesta din urmă că ar fi fost stânjenitor să șocheze populația evreiască lăsând cadavrul lui Iisus pe cruce în tot timpul sabatului, cu atât mai mult cu cât acesta se suprapunea sărbătorii Paștelui. Dornic să evite tulburările, Pilat le-a dat ordin legionarilor săi să predea cadavrul apropiatilor lui Iisus.

leșind de la Pilat, Iosif din Arimateea s-a dus și a cumpărat un lițoliu din inul cel mai fin, apoi a pornit spre Golgota. Soldații romani desprinseseră deja bara transversală a crucii și încercau să smulgă din lemn cuiele, însă începuse să se lase întunericul, iar clipele erau numărate. Astfel, fiindu-le greu să scoată pironul care străbătea ambele picioare ale cadavrului, Iosif a hotărât să ia trupul cum era, având încă picioarele unite prin cuiul acela. Era mai bine să-l depună într-un mormânt provizoriu; după sabbat, aveau destul timp să-i facă toaleta funerară și îmbălsămarea.

Trupul înfășurat în giulgiu a fost depus într-un mormânt nou, săpat în promontoriul unde se înălța crucea. Iosif din Arimateea, Ioan, Nicodim și alți câțiva au împins lespedeza grea de piatră pentru a bloca intrarea în caverna funerară, după care, cu sufletul zdrobit de moartea învățătorului, au plecat să asiste la sabbat.

Duminică dimineața, la crăpatul zorilor, Maria Magdalena și alte două femei au venit la mormânt ca să facă toaleta funerară, dar au găsit piatra dată la o parte și mormântul gol, strălucind de lumină. Speriate, au fugit spre oraș. Maria Magdalena a alergat la Petru și Ioan, convinsă că trupul fusese furat de dușmanii galileeanului. Cei doi discipoli s-au repezit spre mormânt; Petru, mai vârstnic, a obosit repede, iar Ioan a ajuns primul. S-a aplecat prin deschizătura criptei și a zărit pe lespedeza funerară giulgiul și... cuiul cu care fuseseră pironite picioarele lui Iisus. Fără a-și da prea bine seama ce făcea,

Ioan a întins mâna spre cui și l-a luat, chiar înainte ca Petru să sosească și el...”

Manuscrisul lui Vasari mai conținea și alte extrase din însemnările lui Leonardo, în care acesta copiase explicațiile foarte vechi despre natura și istoria cuiului și ale lințoliului.

„În ajunul supliciului, grație aplicării asidue a practicilor învățate de la maestrul său în decursul anilor din viața lui secretă, Hristos își desăvârșise aproape complet procesul de divinizare – desfășurarea totală, în spirit ca și în carne, a fabulosului potențial pe care îl conține natura profundă a fiecărei ființe. Moartea lui violentă declanșase apoi procesul de transmutație a trupului. Această transformare a însemnat o incredibilă degajare de energie, cu efecte atât spirituale, cât și materiale. Lumina orbitoare a transmutației imprimase imaginea răstignitului chiar în textura giulgiului care-l învăluia. În ceea ce privește cuiul, obiect solid și metalic, acesta își schimbase complet natura. Fără voia nimănui, prin simplul hazard al împrejurărilor care determinaseră înmormântarea în grabă, fără ca pironul să poată fi scos, acesta din urmă suferise, prin simbioză, o mutație completă. La fel cum un magnet poate transforma o bucată de fier în alt magnet, procesul suferit de trupul crucificatului transmisese și imprimase propria sa putere de transmutație în însăși structura acelei bucăți de fier banale. În vreme ce toți adepții alchimiei antice se

străduiau să producă piatra filosofală prin intermediul Marii Opere, transmutația trupului lui Iisus în luminozitate pură crease o substanță glorioasă formată spontan. Iar prin natura ei spontană, neprodusă, această piatră filosofală era de o eficacitate fără seamăn.“

Pe măsură ce-mi continuam lectura, nu încetam să mă minunez de natura și destinul Graalului. Leonardo da Vinci, prin intermediul lui Vasari, explica în continuare fabuloasele consecințe antrenate de transmutația lui Hristos în lumină.

„Petru a fost cel care a păstrat giulgiul. Dacă datorită naturii sale nemetalice acesta nu suferise aceeași transformare ca pironul, fusese totuși însemnat într-un mod de neșters, ca martor al realității procesului de transmutație. Dus în Antiohia, a ajuns de acolo la Edessa, unde a rămas până la începutul secolului al X-lea. Împărații Constantinopolului au reușit să-l procure și au făcut din el relicva cea mai importantă a capelei lor private. Furat de un cruciat anonim cu ocazia jefuirii Constantinopolului în anul 1204, a ajuns în Franța, după care, trecând prin mai multe peripeții, a devenit proprietatea ducilor de Savoia. Aceștia au transportat apoi lințoliul la Torino, noua lor capitală, unde a fost păstrat sub numele de «sfântul giulgiu».

În privința sfântului cui, acesta reprezenta un potențial extraordinar. Grație talentelor sale ieșite din comun, Hristos își reușise divinizarea printr-o

asceză exemplară, susținută ani de-a rândul. Din întâmplare – o întâmplare imposibil de reprodus – potențialul acela fusese transmis unui obiect, care avea capacitatea de a-și transmite la rândul său calitățile altor oameni. Fără a fi necesar să manifeste aceleași calități individuale sau să se angajeze într-o asceză atât de drastică, oamenii își puteau actualiza de-acum încolo natura profundă.

S-ar putea ca Ioan să nu fi înțeles potențialul deplin a tot ceea ce reprezenta cuiul, totuși l-a păstrat cu cea mai mare grijă și l-a transmis urmașilor și discipolilor lui. Treptat unii au început să înțeleagă felul în care putea fi folosit cuiul pentru a declanșa procesul de divinizare, iar unii dintre ei și l-au aplicat lor înșiși. Pentru a proteja mai bine un obiect atât de prețios, acesta a fost transmis în clandestinitate. Prin orașele litorale ale Mediteranei și pe podișurile bătute de vânturi ale Asiei Mici a început să circule însă un zvon. Undeva, într-un loc sacru, se găsea o substanță asociată cu Hristos, dotată cu o putere fără seamăn; în curând, acelui obiect misterios i s-a atribuit și un nume: Graalul...

Puțini oameni știau ce era Graalul cu adevărat, dar speranța și visul – două dintre marile energii ale omenirii – i-au atribuit încet-încet o personalitate ale cărei trăsături legendare au ajuns să fie cunoscute de toți.

Câteva secole mai târziu Islamul s-a răspândit ca o nor de colb prin tot Orientul antic. Deși timp de un veac sau două noii cuceritori au dovedit o toleranță deplină față de celelalte religii, concurența

între Imperiul califilor și Imperiul Bizantin a dus la o serie de conflicte distrugătoare. Pe parcursul unuia dintre ele, Graalul a fost pierdut de către descendenții direcți ai sfântului Ioan și a ajuns, nu se știe cum, în mâinile celui mai vestit dintre toți califii, Harun al-Rașid, celui căruia îi vorbește Șeherezada în *O mie și una de nopți*.

Dornic să-și găsească aliați împotriva bizantinilor, Harun al-Rașid a intrat în contact cu împăratul Carol cel Mare și pe parcursul parlamentărilor diplomatice, i-a oferit ca zălog al bunăvoinței sale unul dintre cuiele Răstignirii. Îi oferise Graalul, însă nici împăratul și nici califul nu știau acest lucru. În momentul pierderii Graalului de către moștenitorii lui Ioan, lanțul inițiat se rupsese.

Inițial Graalul a fost depus la Aix-la-Chapelle, reședința preferată a bătrânului împărat. Cincizeci de ani mai târziu, nepotul său, Carol cel Pleșuv, l-a oferit abăției Saint-Denis, cea mai importantă din regat și sediu al forței de protecție ereditară a francilor și galilor.“

Am înțeles dintr-o dată referirile la comoara din Saint-Denis pe care le conținea prima enigmă a lui Lucien Sauval. Aceasta insista asupra unei legături cu linia meridianului menționată de Dan Brown. Graalul se găsea într-adevăr acolo, dar cu nouă kilometri mai spre nord! Saint-Denis nu fusese o pistă falsă, ci eu nu știusem să înțeleg încotro să privesc.

„Începând din secolul al IX-lea, Graalul s-a aflat aşadar în Franța, în tezaurul bazilicii Saint-Denis, unde era expus cu ocazia tuturor sărbătorilor oficiale. Între timp cunoștințele despre adevărata sa natură dispăruseră, o dată cu tradiția inițiatică. Desigur, cuiul era tratat cu multă reverență, ca o mărturie sacră a vieții lui Iisus, dar Biserica oficială îl transformase într-un simplu obiect de adorație. Incredibilul potențial pe care-l conținea pentru întreaga omenire fusese eclipsat...

Totuși în aceeași perioadă urma legendară pe care o lăsase altădată Graalul în Orient a ajuns în Europa, dând naștere, pe tot parcursul Evului Mediu, miraculosului ciclu de legende al Cavalerilor Mesei Rotunde. În aceste legende, Graalul era descris ca un obiect cu puteri fabuloase, înzestrat cu o natură tainică. Treptat însă a apărut și s-a răspândit o nouă interpretare a legendei, care făcea din Graal cupa cu care Iisus oficiase Cina cea de Taină.“

La un moment dat – manuscrisele citate de Leonardo da Vinci nu spuneau clar nici unde, nici grație cui – , o ramură a lanțului inițiatic creat de discipolii lui Ioan prinsese rădăcini în Occident într-un context non-ecclesiastic.

„În Occident a luat ființă un ansamblu de persoane unite prin legături de prietenie și cunoștință, nu prin relații ierarhice, care dețineau marele secret. Ele cunoșteau în același timp natura și capacitățile

Graalului, precum și identitatea lui cu unul dintre cuiele Răstignirii. Însuflețiți de o iubire intensă pentru umanitate, oamenii aceia doreau cu ardoare să regăsească Graalul și să-l pună la dispoziția tuturor oamenilor, pentru ca fiecare să-și poată actualiza potențialul divin al naturii. Ei și-au ales și un nume: Păstrătorii.

În paralel, ultimii moștenitori de pe linia genealogică a lui Ioan au reușit să-și stabilească un cap de pod în sânul Bisericii ierarhice oficiale. Fără a putea niciodată să se opună cu adevărat caracterului politic și piramidal pe care această organizație îl moștenise de la Imperiul Roman, ei au reușit cel puțin să țină aprinsă o făclie de veghe, o învățătură mai apropiată de profunda spiritualitate originală.“

Recunoșteam aici elementele istoriei pe care mi-o povestise cardinalul Di San Giovanni pe culoarele Vaticanului. Citez mai departe din Vasari, care-l cita pe Leonardo:

„Păstrătorii au căutat mult timp Graalul. Evul Mediu fusese o epocă a relicvelor care se înmulțeau la nesfârșit: cincisprezece coroane de spini, șase cămăși ale lui Iisus, destule bucăți din Cruce ca să se construiască din ele o flotă de corăbii... Și, bineînțeles, zeci și zeci de cuiele ale Răstignirii. Păstrătorii nici măcar nu știau dacă cuiul care era Graalul se afla în Occident sau rămăsese în Orientul Apropiat.

Deși cruciadele nu fuseseră decât niște aventuri barbare, ele au determinat pe de altă parte numeroase schimburi culturale și comerciale între Orient și Occident. Păstrătorii au profitat de pe urma lor. Unii dintre ei au plecat în Țara Sfântă și, zeci de ani de-a rândul, au făcut investigații, pentru a descoperi care fusese soarta Graalului. Abia foarte târziu au reușit să-l localizeze cu certitudine. Între timp un nou obstacol se înălțase pe drumul glorificării omenirii. Graalul devenise proprietatea Bisericii oficiale, care chiar dacă nu-i cunoștea puterea, n-avea totuși să renunțe la el.“

Spre sfârșitul secolului al XV-lea, tot conform manuscrisului lui Vasari, unul dintre Păstrătorii cei mai importanți a fost Leonardo da Vinci.

„Mult timp, Leonardo a lucrat cu ardoare și în cel mai mare secret la Marea Operă, încercând să elaboreze o variantă alternativă față de posesiunea Graalului. Cercetările lui și ale prietenilor săi au făcut obiectul unor discuții pline de pasiune în cercurile din jurul lui Cosimo și Lorenzo de Medici, ei înșiși foarte apropiați Păstrătorilor. Pentru ei, Cosimo i-a comandat lui Marsilio Ficino traducerea lui *Corpus Hermeticum*, compendiul cunoștințelor alchimice greco-egiptene care se foloseau în Alexandria.“

În continuare, Vasari rezuma ultimii ani din viața lui Leonardo da Vinci și motivele pentru care acesta plecase în Franța:

„Curând lui Leonardo și Păstrătorilor li s-a deschis o nouă perspectivă. Regii Franței își descoperiseră pasiunea pentru Italia și, folosindu-se de pretexte genealogice vagi, se apucaseră să-i cucerească principalele orașe. Se minunau de operele de artă pe care le descopereau acolo și de nivelul civilizației ce se dezvoltase în cercurile literaților. Dornic să transfere strălucirea aceea la Curtea sa, regele Francisc I a căutat să-l atragă pe Leonardo în Franța. Cu interesele sale universale, cu extraordinarul lui geniu de a inventa sărbători, travestiuri și decoruri efemere și în același timp cu fascinantele sale talente inginerești, Da Vinci era prototipul perfect al artistului pe care un om atât de ambițios ca Francisc I să-l dorească lângă el pentru a-și ridica prestigiul Curții.

În 1515, Leonardo a plecat așadar spre Franța, gândindu-se că ar fi putut să obțină profituri imense de pe urma poziției aceleia – profituri destinate întregii omeniri. Dacă reușea să conceapă o operă de artă incomparabilă, o invenție fabuloasă sau un castel cum nu mai văzuse nimeni, poate că ar fi reușit să-i ceară regelui o recompensă pe măsură: cuiul din Saint-Denis, Sfântul Graal...

Leonardo se mai gândise și că, dacă acest plan dintâi dădea greș, și-ar fi putut folosi talentele remarcabile pentru a făuri o copie a cuiului sfânt, pe care s-o substituie cu dibăcie originalului.

Cu speranța de a-și atinge aceste scopuri, Leonardo da Vinci s-a hotărât să-i ofere regelui cel mai frumos dintre tablourile sale, creația sa preferată, *Monna Lisa del Giocondo* – Gioconda.“

Aici lua sfârșit incredibilul document al lui Vasari. Leonardo murise în Franța, în anul 1519, în brațele regelui Francisc, pare-se fără a fi reușit să recupereze Graalul pentru Păstrători.

* * *

Foarte încet, am închis volumul de marochin, încă năucit de descoperirea acelei epopei seculare. Am rămas mult timp nemișcat, trepidând, cu ochii ațintiți în gol.

Mi-am petrecut sfârșitul după-amiezii mergând încet pe cheiurile Senei, într-o încercare de a asimila treptat tot ce aflasem. Lucien Sauval nu mă înșelase cu prima enigmă: pista ducea într-adevăr spre Saint-Denis, undeva pe meridianul Parisului, la nord de citadelă. Nu știusem să înțeleg semnul pe care mi-l arătase și mă lăsasem fascinat de energia care proteja Franța. În ceea ce privea „scumpa Comoară a neamului Uman“, aceasta era în mod evident Graalul, păzit secole de-a rândul în tezaurul bazilicii Saint-Denis.

Paris, 21 august

Pe la jumătatea dimineții, am ajuns în fața bazilicii Saint-Denis. Nava lungă era invadată de lumina fluidă a soarelui matinal, filtrată prin vitralii. În partea din stânga, am găsit o capelă despre care se spunea că ar fi conținut tezaurul. Nu consta decât din câteva resturi de la decorațiile funerare ale lui Ludovic al XVIII-lea, cu aspect înzorzonat și teatral. Un funcționar de la Monumentele Istorice îmi spuse

că tezaurul de la Saint-Denis dispăruse în vâltoarea Revoluției de la 1789. Mai multe nu știa nici el. Era o veste proastă, dar nu m-am dat bătut numai pentru atâta lucru. Matroana demnă care vindea cărți poștale și broșuri istorice în bazilică știa mai multe. Cu câțiva ani în urmă vânduse un pliant, care azi nu se mai găsea, despre faimoasa comoară. Din câte-și amintea, câteva piese încă mai existau și fuseseră împărțite între Muzeul Luvru și Cabinetul Medaliilor și Antichităților. I-am mulțumit și am pornit cu toată viteza spre Paris.

Sfântul cui, adevăratul Graal, nu se găsea nici la Cabinetul Medaliilor, totuși am văzut acolo un indiciu emoționant al existenței sale: Vasul lui Chosroès. Acest fabulos obiect din aur și cristal aparținuse unuia dintre ultimii suverani ai Iranului sasanid, iar când armatele persane fuseseră învinse de fluxul tot mai mare al armatelor islamice, cupa trecuse în tezaurul califului. Mai târziu, împreună cu sfântul cui, făcuse parte din darurile lui Harun al-Rașid pentru Carol cel Mare și, asemenea Graalului, sfârșise în tezaurul de la Saint-Denis.

Încurajat de ideea că dacă fragila cupă de aur și cristal rezistase vicisitudinilor vremii, atunci și cuiul de oțel avusese aceeași soartă, am parcurs pe jos cele câteva sute de metri care despart Cabinetul Medaliilor și Antichităților de Muzeul Luvru. A trebuit să pierd câteva momente pentru a obține informații despre locurile unde erau expuse diferitele piese ale tezaurului și apoi ca să parcurg

galeriile lungi care duceau până acolo. La colțul unui culoar, scânteietoare și solitară în mijlocul unei vitrine, am zărit-o pe „Joyeuse“, legendara spadă a lui Carol cel Mare. În copilărie, tatăl meu mă purtase adesea pe tărâmul viselor povestindu-mi fragmente din *Cântecul lui Roland*, iar apariția neașteptată a acelei spade mitice în fața mea mi-a produs un sentiment de uimire foarte surprinzător după toate cele prin care trecusem.

Am examinat atent fiecare piesă a tezaurului, dar nici urmă de relicvariul sfântului cui !

Am încercat atunci să obțin câteva informații de la biblioteca muzeului. Zadarnic. Descurajat și frustrat, m-am întors în apartament.

* * *

Spre seară, Hugo s-a întors din Normandia. Mama fusese anunțată de sosirea lui și hotărâse să pregătească o adevărată cină de familie, lucru de care nu mai avusesem parte de mult.

Masa a fost excelentă. Trebuie să spun că mama s-a întrecut pe sine însăși: ficat de gâscă la cuptor și friptură cu ciuperci. Talentele ei culinare evoluaseră mult în urma contactului cu tata. Tacit, fratele meu și cu mine ne-am hotărât să glumim pe seama acestui lucru.

– Mamă, te-ai deranjat mult, dar e delicios, nu-ășa, Hugo ?

– Da, într-adevăr, și-apoi mai uităm și noi de hamburgeri !

– Sunteți niște nerecunoscători ! Trei ore am stat azi în fața cuptorului.

-
-
- Tocmai, că-i ceva neobișnuit și ne frapează...
 - Sărbătorim evenimentul !
 - Ah, da, dați impresia că ați suferit, vi se citește pe fețe, vai, ce slăbănogi sunteți ! comentă ea, zâmbind. Poate că mama voastră nu vă dădea destul de mâncare când erați mici ?

Din partea mea, eram încântat. Trecuseră trei săptămâni de când nu mai mâncasem decât sandvișuri și pateuri. Hugo deschise o sticlă de vin Bourgogne și am petrecut o bună parte a serii conversând și glumind toți trei. Foarte bronzată, mama tocmai se întorsese din vacanță. Stătuse trei săptămâni în America Latină cu Jack. Evitasem cu grijă să aduc vorba despre cercetările mele, însă nu contasem pe curiozitatea lui Hugo. La desert, fratele meu nu se mai putu abține și începu să mă ia la întrebări. Inițial i-am dat răspunsuri cam reticente, căci nu prea vorbisem cu mama despre toate astea și mă temeam de reacția ei. Totuși, după câteva clipe, mi-am dat seama că dacă într-adevăr căutam ceva care-ar fi putut să transfigureze destinul întregii omeniri, nu puteam să tac în fața mamei și a fratelui meu, cele două ființe care-mi erau cele mai apropiate. Ceea ce căutam era desigur secret, dintr-un anumit punct de vedere, dar într-o altă privință constituia moștenirea noastră, a tuturor.

Hugo a fost foarte surescitat când am povestit despre transmutația lui Iisus și urma materială pe care procesul acela o lăsase pe sfântul giulgiu. De altfel, își reamintea un articol științific cu același subiect.

– Într-un articol pe care l-am citit despre polemicile legate de vechimea țesăturii, scria că formarea imaginii e inexplicabilă din punct de vedere științific, ne explică Hugo. Lințoliul nu poate fi opera unui falsificator, din simplul motiv că nu este un obiect pictat.

– Și cum a fost creată imaginea acelui bărbat cu barbă, chip prelung și ochi închiși, pe care toți o asimilăm cu figura lui Iisus ? am întrebat eu.

– Se pare că imaginea s-a format prin arderea în mai mică sau mai mare măsură a fibrelor ce compuneau țesătura materialului.

– Hugo, eu nu înțeleg nimic, protestă mama. N-ai putea să-mi explici mai clar ?

– O imagine astfel creată nu se poate explica decât printr-o degajare de căldură foarte intensă și de foarte scurtă durată, o lămuri Hugo. Ca un fel de fulger de energie luminoasă.

– E foarte interesant că vorbiți despre fenomenele astea, fiindcă și tatăl vostru se interesa pe vremuri de asemenea lucruri – însă eu, sincer vă spun, nu pricepeam nimic. În plus mă consider o persoană cu picioarele pe pământ. Mi-e cam greu să-mi imaginez acest proces de transmutație luminoasă.

Tocmai deschideam gura să-i răspund, când Hugo mi-o luă înainte:

– Mamă, când te interesează cercetările științifice cele mai avansate, dai peste explicații care se îndepărtează foarte mult de certitudinile consacrate. Certitudini care, în ultimă instanță, nu sunt decât credințe la fel ca toate celelalte.

Hugo își privi o clipă paharul pe jumătate plin cu lichid roșu-strălucitor, ne zâmbi și luă o gură de Bourgogne. Într-un târziu, cum nici eu și nici mama nu aveam ce să-i răspundem, luă din nou cuvântul.

– Îți amintești, desigur, că Albert Einstein a stabilit că materia se poate transforma în energie pură. Până acum oamenii s-au servit de teoria aceasta pentru a fabrica bombe atomice sau curent electric, dar când ascult ceea ce ne povestește Seth, nu pot să nu mă gândesc că o asemenea transformare ne poate deschide și alte perspective. Știi fără îndoială că există și o altă ramură a fizicii, numită mecanică cuantică, în care fenomenele se exprimă prin calități și comportamente ce diferă de la un observator științific la altul. Când ajungi la un asemenea nivel, obiectivitatea pură nu mai există. David Bohm, unul dintre cei mai importanți savanți din domeniul mecanicii cuantice, explică chiar că Universul e format dintr-un ansamblu de ordini implicite și manifestate.

– Haide, Hugo, doar știi că asta-i păsărească pentru mine !

– Nu te lăsa speriată de cuvinte, mamă. Asta înseamnă că fiecare particulă a Universului – de fapt, fiecare atom – conține integritatea Universului condensată în el. Iar atomul de alături conține și el Universul condensat – iar aici lucrurile încep să se complice – , inclusiv primul atom despre care am vorbit. Dacă vrei, toate sunt condensate în toate și reciproc. Unul dintre profesorii mei de fizică mi-a spus că o explicație similară se găsește și într-o

veche sutra budistă. Dacă-mi amintesc bine, cred că se intitula *Avatamsaka*.

Mama rămase tăcută, în parte fiindcă știa că nu dispunea de suficiente date pentru a-l contrazice pe Hugo. În cele din urmă, riscă să pună o întrebare:

– Și prin ce anume confirmă toate astea explicațiile lui Seth ?

– Vezi tu, mamă, dacă Universul este condensat în fiecare dintre celulele trupului meu, înseamnă că toate informațiile din Univers există deja în mine !

– Până aici, totul e logic.

– Consecințele teoretice sunt surprinzătoare, totuși numai la prima vedere: dacă eu găsesc un mijloc de a decodifica toată această masă infinită de informații existente în mine însumi, aş deveni omniscient. Ceea ce, îți reamintesc, este în mod normal un atribut rezervat lui Dumnezeu.

– Așa ceva mi se pare absolut de necrezut.

– Și cine ne spune că n-ar fi posibil ca, modificând într-un fel sau altul modul de funcționare al propriului nostru spirit, să obținem rezultatul despre care vorbește Seth ?

– Așa-i, mamă, am confirmat eu. Se spune că posibilitățile spiritului omenesc sunt infinite. Cine poate pretinde, la ora actuală, c-ar ști să le definească frontierele ?

– Îți amintești de formula $E = mc^2$ a lui Albert Einstein, nu-i așa ? Știi că materia se poate transforma necondiționat în energie – și că, de fapt, energia este lumină. Cine poate garanta, după cum pretind noii prieteni ai lui Seth, că n-ar fi posibilă o

transmutație a propriului trup în energie luminoasă, cu ajutorul unei metode interne, o metodă diferită de cea utilizată pentru a produce energia atomică, dar întru totul la fel de puternică ?

– Adineaori vorbeai despre budism, Hugo. Mi se pare că am citit odată ceva pe tema asta, îmi aminti mama, după un moment de gândire. Cred că era într-o carte pe care mi-o dăduse o prietenă, Sarah... cred c-o mai ții mine, nu ?

– Da, colega ta de yoga.

– Stați, continuă ea ridicându-se de la masă, mi se pare c-o mai am pe undeva.

Ieși pentru câteva momente, timp în care Hugo destupă încă o sticlă de Bourgogne și ne turnă tuturor în pahare. Mama examinează o vreme cotoarele cărților care practic tapisau pereții apartamentului și reveni în salon cu un volum intitulat *Tara, divinul la feminin*, de Bokhar Rinpotché.

– „Divinul la feminin“... Ești sigură că nu-i o carte despre Maria Magdalena ? întrebă pe un ton glumeț Hugo.

– De fapt nici n-am citit-o în întregime, dar Sarah a insistat atât de mult s-o iau, încât măcar am răsfoit-o. Așa am găsit pasajul la care mă refeream. Ia să vedem, unde-o fi... stați puțin, să găsesc pagina... A, uite-l, se intitulează „Sahibul cu trup de curcubeu“. Autorul, un tibetan contemporan, povestește cum propriul lui maestru, care se numea Kounou Lama, asistase la transformarea unei persoane în lumină, în estul Tibetului. Cel mai surprinzător, apropo și de ceea ce ne-a povestit

Seth, este că era vorba despre un occidental: „Pe la jumătatea anilor 1940, Kounou Lama se găsea în Kham, într-o perioadă de sihăstrie. Reședința lui se afla într-o casă cu etaj; el locuia la parter, iar etajul era ocupat de un occidental care, lucru foarte rar în epoca aceea, practica budismul... Oamenii din împrejurimi luaseră obiceiul de a-l numi pe străin «sahib», folosind termenul respectuos întrebuințat de indieni față de occidentali. Cine putea fi acest sahib și de unde venea el ? Nu știu dacă Kounou Lama a precizat. Poate că se refugiase din India în timpul celui de-al Doilea Război Mondial sau poate era un misionar – existau în Kham și câțiva din aceștia – care trecuse la budismul tibetan... În fine, s-a întâmplat că, timp de mai multe zile, nimeni nu l-a mai întâlnit pe sahib. În cele din urmă, cineva a remarcat că de la fereastra sa zărise curcubeie în camera sahibului. Intrigați, Kounou Lama și alți câțiva au urcat la etaj, au deschis ușa și, într-adevăr, în locul sahibului, n-au văzut decât curcubeie ! l-au scuturat hainele, din care au sărit alte curcubeie mici, ca o ploaie ! Din sahib nu mai rămăseseră decât unghiile și firele de păr. Aceasta se numește obținerea «trupului curcubeu», un rezultat extraordinar al practicii care duce, în momentul morții, la dizolvarea trupului într-o lumină refractată.”

– O poveste destul de incredibilă, remarcă Hugo, fluierând. În orice caz, pare să confirme revelațiile surprinzătoare ale cardinalului tău !

– Nu știu câtă încredere putem acorda acestor povești ale tibetanilor, conchise mama, totuși am

tendința de a crede mai ușor fenomenele de acest gen când au loc în epoca noastră, mai degrabă decât în Evul Mediu.

Paris, 22 august

M-am trezit destul de târziu, cu o ușoară durere de cap cauzată de excesul de Bourgogne. După un mic dejun copios, am urcat până la biblioteca Sainte-Geneviève. Am consultat cataloagele și am cerut toate cărțile care se refereau mai mult sau mai puțin la tezaurul bazilicii Saint-Denis. În sala cea mare, le-am studiat îndelung și am sfârșit prin a reconstitui continuarea istoriei Graalului.

În 1793, Convenția Națională a decis să topească toate piesele de orfevrerie păstrate la Saint-Denis, pentru a finanța războaiele cu puterile coalizate împotriva Revoluției franceze. Câteva piese au fost conservate de un comitet însărcinat să le examineze calitatea artistică sau istorică. Relicvariul sfântului cui făcea parte dintre obiectele trimise la topit pentru recuperarea metalelor prețioase. Între timp, un comisar pe nume Lelièvre a reușit să obțină să i se încredințeze personal sfântul cui, sub pretext că era un obiect interesant referitor la istoria metalurgiei. Motivațiile lui nu sunt cunoscute. Să fi făcut oare parte dintre Păstrători ? Mă îndoiesc, căci atunci aceștia ar fi recuperat Graalul încă de acum două secole și l-ar fi folosit. Din aceleași considerente nu putea să fi fost nici un membru al Ordinului Primatului. În luna aprilie a

anului 1824, simțind fără îndoială că i se apropia sfârșitul, Lelièvre i-a oferit sfântul cui arhiepiscopului de Paris. Acesta l-a închis într-un relicvariu de cristal și argint aurit, în formă de cui stilizat, și l-a depus în tezaurul catedralei Notre-Dame. Aceea era ultima menționare pe care am reușit s-o descopăr despre locul unde se afla Graalul. Era posibil să fie atât de simplu? Graalul ascuns prin simplul fapt că se găsea într-o vitrină, în văzul tuturor, la două sute de metri în linie dreaptă de apartamentul unde locuiam? M-am dus imediat la Notre-Dame, dar am ajuns la ora închiderii și, în pofida insistențelor mele, paracliserul a refuzat să-mi mai dea drumul înăuntru.

Paris, 23 august

Ora 9. Am fost prima persoană care a intrat în ziua aceea în încăperile catedralei care adăpostesc tezaurul. În sala principală erau conservate relicvariul coroanei de spini și cel al unei bucăți mari din adevărata Cruce, cumpărată odinioară de sfântul Ludovic de la Baudouin de Constantinople. Obiectele care mă interesau nu erau acolo. Privirea mi-a fost atrasă de o vitrină iluminată iscusit, care se găsea chiar în fundul sălii. Conținea o cruce magnifică de bronz cizelat, stil Ludovic al XV-lea, care încadra o așchie din Cruce. Pe pedestalul ei era fixat un obiect de cristal și argint aurit în formă de cui. Am rămas o clipă împietrit, privind fix obiectul. Printre reflexele tubului de cristal, am

distins neclar silueta unei bucăți lunguiete de oțel. Ajunsesem la capătul drumului.

După câteva momente însă prin minte au început să mi se învâlmășească tot felul de gânduri. Mă confruntam cu aceleași dificultăți ca Leonardo da Vinci în urmă cu cinci secole. Știam unde era Graalul, știam la ce putea folosi și mă gândeam chiar să descopăr mijlocul de a-i pune potențialul în acțiune. Dar obiectul acela legendar, aflat atât de aproape de mine încât aș fi putut să-l ating, stătea după un geam blindat, sub paza Bisericii oficiale.

O clipă mi-am imaginat cum aș fi pătruns cu Hugo în subsolurile catedralei Notre-Dame, noaptea, reluând isprăvile noastre din Saint-Denis. Însă dacă eram prinși, am fi riscat necazuri mari. Pentru a încerca să-mi alung din cap ideile acelea, am făcut efortul de a vizita și restul tezaurului. Revenind în apropierea intrării, am descoperit că eparhia editase o broșură explicativă despre tezaur. Am cumpărat-o și m-am înapoiat spre sala unde se găsea Graalul. Răsfoind broșura, am găsit nota explicativă privitoare la crucea de bronz și la cui. Conform textului, cuiul din relicvariu provenea de la Saint-Germain-des-Prés, nu de la Saint-Denis. Certitudinile mele au început să se clatine. Oare nota era prost documentată ? În mod normal, cuiul provenea de la Saint-Denis, unde zăcuse timp de aproape nouă secole. Intrigat, am privit pentru ultima oară cuiul de oțel, apoi am ieșit din catedrală.

Am traversat rapid Sena și, urcând pe colină, am ajuns cu sufletul la gură în fața bibliotecii Sainte-Geneviève. Vreme de câteva ore, am încercat să reconstitui destinul sfântului cui. În cele din urmă am aflat că eparhiei catedralei din Paris i se încredințaseră două cuie: Graalul autentic, în 1824, și cuiul de la Saint-Germain-des-Prés, patru ani mai târziu. În 1865, Rohault de Fleury, un istoric catolic care dorea să facă un inventar al relicvelor hristice păstrate în bisericile din Franța, a cerut să vadă cuiele. Nu s-a putut găsi decât unul singur și, conform descrierilor aflate în inventarele dinaintea Revoluției, nu putea fi vorba decât despre cel care provenea de la abația Saint-Germain-des-Prés.

Dar cum se putuse produce o asemenea dispariție, fără ca membrii eparhiei sau ai arhiepiscopiei să afle ? De ce trebuise să se aștepte demersul istoricului acela pentru a se constata lipsa ? M-am cufundat în istoria din secolul al XIX-lea a catedralei Notre-Dame și am sfârșit prin a descoperi modul cum putuse dispărea Graalul. Cu ocazia evenimentelor din 1830 care au dus la căderea lui Carol al X-lea, arhiepiscopia Parisului, o clădire romană care se găsea între catedrală și Sena, fusese ținta unei revolte antimonarhice. Mulțimea reușise să pătrundă în arhiepiscopie, pe care o devastase și o jefuise de sus până jos, aruncând mobilele și decorațiunile pe ferestre. Membrii eparhiei reușiseră să scape, luând cu ei tot ce puteau. Fără îndoială, în aceste condiții, din cauza debandadei respective, cuiul de la Saint-Germain

fusese salvat, iar adevăratul Graal se pierduse. Aventurile extraordinare pe care le trăiam de patru luni ajunseseră într-un nou impas.

* * *

Curiozitatea și amuzamentul care mă domina-seră la început lăsaseră locul încrederii. Apoi, treptat, în mine se născuse o aspirație sinceră și profundă – de a deveni, poate, un mijlocitor umil în lungul mers al omenirii spre fericire. Mai mult decât propriul meu eșec personal în căutarea Graalului, mă întrista profund imposibilitatea de a pune în aplicare visul acesta. Hazardul sau rapacitatea făcuseră ca Graalul să dispară în 1830, poate într-o gură de canal parizian sau în buzunarul vreunui hoț atras de sclipirea relicvariului. Abătut, m-am întors acasă, unde am mâncat repede cina, fără a accepta să răspund la întrebările mamei.

Paris, 1 septembrie

M-am trezit foarte târziu, ca să profit de ultimele momente de vacanță dinaintea întoarcerii la Florența. Mama lăsase corespondența pe masa din bucătărie, lângă câteva cornuri proaspete și un suc de portocale. În timp ce-mi luam micul dejun, am răsfoit corespondența, până am recunoscut pe unul dintre plicuri curiosul scris aplecat al lui Lucien Sauval. Plicul conținea o scrisoare scurtă:

Tinere prieten,

Cred că a sosit momentul să ne revedem.

Ne-am putea întâlni pe Pont des Arts, în data de 3 ale lunii curente, spre orele 19:30 ?

Te rog să fii convins, până atunci, de foarte cordiala mea amintire.

Lucien Sauval

Paris, 3 septembrie

Sena semăna cu o lamă de lumină scânteind sub soare. Malurile presărate cu ploi nepăsători păreau s-o apere ca o teacă brodată cu smaralde și aur. Călare peste panorama neclintită și scânteietoare, Podul Artelor evoca o pasarelă între două lumi – una, rațională și solidă, cealaltă, aparținând imaginației visătorilor solitari. În finalul acela luminos al zilei, la frontiera între cele două universuri, așteptam sosirea unui alchimist, omul cel mai enigmatic pe care-l întâlnisem vreodată.

Așezat pe o bancă, meditam la incredibila aventură care mă adusese de la Paris la Florența, cu trecere prin Roma, o aventură aflată în inima miturilor secrete ale omenirii. Fără zgomot, Lucien Sauval se așeză lângă mine; o prezență binevoitoare, atentă, pătrunsă de un calm negrăit. Mult timp am rămas astfel, unul lângă altul în lumină, tăcuți ca doi prieteni care se înțeleg fără să-și vorbească. Lucien, în cămașă cu mâneci scurte, cu chip ars de soare, părea să-și hrănească trupul modest cu o flacără interioară imposibil de descris. Își încrucișă

picioarele în dreptul gleznelor și întoarse capul spre mine, cu privirea lui atât de expresivă.

– Cum mai merge, Seth ? Ai aerul unui om care a făcut o călătorie lungă.

– Merge bine, mulțumesc, am răspuns eu, înclinând din cap, dar de fapt am impresia că trăiesc într-un timp decalat față de al semenilor mei, față de întregul meu univers, și mă tem că niciodată n-am să mai pot redeveni un om normal.

– Ar fi posibil, chiar ai dori-o ? Nu te neliniști, spuse Lucien, pe un ton îndepărtat. Toate acestea nu sunt decât impresii trecătoare, ca și cum ai fi îmbrăcat un costum puțin prea larg, o haină care are nevoie de unele ajustări; însă în curând te vei simți mai în largul dumitale, poate chiar mai fericit decât ai fost vreodată.

– Dar n-am reușit să regăsesc Graalul. Păstrătorii se bizuiau pe mine.

– Nu te neliniști pentru asta. Știm că Graalul a dispărut acum mai bine de un secol și jumătate. La ora actuală, nici dumneata și nici altcineva nu mai poate face nimic pentru a-l regăsi. Cel puțin, știm că Ordinul Primatului n-a pus mâna pe el; acum, acest lucru este esențial. Dacă Graalul ar cădea sub controlul Ordinului, aceasta ar însemna o catastrofă pentru noi toți.

– Totuși, de când cunosc adevărata istorie a sfântului cui, nu reușesc să-mi alung un sentiment de neîmplinire, ca și cum toată misiunea aceasta n-ar fi dus nicăieri.

– Nu te lăsa dominat de amărăciune, prețuiești mult mai mult. Și-apoi, de-acum încolo nu mai ai

scuza neștiinței. Niciodată să nu-ți pierzi din vedere perspectiva adevăratei dumitale naturi.

Apoi, Lucien respiră adânc și arată spațiul din fața noastră, cu un gest amplu și semnificativ:

– Dumneata ești precum cerul: profund, pașnic, necomplicat, o simplitate luminoasă și pură, asemănătoare nectarului zeilor.

Forța de convingere a acelor cuvinte mă umplu de o stare de bine tăcută, lipsită de referințe, de obstacole și de eforturi.

– Niciodată n-aș putea să vă mulțumesc îndeajuns pentru ajutorul acordat. Fără dumneavoastră și cardinal, n-aș fi înțeles niciodată realitățile miraculoase ale Graalului.

– O uiți pe Susan Cunningham...

– Și ea face parte dintre Păstrători ? Da, trebuia să mă aștept. În fond, ea mi-a strecurat în suflet primele îndoieli privitoare la *Codul lui Da Vinci*. Când s-a străduit pentru a mă ajuta să înțeleg tabloul lui Sasseta ! Nu căuta nimic altceva decât să-mi arate Marele Secret. Există totuși o întrebare pe care mi-am pus-o de mai multe ori, pe tot parcursul acestor ultime luni: de ce ați avut încredere în mine ? De ce mi-a destăinuit Susan îndoielile ei ? Din ce motive dumneavoastră și cardinalul v-ați asumat riscul de a-mi vorbi atât de deschis despre manipularea orchestrată de Congregația Cenușie și de a-mi divulga existența Marelui Secret ?

– Să zicem că am ales un risc calculat. Și apoi prenumele dumitale ne-a dat o indicație.

– O indicație... în ce sens ? La ce vă referiți ?

– Prenumele dumitale este legat de dinamica Marii Opere.

– Prin urmare, prenumele meu are o semnificație aparte, așa cum mi-a spus și Susan ?

– Amintește-ți că alchimia occidentală își are rădăcinile în Egipt, civilizația din care provin miturile lui Isis și Osiris. Seth a fost un zeu egiptean, fratele foarte apropiat al lui Osiris, care l-a omorât pe acesta din gelozie, însă Isis, sora și soția lui Osiris, a reușit să-l readucă la viață. Nedorind să se recunoască învins, Seth a izbutit să-l ucidă pe Osiris încă o dată și i-a sfârtecat trupul în paisprezece bucăți pe care le-a împrăștiat prin tot Egiptul. După numeroase peripeții, Isis a reușit să adune toate bucățile din trupul soțului ei, iar Osiris transfigurat a devenit zeul cel mai popular al panteonului egiptean.

– Asta-i o poveste oribilă ! am exclamat eu.

– Sunt de acord că, la prima vedere, Seth ar părea că a jucat un rol absolut negativ. Mai târziu însă, în operele lor secrete, alchimiștii au abordat mitul acesta și l-au transformat într-un simbol al procesului alchimic. Zeul Seth reprezintă într-adevăr o forță distructivă, dar este vorba despre distrugerea vechii identități, necesară pentru ca să poată apărea omul transfigurat de Marea Operă. Într-un fel, această forță a distrugerii este și forța renașterii. Și se poate spune că reprezintă însăși dinamica procesului de transmutație.

Lucien Sauval se întrerupse o clipă, privindu-mă cu o expresie intensă, înainte de a continua:

– Persoana care ți-a ales prenumele cunoștea această alegorie.

Mi-am repetat prenumele, conștient pentru prima dată de semnificația lui stranie:

– „Seth“...

– Susan a fost prima care a bănuît legătura dumitale familială cu căutarea Graalului, reluă încet Lucien. Pe urmă, puțin mai târziu, când ai încercat să intri în contact cu mine, mi-am dat seama imediat că erai fiul lui André Thévenot, care fusese un Păstrător.

– L-ați cunoscut pe tata ? I-am întrebat, simțind cum mi se umezeau ochii.

– Tatăl dumitale mi-a fost un prieten foarte drag. Obişnuiam să ne întâlnim ca să studiem împreună. Era un om înzestrat cu o umanitate profundă și dispariția lui brutală a fost o pierdere îngrozitoare pentru mine. Când a murit, am fost foarte afectat și cred că și dumneata te-ai resimțit.

– Ce mai descoperire ! Tatăl meu, un Păstrător... De ce nu ne-a vorbit niciodată despre toate astea ? Nici o clipă n-am bănuît nimic.

– Nu stă în tradiția noastră să îndoctrinăm oamenii, nici chiar pe propriii noștri membri de familie. Păstrătorii nu fac decât să transmită făclia celor care manifestă dorința de a o duce mai departe și care se arată demni de ea. Nu este un mesaj, ci o întâlnire. Se gândea să vă vorbească despre Marele Secret mai târziu, după ce dumneata și Hugo creșteți. André a murit prematur, fără să vă fi putut transmite cunoștințele lui fabuloase. Dar

rugăciunile lui nu s-au pierdut în van; atitudinea dumitale din decursul acestor ultime luni o dovedește cu prisosință. Fără îndoială, azi ar fi foarte mândru de dumneata.

Eram adânc mișcat de toate dezvoltările acestea răscolitoare despre tatăl meu și legăturile lui cu Păstrătorii. Și cum să nu fi fost ? În timp ce-mi lăsam privirea să contemple Sena care curgea prin fața mea, rememoram diverse episoade petrecute în compania caldă și iubitoare a tatei. Vizitele la marile muzee din Europa și din Statele Unite – „Niciodată mai mult de patruzeci de minute“, proclama el de fiecare dată, râzând. „După aceea nu mai este o plăcere, ci devine o îndatorire !“ – , nenumăratele plimbări pe străzile Parisului, orele îndelungate de lectură, când îmi povestea cu glasul lui puțin cam grav viețile sfinților, ale cavalerilor din Evul Mediu, ale artiștilor Renașterii. Trezind în mine atâta curiozitate, mă pregătise pentru viitoarele încercări ale Păstrătorilor.

M-am ridicat și am pornit spre balustrada podului. Cred că aveam un aer gânditor, puțin cam rătăcit. Lucien își rezemă coatele de parapet, cu fața spre Sena. O barjă plină de nisip trecu pe sub pod, făcându-l să vibreze, și-și continuă drumul spre mare. Mai aveam și alte întrebări să-i pun lui Lucien și nu știam când îl puteam revedea.

– Mi-ați putea explica de ce Graalul nu le-a transformat pe persoanele care l-au păzit la Saint-Denis, de-a lungul atâtor secole ?

– Vezi dumneata, Seth, nu este de ajuns să ai Graalul și să-l atingi pentru a-i activa potențialul miraculos. Evident, dacă o persoană intuitivă îl ține între degete, probabil că va simți că este vorba despre un obiect cu totul aparte. Dar pentru a declanșa transmutația este necesar să se aplice anumite procese complementare specifice din alchimie.

– În orice caz, toate acestea nu mai valorează nimic, din moment ce Graalul a dispărut.

– Azi, Graalul material s-a pierdut și, o dată cu el, și metoda mântuirii, transmutația care se servește de o substanță materială. Mai există totuși celălalt proces – cel al realizării, sau metoda nobilă, numită astfel pentru că este fundamentală. Pierderea metodei facilitate de Graal poate părea ireparabilă, însă pe de altă parte, metoda realizării nu-i chiar atât de dificilă. În fond, ființa omenească are o esență divină și va fi întotdeauna divinizabilă la nivel manifest, căci un potențial poate fi activat oricând. Să nu pierzi niciodată din vedere faptul că aspectul metodei este, în ultimă instanță, secundar în raport cu înțelegerea. De altfel, pierderea Graalului are și un aspect pozitiv. Ordinul Primatului a ratat orice posibilitate de a mai pune mâna pe un obiect care i-ar fi putut permite să obțină o dominație absolută, totuși Congregația Cenușie continuă să acționeze. Ea se află la originea manipulărilor actuale. Dacă Marele Secret se răspândește, aceasta va însemna sfârșitul religiei ca putere. Cine știe, poate chiar sfârșitul oricărei puteri ! Este preferabil să arunce la discreția mulțimilor afacerea

cu copilul lui Iisus și al Mariei Magdalena, decât să permită scurgerea informațiilor despre natura divină a omului. Pentru ierarhie, acesta ar fi sfârșitul definitiv !

– Ați putea să-mi explicați cum funcționează metoda realizării și care sunt semnele divinizării individului ?

– Procesul de divinizare se manifestă prin etape succesive: mai întâi, o reducere treptată a egoismului, dezvoltarea unei bunăvoințe universale, apoi, din ce în ce mai mult, apariția unor străfulgerări de înțelepciune și omnisciență.

– Fabulos !

– Și mai ales, semnul cel mai notabil, pe plan interior, aș zice, este apariția unei fericiri profunde. Iar acest sentiment de mulțumire cuprinde progresiv toate momentele vieții.

– Și noaptea, când visăm, continuăm să ne păstrăm această stare miraculoasă ?

– Noaptea sunt petrecute într-un fel de conștiință luminoasă, albă și spațioasă; la drept vorbind, toate fenomenele acestea sunt imposibil de descris, căci se situează dincolo de funcționarea normală a spiritului.

Lucien privi mai intens cerul, ca și cum ar fi vrut să se contopească treptat cu el, apoi continuă:

– A trecut mult timp de când transmutația totală, fără suport material, s-a pierdut în Occident. În această parte a lumii, n-au supraviețuit decât alchimia – o cale bazată pe substanță – și unele căi pur spirituale, de o mare valoare intrinsecă, dar care nu permit totuși transmutația trupului și a

întregii ființe. În esență, scopul Graalului mistic este de a elibera spiritul de materie, eliberând materia însăși de spirit. Prin urmare trebuie să aibă loc un proces de transmutație dublă, căci însăși condiția noastră este duală: un spirit într-un trup.

– Dubla transmutație nu este conservată de unii mistici tibetani ? Mama mi-a arătat o carte tulburătoare pe tema asta.

– Cunoști cartea lui Bokhar Rinpotché ? se miră Lucien.

– Da. Am citit niște pasaje cu adevărat răscuitoare care evocă trupul de lumină, sau de curcubeu, al unui occidental ajuns în Tibetul oriental, în anii 1940.

– Și încă nu spune totul. Conform altor surse de informații, se pare că eroul acelei istorii ar fi fost un iezuit, probabil german. S-ar putea să fie primul occidental, de la Iisus încoace, care a realizat un asemenea proces până la capăt. Povestea lui reală este foarte puțin cunoscută. Este posibil să fi fost vorba și despre un preot misionar fascinat de calea spirituală pe care reușise s-o cucerească.

– Cum se face că metodele acestea mai sunt încă disponibile în partea aceea a lumii ?

– Motivul este că metoda dublei transmutații mintale și corporale s-a născut în regiunea aceea, mai exact între hotarele Pamirului, apoi s-a răspândit pe Drumul Mătăsii, spre Occident și spre Orient. Se povestește că de acolo ar fi apărut unele dintre aceste practici. Chiar și pentru noi acesta rămâne doar un subiect de discuție. Oricum, se

poate realiza pe deplin acest tip de transmutație, după cum o dovedesc episoadele biblice. Chiar dacă nu s-a putut transmite în întregime calea aceasta, este încurajator să știm că mai există în continuare sursele originale din Pamir, care pot fi sondate.

– În zilele noastre, putem să mai folosim calea realizării ?

– Bineînțeles, este metoda cea mai nobilă, cea fundamentală și care nu are nevoie de substanță, ci rămâne disponibilă tuturor. În realitate, orice lucru depinde de unghiul din care este privit, așa cum se întâmplă și cu picturile lui Michelangelo sau ale lui Leonardo, ca și cu modalitatea de a privi lumea. Tocmai fiindcă am uitat de originea noastră divină, acceptând rodul dualității, privirea noastră asupra lumii s-a solidificat. Din acest punct de vedere, Biserica nu greșește vorbind despre „păcatul originar”. Nu fiindcă ar trebui să ispășim cine știe ce greșeală săvârșită de niște strămoși îndepărtați, ci pentru că lipsa vederii, a înțelegerii, stă „la originea” tuturor limitărilor noastre aparente. Atâta vreme cât ne menținem acest mod de a privi, spiritul nostru, trupul nostru și lumea ne vor apărea ca și cum ar fi solidificate și vor fi într-adevăr solide. Însă dacă în interiorul nostru este suficient să ne modificăm felul de a privi, lumea se dezvăluie ca având dintotdeauna o natură liberă și luminoasă. Vezi dumneata, Seth, începând din momentul când existența noastră fizică și mintală s-a transmutat și transcendem materialitatea propriului nostru trup,

nu mai suntem legați de limitările spațio-temporale. Ne găsim în toate locurile simultan, deținem toate cunoștințele, toată înțelepciunea și toată iubirea. Nu aceasta este definiția lui Dumnezeu ?

– Cu toată sinceritatea, o parte din mine mai are încă dificultăți în a crede în aspectul divin al omenirii. Din ce motiv cele șase miliarde de ființe umane n-au atins această stare ? Este de ajuns să vedem informațiile: peste tot, oamenii comit atrocități, adesea chiar în numele lui Dumnezeu.

– Aceasta este tocmai dovada derutei lor. Potențialul lor este întunecat, dar asta nu înseamnă că nu există.

– Și până când vor rămâne oamenii așa ?

– Până când vor adopta calea de revenire la starea lor originală, starea divină. Căci deși această esență ne este hărăzită tuturor, puțini doresc să și-o însușească. Ai văzut filmul *2001: O odisee spațială* regizat de Stanley Kubrick ? Finalul acelei pelicule surprinzătoare este o tentativă de a transpune în imagini o realitate de acest gen. Fără îndoială de altfel, din același motiv nimeni n-a înțeles nimic din film.

– Celor care au organizat conspirația Da Vinci le-a reușit din plin lovitura. De-acum încolo, nimeni nu va mai dori să se audă vorbindu-se despre Graalul mistic.

– Dan Brown a scos în față aspectul feminin al divinității, pentru a disimula mai bine secretul orbitor al divinului uman.

– Nu știu dacă să disper sau să fiu nebun de bucurie ?

– Fii nebun de bucurie ! O asemenea posibilitate există și este de departe cea mai importantă. Și-apoi, chiar dacă în practică ea există amestecată, disimulată sau uneori oprimată, calea divinizării prezintă un caracter universal în esența sa. Ea apare peste tot, la toate latitudinile și în toate culturile. Privește sufismul, budismul, isihasmul... Setea de dominare a Ordinului Primatului și conspirațiile Congregației Cenușii nu vor reuși niciodată să înăbușe această speranță fabuloasă. Chiar dacă nu mai putem găsi Graalul material, sfântul cui, nu merită efortul ca, așa cum ai făcut și dumneata, să ne străduim să-l căutăm ? Această căutare ne permite să ne măsurăm propriile forțe, să începem să ne debarasăm de balastul care ne îngreunează și ascunde adevărata ființă. În momentul de față, calea mântuirii, transmutația prin intermediul Graalului, nu este disponibilă. Totuși nu este mai nobil și mai semnificativ pentru dumneata însuși, ca și pentru toate ființele, bărbați sau femei, să se dedice căii realizării pentru a atinge fericirea ?

Mi-am amintit de tatăl meu, de bucuria lui comunicativă și de afirmațiile lui înțelepte; niciodată nu refuza grijile vieții. „Grijile sunt viața“, spunea el uneori, „la fel ca momentele plăcute. În fond, toate au aceeași savoare.“ De-a lungul acestei aventuri, învățasem în ce carapace groasă îmi ferecasem ființa. Căutasem calea realizării personale prin intermediul erudiției și al culturii și vedeam azi în ce măsură cunoștințele acelea mă despărțiseră de ceilalți oameni. Nu aveam nici un motiv să-i evit.

– Cred că aveți dreptate, am spus în cele din urmă.

– Îmi imaginez că vei continua să străbați acest drum, atât pentru dumneata însuși, cât și pentru a lua locul lui André, a cărui dispariție a lăsat un gol printre Păstrători... ca și în viața duminică.

– Nimic nu mi-ar dăruia o mai mare satisfacție; altfel, nici nu cred că mi-aș putea imagina viața.

Peste oraș se lăsase întunericul. Lucien și cu mine continuam să stăm cu coatele rezemate de balustrada Podului Artelor, privind apele negre ale Senei care curgea spre mare. Un vaporel iluminat ca o navă spațială trecu murmurând pe sub picioarele noastre. Pe măsură ce înainta, am întrezărit fațadele Luvrului care se conturau în lumina albă, pentru ca apoi să dispară iar în uitarea liniștitoare a nopții.

Epilog

Georges Mureau își stinse țigara într-o scrumieră în formă de pește de argint – o amintire din Mzab, unde călătorise cu mult timp în urmă. Puse pe birou ultima foaie a jurnalului și se rezemă de spătar. Fotoliul scârțâi sub apăsarea trupului său masiv; umerii lui adunați păreau anchilozati și țepeni după ce stătuseră atâta vreme în nemișcare. Georges nu lăsase din mână nici o clipă mărturia aceea inedită și tulburătoare, ca și cum toată ziua l-ar fi învăluit o forță misterioasă. Dar cine s-ar fi putut afunda în miturile omenirii fără să treacă frontiera care separă realitatea de vise ? se întrebă el pentru o clipă.

Lăsă să-i scape un lung oftat de oboseală, scuturându-și capul masiv ca de boxer. Povestea părea incredibilă... totuși i se părea că avea o viață proprie, o coerență inimitabilă pe care nimeni nu i-ar fi putut-o înlătura vreodată.

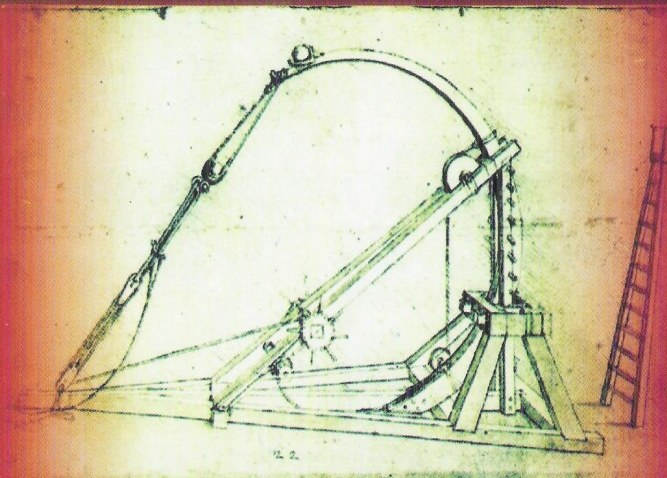
Trecuse de ora 16. Citise toată ziua, începând de dimineață; nici măcar o secundă nu se gândise să-și întrerupă lectura pentru a lua prânzul. Georges ridică receptorul telefonului și formă numărul lui Henri Ducange, patronul editurii. Acesta răspunse imediat, iar Georges nu-i spuse decât atât:

– Henri, pot să trec pe la tine ? Cred că am pus mâna pe ceva...

Cuprins

Prolog	5
Relatarea lui Seth Thévenot	8
I. Florența	11
II. Paris	28
III. Roma	71
IV. Paris	110
Epilog	190

**Timbrul literar constituind 2%
din prețul de vânzare al cărții este virat de editură
în contul Uniunii Scriitorilor din România
nr. RO92 RNCB 5010 0000 0171 0001,
BCR Filiala sector 1, București.**



„Dintr-o dată, Lucien Sauval se opri; glasul îi deveni mai încordat, ca pentru a sublinia involuntar importanța cuvintelor pe care mi le adresa.

- Să nu luați în serios nimic din ceea ce afirmă Codul lui Da Vinci. Unicul său scop este de a disimula un secret mult mai destabilizator...

- Manipularea unei persoane nu este deloc dificilă, este suficient doar să i se controleze sursele de informare. În cazul domnului Brown, prima etapă a constat în a i se pune la dispoziție o serie de elemente. I s-au transmis date trunchiate și falsificate, mai ales de către soția lui, care este...”

Distribuție la:

telefon/fax (021)222.33.12;

(021)222.83.80

e-mail: editura@meteorpress.ro;

carte@meteorpress.ro

ISBN 973-728-066-0



9 789737 280664